

Názov predmetu	VP – francúzsky jazyk 4. ročník, Oktáva
Vzdelávacia oblasť	Jazyk a komunikácia

I. Charakteristika predmetu

Francúzsky jazyk ako súčasť cudzích jazykov prispieva k pochopeniu a objavovaniu tých skutočností, ktoré presahujú oblasť skúseností sprostredkovaných materinským jazykom. Umožňuje poznávať odlišnosti v spôsobe života ľudí iných krajín a ich odlišné kultúrne tradície. Poskytuje aj prehĺbenie vedomostí a vzájomného medzinárodného porozumenia, tolerancie a vytvára podmienky pre spoluprácu škôl na medzinárodných projektoch.

Vzhľadom na využitie jazyka v súkromnej a profesijnej oblasti života, či už pri ďalšom štúdiu, cestovaní, spoznávaní kultúr sa kladie dôraz na praktické využitie osvojených kompetencií, efektívnu komunikáciu a činnostne zameraný prístup. Komunikácia vo francúzskom jazyku je podľa Európskeho referenčného rámca založená na schopnosti porozumieť, vyjadrovať myšlienky, pocity, fakty a názory ústnou a písomnou formou v primeranej škále spoločenských a kultúrnych súvislostí.

Komunikácia a rozvoj kompetencií v cudzom jazyku sú dôležité pre podporu mobility v rámci Európskej únie, umožňujú plne využívať slobodu pracovať a študovať v niektorom z jej členských štátov. Na naplnenie týchto cieľov slúži aj vyučovanie francúzskeho jazyka ako 2. cudzieho jazyka.

Označenie úrovne B2 je samostatný používateľ.

Na vyučovanie VP **francúzskeho jazyka ako 2. cudzieho jazyka** vo štvrtom ročníku štvorročného gymnázia a v ôsmom ročníku osemročného gymnázia podľa školského vzdelávacieho programu je určená 2-hodinová dotácia

Požiadavky pre vzdelávanie vo francúzskom jazyku vychádzajú zo Spoločného Európskeho referenčného rámca pre jazyky, ktorý popisuje jednotlivé úrovne ovládania cudzieho jazyka podľa stupnice A1 – C2. Vzdelávanie vo francúzskom jazyku ako druhom cudzom jazyku smeruje k dosiahnutiu úrovne **B1** pre absolventa a v prípade ukončenia vzdelávania maturitnou skúškou k dosiahnutiu úrovne **B2**.

II. Ciele predmetu

Cieľom vyučovacieho predmetu francúzsky jazyk je umožniť žiakom:

- efektívne používať všeobecné kompetencie, ktoré nie sú charakteristické pre jazyk, ale sú nevyhnutné pre rôzne činnosti, vrátane jazykových činností;
- využívať komunikačné jazykové kompetencie tak, aby sa komunikačný zámer realizoval vymedzeným spôsobom;
- v receptívnych jazykových činnostiach a stratégiách (počúvanie s porozumením, čítanie s porozumením) spracovať hovorený alebo napísaný text ako poslucháč alebo čitateľ;
- v produktívnych a interaktívnych jazykových činnostiach a stratégiách (ústny prejav, písomný prejav) vytvoriť ústny alebo písomný text,
- používať hovorené a písané texty v komunikačných situáciách na konkrétne funkčné ciele.

III. Kompetencie

Kompetencie sú súhrnom vedomostí, zručností a vlastností, ktoré umožňujú žiakovi konať. Podstatou jazykového vzdelávania je, aby žiaci dokázali:

- riešiť každodenné životné situácie v cudzej krajine a v ich riešení pomáhať cudzincom, ktorí sú v jeho vlastnej krajine;
- vymieňať si informácie a nápady s mladými ľuďmi a dospelými, ktorí hovoria daným jazykom a sprostredkovať im svoje myšlienky a pocity;
- lepšie chápať spôsob života a myslenia iných národov a ich kultúrne dedičstvo.

Všeobecné kompetencie sú tie, ktoré nie sú charakteristické pre jazyk, ale ktoré sú nevyhnutné pre rôzne činnosti, vrátane jazykových činností.

Žiak dokáže:

- vedome získavať nové vedomosti a zručnosti;
- opakovať si osvojené vedomosti a dopĺňať si ich;
- uvedomovať si stratégie učenia sa pri osvojovaní si cudzieho jazyka;
- opísať rôzne stratégie učenia sa s cieľom pochopiť ich a používať;
- chápať potrebu vzdelávania sa v cudzom jazyku;
- dopĺňať si vedomosti a rozvíjať zručnosti, prepájať ich s už osvojeným učivom, systematizovať ich a využívať pre svoj ďalší rozvoj a reálny život;
- kriticky hodnotiť svoj pokrok, prijímať spätnú väzbu a uvedomovať si možnosti svojho rozvoja;
- aktívne a často využívať doteraz osvojený cudzí jazyk;
- pri samostatnom štúdiu využívať dostupné materiály;
- byť otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti;
- rozoznať základné normy správania sa a bežné spoločenské konvencie vybraných krajín, v ktorých sa hovorí daným cudzím jazykom;
- identifikovať základné kultúrne aspekty vybraných krajín cieľového jazyka a rozoznať rozdiel medzi nimi a podobnými kultúrnymi aspektami vlastnej krajiny

Komunikačné jazykové kompetencie

Komunikačné jazykové kompetencie sú tie, ktoré umožňujú učiacemu sa používať konkrétne jazykové prostriedky v komunikácii.

Na uskutočnenie komunikačného zámeru a potrieb sa vyžaduje komunikačné správanie, ktoré je primerané danej situácii a bežné v krajinách, kde sa ruským jazykom hovorí.

Komunikačné kompetencie zahŕňajú nasledovné zložky:

- jazykové kompetencie;
- sociolingválne kompetencie;
- pragmatické kompetencie

Jazyková kompetencia

Učiaci sa na úrovni B2 má osvojené jazykové kompetencie na úrovni B1 a ďalej si ich rozvíja tak, aby dokázal používať:

- slovnú zásobu vrátane frazeológie v rozsahu štandardných komunikačných situácií a tematických okruhov (lexikálna kompetencia);
- morfológické tvary a syntaktické modely (gramatická kompetencia);
- slovotvorbu a funkcie gramatických javov (sémantická kompetencia);
- zvukové a grafické prostriedky jazyka (fonologická kompetencia, ortoepická a ortografická).
- vyjadriť sa jasne a bez zjavných známkov nutnosti obmedzovať to, čo chce povedať;
- ovládať jazyk v dostatočnom rozsahu na to, aby mohol podať jasný opis, vyjadrovať názory a argumentovať bez nápadného hľadania slov, pričom používa zložité typy podradovacích súvetí;
- v relatívne vysokej miere ovládať gramatiku. Nerobí chyby, ktoré by viedli k nedorozumeniu;
- osvojiť si jasnú, prirodzenú výslovnosť a intonáciu;
- vytvoriť jasne zrozumiteľný súvislý písomný text, ktorý sa riadi štandardným usporiadaním a členením do odsekov;

- pomerne presne si osvojiť pravopis a interpunkciu, ktoré však môžu obsahovať znaky vplyvu materinského jazyka

Sociolingválna kompetencia

Učiaci sa na úrovni B2 má osvojené sociolingválne kompetencie na úrovni B1 a ďalej si ich rozvíja tak, aby dokázal:

- správne reagovať v rôznych spoločenských komunikačných situáciách;
- poznať bežné frazeologické spojenia, príslovia a porekadlá;
- vyjadrovať sa s istotou, zrozumiteľne a zdvorilo vo formálnych aj neformálnych funkčných štýloch, ktoré zodpovedajú danej situácii a osobám;
- pri vyjadrovaní používať širokú škálu jazykových funkcií a v ich rámci reagovať, pričom využíva vyjadrovacie prostriedky neutrálneho funkčného štýlu;
- uvedomiť si zásadné zdvorilostné normy a podľa nich sa aj správa;
- uvedomiť si najdôležitejšie rozdiely v zvyklostiach, v postojoch, hodnotách a presvedčení, ktoré sú v danom spoločenstve dominantné a sú typické pre jeho jazykové zázemie

Pragmatická kompetencia

Učiaci sa na úrovni B2 má osvojené pragmatické kompetencie na úrovni B1 a ďalej si ich rozvíja tak, aby sa dokázal:

- prispôbiť svoj prejav, svoje vyjadrovacie prostriedky situácii a príjemcovi jazykového prejavu a zvoliť si vhodnú úroveň formálnosti, ktorá zodpovedá daným okolnostiam;
- zasiahnúť do diskusie na známu tému, pričom používa vhodné slovné spojenia, aby sa ujal slova;
- komunikáciu začať, udržať a ukončiť ju pomocou účinného striedania sa s partnerom;
- rozvinúť zrozumiteľný opis alebo rozprávanie, pričom rozvinie hlavné kompozičné zložky a doloží ich adekvátnymi podrobnosťami a príkladmi;
- efektívne využívať rozličné spojovacie výrazy tak, aby vystihli vzťah medzi jednotlivými myšlienkami;
- celkom plynulo komunikovať s rodenými hovoriacimi do takej miery, že komunikácia nie je zaťažujúca pre žiadnu zo zúčastnených strán;
- spoľahlivo odovzdávať podrobné informácie

Komunikačné jazykové činnosti a stratégie – výkonový štandard

Výkonový štandard určuje požiadavky na komunikačné jazykové činnosti a stratégie: počúvanie s porozumením, čítanie s porozumením, písomný prejav a ústny prejav, ktoré má žiak povinne dosiahnuť v priebehu vzdelávania.

Jazykové činnosti a stratégie sú stanovené úrovňovo a rozvíjajú sa väčšinou integrovane, t. j. viaceré súčasne. Dôraz na konkrétne jazykové činnosti sa odvíja od komunikačnej situácie, v ktorej sa účastníci komunikácie nachádzajú.

Komunikačné zručnosti nemožno chápať izolovane, pretože sa navzájom prelínajú a dopĺňajú (ide o integrované zručnosti).

1. Počúvanie s porozumením

Učiaci sa konci príslušného stupňa B2 vzdelávania dokáže:

- porozumieť živej alebo vysielanej spisovnej reči na známe aj neznáme témy, s ktorými sa stretáva v každodennom živote;

- sledovať dlhšiu a zložitú argumentáciu za predpokladu, že téma je dostatočne známa a postup prezentácie je vyznačený explicitnými prostriedkami;
- s istým úsilím pochopiť živý rozhovor medzi rodenými hovoriacimi;
- pochopiť podstatné body prednášok, rozhovorov, správ, ktoré sú obsahovo a jazykovo zložené;
- porozumieť odkazom a hláseniam na konkrétne a abstraktné témy, pokiaľ sú hovorené normálnym tempom a v spisovnom jazyku;
- porozumieť nahrávkam v spisovnom jazyku, s ktorými sa môže stretnúť v spoločenskom a akademickom živote a okrem informačného obsahu identifikovať aj názory a postoje hovoriaceho

2. Čítanie s porozumením

Učiaci sa konci príslušného stupňa B2 vzdelávania dokáže:

- získať informácie z bežných textov;
- na uspokojivej úrovni porozumenia prečítať nekomplikované faktografické texty;
- vyhľadať špecifické aj detailné informácie v rôznych textoch, rozlíšiť základné a rozširujúce informácie v texte s jasnou logickou štruktúrou;
- chápať logickú štruktúru textu na základe jeho obsahu, ale aj lexikálnych a gramatických prostriedkov;
- odhadnúť význam neznámych slov z kontextu a meniť stratégie čítania podľa typu textu a účelu čítania;
- prečítať korešpondenciu, ktorá sa vzťahuje na vlastnú oblasť záujmu a okamžite pochopiť základný význam textu;
- porozumieť článkom a správam zaoberajúcim sa aktuálnymi problémami, v ktorých pisatelia zaujímajú konkrétne postoje alebo názory;
- rozoznať hlavné závery v jasne určených argumentačných textoch, ako aj argumentačnú líniu v spracovaní prezentovanej problematiky, i keď nie vždy do podrobností

3. Písomný prejav

Učiaci sa konci príslušného stupňa B2 vzdelávania dokáže:

napísať hlavné myšlienky alebo informácie z vypočutého alebo prečítaného textu;

- zostaviť osnovu, konspekt, anotáciu textu;
- napísať krátky oznam, správu, odkaz, ospravedlnenie;
- opísať osobu, predmet, miesto, činnosť, situáciu, udalosť;
- napísať obsahovo a jazykovo náročnejší súkromný list a úradný list;
- napísať životopis;
- napísať obsahovo, jazykovo i štylisticky náročnejší slohový útvar (príbeh, rozprávanie, opis);
- napísať súvislý slohový útvar s vyjadrením vlastného názoru, pocitov, s využitím argumentácie a porovnávania

4. Ústny prejav

Ústny prejav- dialóg

Učiaci sa konci príslušného stupňa B2 vzdelávania dokáže:

- reagovať v rôznych komunikačných situáciách primerane, jazykovo správne a zrozumiteľne;
- viesť, prerušiť a nadviazať rozhovor a preformulovať svoj jazykový prejav;
- správne reagovať na partnerove repliky v prirodzených a simulovaných situáciách a v situačných dialógoch, prebrať iniciatívu počas rozhovoru (napr. zmeniť tému);

- interpretovať a odovzdávať informácie;
- podať jasný a podrobný opis toho, ako uskutočniť nejaký postup;
- vysvetliť a obhájiť svoje názory v diskusii poskytnutím dôležitých vysvetlení, dôvodov a poznámok;
- spoľahlivo porozumieť podrobným pokynom;
- jasne načrtnúť situáciu alebo problém, uvažovať o príčinách alebo následkoch a zvažovať výhody alebo nevýhody rozličných prístupov

Ústny prejav – monológ

Učiaci sa konci príslušného stupňa B2 vzdelávania dokáže:

- vyjadriť sa plynulo a správne k rôznym všeobecným témam s ohľadom na stupeň formálnosti prejavu;
- pripraviť a predniesť dlhší prejav na určitú tému aj s odborným zameraním, ak sa téma týka oblasti jeho osobného záujmu;
- jasne a podrobne opísať osoby, predmety, situácie, činnosti a udalosti;
- tvoriť príbehy (na základe obrázkov alebo osnovy);
- interpretovať a stručne zhrnúť, napr. obsah filmu, knihy a vyjadriť svoj postoj k nim;
- opísať obrázky, mapy, grafy, porovnať ich a vyjadriť svoj názor a postoj k nim;
- jasne argumentovať, argumentáciu dostatočne rozviesť a podporiť svoj názor ďalšími argumentmi a prípadnými podrobnosťami;
- predniesť oznámenia na najvšeobecnejšie témy dostatočne jasne, precízne a spontánne

IV. Kompetencie a funkcie jazyka

Sú vyjadrené v **spôsobilostiach**, ktoré súvisia s komunikačnými situáciami v ústnom aj v písomnom prejave a zahŕňajú aj reakcie všetkých účastníkov komunikačnej situácie, a **vo funkciách**, ktoré sú chápané ako základné časti komunikácie, ktoré žiak musí ovládať, aby sa mohla komunikácia uskutočniť.

Výkonový štandard:

Žiak vie:

Spôsobilosti	Funkcie
1. Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou	Upútať pozornosť Pozdraviť Odpovedať na pozdrav Poďakovať sa a vyjadriť uznanie Rozlúčiť sa
2. Vypočuť si a podať informácie	Informovať sa Potvrdiť a trvať na niečom Začleniť informáciu Odpovedať na požiadavky
3. Vyjadriť svoj názor	Vyjadriť názor Vyjadriť súhlas Vyjadriť nesúhlas Vyjadriť presvedčenie Vyjadriť vzdor Protestovať Vyjadriť stupeň istoty
4. Vyjadriť pocity	Vyjadriť radosť, šťastie, uspokojenie

	<p>Vyjadriť smútok, sklúčenosť Vyjadriť súcit / sympatie Vyjadriť fyzickú bolesť Utešiť, podporiť, dodať odvalu</p>
5. Vyjadriť očakávania a reagovať na ne	<p>Vyjadriť nádej Vyjadriť sklamanie Vyjadriť strach, znepokojenie, obavu Ubezpečiť Vyjadriť úľavu Vyjadriť spokojnosť Vyjadriť nespokojnosť, post'ažovať si Zistiť spokojnosť/nespokojnosť</p>
6. Predstaviť svoje záľuby a svoj vkus	<p>Vyjadriť, čo mám rád, čo sa mi páči, čo uznávam Vyjadriť, že niekoho/niečo nemám rád Vyjadriť, čo uprednostňujem</p>
7. Reagovať vo vyhrotenej situácii	<p>Vyjadriť svoj hnev, zlú náladu Reagovať na hnev, na zlú náladu niekoho iného</p>
8. Stanoviť, oznámiť a zaujať postoj k pravidlám alebo povinnostiam	<p>Vyjadriť príkaz/zákaz Vyjadriť morálnu alebo sociálnu normu Žiadať o povolenie a súhlas Dať súhlas Odmietnuť Zakázať Reagovať na zákaz Vyhrážať sa Sľúbiť</p>
9. Reagovať na nesplnenie pravidiel alebo povinností	<p>Obviniť (sa), priznať (sa) Ospravedlniť (sa) Odmietnuť/poprieť obvinenie Vyčítať/Kritizovať</p>
10. Reagovať na príbeh alebo udalosť	<p>Vyjadriť záujem o niečo Vyjadriť záujem o to, čo niekto rozpráva Vyjadriť prekvapenie Vyjadriť, že ma niekto/niečo neprekvapil/-lo Vyjadriť nezáujem</p>
11. Dať ponuku a reagovať na ponuku	<p>Žiadať niekoho o niečo Odpovedať na žiadosť Navrhnuť niekomu, aby niečo urobil Navrhnuť niekomu, aby sme spoločne niečo urobili Ponúknuť pomoc Navrhnuť, že niečo požičiam/darujem Odpovedať na návrh</p>
12. Reagovať na niečo, čo sa má udiat' v budúcnosti	<p>Varovať pred niekým / niečím Poradiť Povzbudiť Vyjadriť svoje želanie</p>
13. Reagovať na niečo, čo sa udialo v minulosti	<p>Spomenúť si na niečo/nieкого Vyjadriť, že som na niečo/nieкого zabudol Pripomenúť niekomu niečo Kondolovať Blahoželať</p>

14. Reagovať pri prvom stretnutí	Predstaviť niekoho Predstaviť sa Reagovať na predstavenie niekoho Privítať Predniesť prípitok
15. Korešpondovať	Začať list Rozvinúť obsah listu Ukončiť list
16. Komunikovať	Začať rozhovor Ujať sa slova v rozhovore Vypýtať si slovo Vrátiť sa k nedopovedanému, keď ma prerušili Zabrániť niekomu v rozhovore
17. Vypracovať štruktúrovanú prezentáciu	Uviesť tému, hlavnú myšlienku Oboznámiť s obsahom a osnovou Rozviesť tému a hlavnú myšlienku Prejsť z jedného bodu na iný Ukončiť výklad
18. Doplniť štruktúrovanú prezentáciu	Zdôrazniť, dať do pozornosti Odbočiť od témy Vrátiť sa k pôvodnej téme Uviesť príklad Citovať Parafrázovať
19. Zúčastniť sa diskusie / Argumentovať	Navrhnuť novú tému/bod diskusie Odmietnuť diskutovať na ponúkanú tému/bod diskusie Vrátiť sa k téme/k bodu diskusie
20. Uistiť sa, že slová / výklad / argument boli pochopené	Uistiť sa, že účastník komunikácie pochopil moje vyjadrenia Uistiť sa, že som dobre pochopil to, čo bolo povedané Požiadat' o pomoc pri vyjadrení slova/slovného spojenia Nahradiť zabudnuté/neznáme slovo Hľadať slovo/slovné spojenie Opraviť sa, vrátiť sa k rozhovoru
21. Porozprávať príbeh	Rozprávať Začať príbeh, historku, anekdotu Zhrnúť

V. Obsah vzdelávania

Ročník: VP francúzsky jazyk – 4. ročník, Oktáva

Hodinová dotácia: 2 hodiny týždenne

Ročník	Prehľad tematických celkov	Orientačná hodinová dotácia
Štvrtý, Oktáva – VP	Rodina a spoločnosť	1
	Domov a bývanie	1
	Ľudské telo, starostlivosť o zdravie	3
	Doprava a cestovanie	2

Vzdelávanie	1
Človek a príroda	3
Voľný čas, záľuby a životný štýl	1
Stravovanie	2
Multikultúrna spoločnosť	2
Obliekanie a móda	2
Šport	1
Obchod a služby	1
Krajiny, mestá a miesta	6
Kultúra a umenie	3
Knihy a literatúra	4
Človek a spoločnosť	2
Komunikácia a jej formy	2
Masmédiá	2
Mládež a jej svet	1
Zamestnanie	2
Veda a technika v službách ľudstva	2
Vzory a ideály	2
Vzťahy medzi ľuďmi	2
Slovensko	4
Krajina, ktorej jazyk sa učím	2

Výkonový štandard – spoločný pre všetky tematické celky.

Žiak vie:

- Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou
- Vypočúť si a podať informácie
- Vyjadriť názor
- Vyjadriť pocity
- Vyjadriť očakávania a reagovať na ne
- Predstaviť záľuby a vkus
- Reagovať vo vyhrotenej situácii
- Stanoviť, oznámiť a zaujať postoj k pravidlám alebo povinnostiam
- Reagovať na porušenie pravidiel alebo nesplnenie povinností
- Reagovať na príbeh alebo udalosť
- Dať ponuku a reagovať na ňu
- Reagovať na niečo, čo sa má udiť v budúcnosti
- Reagovať na niečo, čo sa udialo v minulosti
- Reagovať pri prvom stretnutí
- Korešpondovať
- Komunikovať
- Vypracovať štruktúrovanú prezentáciu
- Doplniť štruktúrovanú prezentáciu
- Zúčastniť sa diskusie/Argumentovať
- Uistiť sa, že slová/výklad/argument boli pochopené
- Porozprávať príbeh

Rodina a spoločnosť (1)
Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> • životopis (osobné údaje: meno, bydlisko, dátum a miesto narodenia, rodinný stav, významné momenty v živote) • členovia rodiny (zovňajšok, charakter, záľuby) • rodinné vzťahy (vzťahy medzi súrodencami, rodičmi a deťmi, starí rodičia, pomoc v rodine, domáce práce, všedné dni a rodinné oslavy) • predstavy o svojej budúcej rodine, partnerovi, bývaní, práci • rodina a spoločnosť (funkcie rodiny, rodina kedysi a dnes, generačné problémy) • aktuálne problémy modernej rodiny (monoparentálne, rozvodovosť, nízka pôrodnosť)

Domov a bývanie (1)
Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> • môj domov (opis prostredia, v ktorom bývam, vybavenie miestností) • bývanie v meste a na vidieku (výhody a nevýhody) • bývanie mojich snov (vlastné predstavy o bývaní) • domov a jeho význam v živote človeka (kultúra bývania u nás a v iných krajinách) • problém bývania mladých rodín, kúpa a prenájom bytu, deti na sídliskách

Ľudské telo, starostlivosť o zdravie (3)
Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> • ľudské telo • bežné a civilizačné choroby, úrazy, telesné a fyzické stavy, návšteva u lekára, v lekárni • zdravý spôsob života (správna životospráva, telesná a duševná hygiena) • zdravotnícka starostlivosť (prevencia, očkovanie) • štátne a súkromné zdravotníctvo (zdravotné poistenie, odborní lekári)

Doprava a cestovanie (2)
Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> • prípravy na cestu, dôvody, cieľ a význam cestovania (za prácou, na dovolenku, služobne) • dopravné prostriedky (výhody a nevýhody jednotlivých dopravných prostriedkov) • individuálne a kolektívne cestovanie (spôsob a druhy dopravy, druhy ubytovania, stravovanie) • cestovanie kedysi a dnes, cestovanie v budúcnosti • možnosti cestovania do zahraničia

Vzdelávanie (1)
Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> • školský systém (typy školských zariadení, skúšky, organizácia školského roka, klasifikácia, prázdniny) • vyučovanie (rozvrh hodín, predmety, prestávky, školské stravovanie, aktivity na hodine) • život žiaka (voľný čas, záľuby, mimoškolské aktivity, brigády, priatelia, vreckové) • štúdium cudzích jazykov (výmenné pobyty, stáže, jazykové kurzy, au-pair) • vzťah učiteľa k žiakovi a opačne

Človek a príroda (3)
Obsahový štandard

- ročné obdobia, počasie
- príroda okolo nás – fauna (zvieratá voľne žijúce, v ZOO, domáce) a flóra
- stav životného prostredia (znečistenie zeme, vôd, ovzdušia)
- prírodné katastrofy
- ochrana životného prostredia (národné parky, chránené územia, environmentálna výchova)
- vplyv životného prostredia na život človeka (poľnohospodárstvo, zdravá výživa, agroturistika)

Voľný čas a záľuby a životný štýl (1)

Obsahový štandard

- možnosti trávenia voľného času
- organizovaný voľný čas (mimoškolské aktivity, krúžky, brigády)
- individuálne záľuby (umenie, kultúra, hudba, knihy, šport, domáce práce, príroda)
- vplyv zmien spoločnosti na trávenie voľného času (kedysi a dnes)
- trávenie voľného času rôznych vekových kategórií

Stravovanie (2)

Obsahový štandard

- jedlá a nápoje (mäso a mäsové výrobky, zelenina a ovocie, mliečne výrobky, cestoviny a múčne výrobky, alkoholické a nealkoholické nápoje)
- jedlá a nápoje počas dňa (raňajky, obed, večera)
- príprava jedál, suroviny, postup, obľúbené jedlo
- stravovacie možnosti a zariadenia (stravovanie v škole, doma, v reštaurácii)
- národné kuchyne – zvyky a špeciality (suroviny, jedlá)
- medzinárodné kuchyne (charakteristika, rozdiely, špeciality)
- zdravá kuchyňa (stravovanie detí, návyky, vegetariánstvo, diéty)
- kultúra stolovania

Multikultúrna spoločnosť (2)

Obsahový štandard

- charakteristika multikultúrnej spoločnosti, spolunažívanie ľudí rôznych národností a kultúr v jednej krajine
- zblížovanie kultúr (kontakty kedysi a dnes)
- osobné kontakty s inými kultúrami, tolerancia
- negatívne javy (rasová diskriminácia, intolerancia, vzťah k menšinám)
- sviatky - zvyky a tradície (cirkevné a štátne sviatky, folklórne tradície a slávnosti a rôzne podujatia)
- kultúrne hodnoty iných národov, spolužitie v Európe., zvyky a tradície

Obliekanie a móda (2)

Obsahový štandard

- základné druhy oblečenia, odevné doplnky, materiály a vzory
- výber oblečenia na rôzne príležitosti, starostlivosť o oblečenie
- vplyv počasia a podnebia na odievanie
- odev a doplnky na rôzne príležitosti
- módné trendy (štýly, vek, vkus, farby, mŕžnosti, tvorcovia, módné prehliadky)
- „Šaty robia človeka“, šaty na mieru alebo konfekcia (v obchode s odevmi, u krajčírka)

Šport (1)

Obsahový štandard

- druhy športu (kolektívne, individuálne, letné a zimné, atraktívne športy, rekreačný a profesionálny šport, extrémne športy)
- športové disciplíny
- šport, ktorý ma zaujíma (aktívne, pasívne), dôvody
- význam športu pre rozvoj osobnosti (fyzické a duševné zdravie, vôľové vlastnosti, charakter)
- významné športové podujatia, súťaže, olympijské hry,
- čestnosť športového zápolenia, negatívne javy v športe (sláva, peniaze, doping).

Obchod a služby (1)

Obsahový štandard

- nákupné zariadenia (obchody, hypermarkety, trhoviská)
- služby (pošta, banka, polícia, čerpacia stanica, hotelové a reštauračné služby, salóny krásy)
- reklama a vplyv reklamy na zákazníkov
- druhy a spôsoby nákupu a platenia (katalógový predaj, splátky, týždenný nákup),
- zahraničné výrobky u nás, export slovenských výrobkov.

Krajiny, mestá a miesta (6)

Obsahový štandard

- dôležité miesta v mojom živote (rodisko, miesto štúdií, miesto trávenia víkendov a prázdnin)
- turisticky zaujímavé miesta (hrady, zámky, kúpele, jaskyne) a mestá
- sprevádzanie turistov (privítanie, základné informácie o pobyte)
- príprava pobytu pre cudzincov
- miesto mojich snov

Frankofónne krajiny

- krajiny a svetadiely, frankofónne krajiny
- geografický opis krajiny, kultúrne a historické pamiatky krajín a miest
- zaujímavosti zo života krajiny a jej obyvateľov

Kultúra a umenie (3)

Obsahový štandard

- možnosti kultúry v meste a na vidieku (múzeá, výstavy, divadlá, kiná, koncerty, cirkus, tanec)
- obľúbená oblasť kultúry a umenia (žánre, známe osobnosti)
- druhy umenia (literatúra, výtvarné umenie, sochárstvo, hudba, film, divadlo, folklór, tradičné remeslá)
- návšteva kultúrneho podujatia (hudobné, filmové, divadelné a folklórne festivaly, atmosféra)

Knihy a literatúra (4)

Obsahový štandard

- knihy, e-knihy, čítanie, výber a žánre
- obľúbený autor a jeho dielo
- prečítané dielo spisovateľa krajiny, ktorej jazyk sa učím (život a dielo spisovateľa)
- nositelia Nobelovej ceny za literatúru a ich diela
- čitateľská kríza (príčiny, kupovanie kníh, služby knižníc, inštitútov)

Francúzska literatúra

- stručný prehľad francúzskej literatúry, literárne obdobia, predstavitelia
- prečítané dielo spisovateľa krajiny, ktorej jazyk sa učím

Človek a spoločnosť (2)
Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> • morálka (pravidlá slušného správania, etická výchova v rodine a v škole) • spoločenská etiketa (stretnutia, pozdravy a blahoželania, návštevy, čas, pohostenie, kultúrne odlišnosti) • normy a ich porušovanie (morálka a zákon, nedorozumenie a konflikt) • spoločenská udalosť – stužková slávnosť • vplyv spoločnosti na rodinu

Komunikácia a jej formy (2)
Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> • typy a formy komunikácie (verbálna, neverbálna) • kultúra komunikácie (komunikácia v rôznych situáciách, na verejnosti a v súkromí medzi mladými, mladými a staršími, na ulici, v škole, v rodine, v každodennom živote, vo výnimočných situáciách tykanie a vykanie) • písomná komunikácia formálna a neformálna (súkromná korešpondencia, žiadosť, sťažnosť) • moderné formy komunikácie (mobilný telefón, počítač - elektronická pošta, internet) • jazyk ako dorozumievací prostriedok (výučba svetových jazykov, rozšírenosť a využitie)

Masmédiá (2)
Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> • masmédiá a ich úloha v modernej spoločnosti • typy masovokomunikačných prostriedkov, ich využitie, výhody, nevýhody • tlač (noviny, časopisy, rubriky, výber, nákup, čítanie, obľúbené články, štruktúra) • rozhlas, televízia (obľúbené typy programov, sledovanosť) • vplyv masmédií na život jednotlivca, rodiny a spoločnosti • internet ako informačný, komunikačný prostriedok a forma zábavy, nebezpečenstvá a riziká), jeho vplyv na človeka a spoločnosť

Mládež a jej svet (1)
Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> • charakteristika mladých (zovňajšok, móda, vnútorná charakteristika, typické vlastnosti, záujmy, problémy) • postavenie mladých v spoločnosti (práva a povinnosti, možnosti štúdia, práca, mladé rodiny) • vzťahy medzi rovesníkmi a generačné vzťahy (konflikty, príčiny, prejavy, dôsledky) • nezdravé javy v živote mladých (partia, násilie, gamblerstvo, drogy) • predstavy mladých o budúcnosti (očakávaná, túžby, obavy).

Zamestnanie (2)
Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> • pracovné činnosti a profesie, typy povolání, fyzická a duševná práca • výber profesie, voľba povolania, motivácia • trh práce, ponuka pracovných miest, žiadosť o zamestnanie, profesijný životopis, pracovný pohovor • problémy na trhu práce, nezamestnanosť, prepúšťanie, potreba skúseností • pracovné podmienky, platové ohodnotenie

- pracovné príležitosti doma a v zahraničí, pracovné podmienky (mzda, sociálna starostlivosť)
- pracovný čas a voľný čas, zdokonaľovanie práce, nové technológie
- kariéra a rodinný život, zamestnanosť žien (materská dovolenka), rekvalifikácia, dôchodcovia.

Veda a technika v službách ľudstva (2)

Obsahový štandard

- život kedysi a dnes (vedecký pokrok, výdobytky vedy a techniky a životná úroveň, prístroje v domácnosti)
- pozoruhodné objavy a vynálezy vedy a techniky
- veda a technika v službách človeka (elektronika, informatika, jadrová fyzika, biológia, ...)
- zneužitie objavov človekom (zbrane, závislosti, násilie, konzumná spoločnosť, civilizačné choroby),
- človek a veda a technika v budúcnosti (nahradenie učiteľa počítačom, deti a počítače, únik mozgov).

Vzory a ideály (2)

Obsahový štandard

- pozitívne a negatívne charakterové vlastnosti, kritériá hodnôt, individuálne priority a hodnoty
- ideálny človek, človek, ktorého si vážim,
- skutoční a literárni hrdinovia
- pozitívne a negatívne vzory
- hrdinom sa človek nerodí, ale sa ním stáva (konanie človeka v hraničnej situácii)
- ja ako hrdina, hrdinovia okolo nás

Vzťahy medzi ľuďmi (2)

Obsahový štandard

- medziľudské vzťahy (v rodine a v škole, susedské, generačné)
- priateľstvo a láska (hodnotový systém, stretnutia, oslavy)
- spoločenské problémy (vzťah spoločnosti a jednotlivcov k postihnutým, závislým, bezdomovcom)
- negatívne javy (agresivita, vandlizmus, egoizmus, ľahostajnosť)
- možnosti riešenia konfliktov
- solidarita, prejavy záujmu a pomoci spoluobčanom v núdzi, sponzorstvo a sponzori (dôvody a podoby)

Slovensko (4)

Obsahový štandard

- geografické údaje
- história
- krajina a obyvatelia
- turistické miesta a kultúrne pamiatky, miesta, ktoré by som odporučil cudzincom
- zvyky, tradície, konvencie
- náš región – Orava

Slovensko a EÚ

- miesto Slovenska v zjednotenej Európe, prínos pre Slovensko
- história vzniku EÚ, hlavné inštitúcie a ich úloha, symboly
- aktuálne informácie

Krajina, jazyk ktorej sa učím (2)
Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> • krajina a obyvatelia, geografické údaje, história, turistické miesta a kultúrne pamiatky • miesto, ktoré som navštívil (ktoré by som rád navštívil) • výnimočnosť, zvyky a tradície • o človeku v krajine, ktorej jazyk sa učím, stereotypy a predsudky • zjednotená Európa

VI. Metódy a formy práce

a) Motivačné:

Motivačné vstupné: motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, motivačná demonštrácia, problém ako motivácia, brainstorming

Motivačné priebežné: motivačná výzva, aktualizácia obsahu učiva, pochvala, povzbudenie

b) Expozičné:

Metódy priameho prenosu poznatkov:

Monologické slovné: rozprávanie, opis, výklad

Dialogické slovné.: rozhovor, beseda, brainstorming, napodobňovanie životných situácií

Metódy sprostredkovaného prenosu poznatkov: demonštrácia obrazu, demonštrácia filmov, nahrávky

Metódy problémové: problémové vyučovanie

Metódy samostatnej práce a audiodidaktické: samostatná práca s knihou, písanie, vypracovanie osnovy, témy, samostatné štúdium s využitím techniky

c) Fixačné metódy:

Metódy opakovania a precvičovania vedomostí, spôsobilostí : ústne opakovanie učiva, metóda otázok a odpovedí, písomné opakovanie, opakovanie s využitím učebnice a inej literatúry

d) Klasické didakticko-diagnostické:

ústne skúšanie, písomné skúšanie

Využitie metód a foriem práce sa líši v závislosti od jednotlivých vyučovacích hodín. Využité metódy a formy práce na konkrétnej vyučovacej hodine sú uvedené v tematických výchovno-vzdelávacích plánoch

VII. Učebné zdroje

Parler français? C'est facile!– konverzačná príručka

OUI! Francúzština - Nová matura

Rôzny obrazový materiál

Doplňkové materiály

Prekladové a výkladové slovníky

Aktivity podľa SERR pre B1, B2

Vocabulaire progressif du français (niveau avancé)

CD, DVD, video a audio nahrávky

Internet (počítač, tablety)

VIII. Hodnotenie predmetu

Kritériá hodnotenia a klasifikácie žiakov vychádzajú z Metodického pokynu č. 21/2011 na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl a z Vyhlášky 318/2008 Z. z. (Vyhláška Ministerstva školstva Slovenskej republiky o ukončovaní štúdia na stredných školách).

Hodinová dotácia: **2 hodiny týždenne**

Kritériá hodnotenia:

- dbať na informatívnu, korekčnú a motivačnú funkciu hodnotenia
- dbať na pravidelnosť v hodnotení
- rešpektovať individuálne osobitosti žiaka

Podklady na hodnotenie a klasifikáciu výchovno-vzdelávacích výsledkov získavať týmito metódami, formami a prostriedkami:

- sústavným diagnostikovaním žiaka
- sústavným sledovaním výkonu žiaka
- rôznymi druhmi skúšok (ústne, písomné)
- analýzou výsledkov rôznych činností žiaka

V jednom klasifikačnom období musí žiak preukázať svoje komunikačné zručnosti podľa obsahového a výkonového štandardu. Žiak získava body v jednotlivých oblastiach - testy, monologické prejavy, dialogické prejavy a iné aktivity, ktoré sa následne premietnu do percentuálneho hodnotenia. Ak žiak dosiahne z jednotlivých aktivít

100% - 70% - bude hodnotený ako **aktívne absolvoval(a)**

69% - 40% - bude hodnotený ako **absolvoval(a)**

39% - 0% - bude hodnotený ako **neabsolvoval(a)**

Pri **ústnom skúšaní** sa hodnotí s ohľadom na úroveň B2

- obsahové zvládnutie témy
- samostatnosť a plynulosť prejavu,
- gramatická správnosť
- použitá slovná zásoba, výslovnosť, intonácia

Predmet sa neklasifikuje. Hodnotí sa aktívne absolvoval(a)/ absolvoval(a)/ neabsolvoval(a).

Kritériá pre absolvovanie:

- pravidelná účasť
- aktívna práca na hodinách
- jedna prezentácia, resp. referát na dohodnutú tému
- **minimálne 40% úspešnosť z testov a ústnych odpovedí**

Názov predmetu	VP - Nemecký jazyk 4.roč. + oktáva B2
Vzdelávacia oblasť	Jazyk a komunikácia

I. Charakteristika predmetu

Nemecký jazyk ako súčasť cudzích jazykov prispieva k pochopeniu a objavovaniu tých skutočností, ktoré presahujú oblasť skúseností sprostredkovaných materinským jazykom. Umožňuje poznávať odlišnosti v spôsobe života ľudí iných krajín a ich odlišné kultúrne tradície. Poskytuje aj prehĺbenie vedomostí a vzájomného medzinárodného porozumenia, tolerance a vytvára podmienky pre spoluprácu škôl na medzinárodných projektoch.

Vzhľadom na využitie jazyka v súkromnej a profesijnej oblasti života, či už pri ďalšom štúdiu, cestovaní, spoznávaní kultúr sa kladie dôraz na praktické využitie osvojených kompetencií, efektívnu komunikáciu a činnostne zameraný prístup. Komunikácia v nemeckom jazyku je podľa Európskeho referenčného rámca založená na schopnosti porozumieť, vyjadrovať myšlienky, pocity, fakty a názory ústnou a písomnou formou v primeranej škále spoločenských a kultúrnych súvislostí.

Komunikácia a rozvoj kompetencií v cudzom jazyku sú dôležité pre podporu mobility v rámci Európskej únie, umožňujú plne využívať slobodu pracovať a študovať v niektorom z jej členských štátov. Na naplnenie týchto cieľov slúži aj vyučovanie nemeckého jazyka ako 2. cudzieho jazyka. Označenie úrovne B2 je samostatný používateľ.

Na vyučovanie **VP nemeckého jazyka ako 2. cudzieho jazyka** v štvrtom ročníku podľa školského vzdelávacieho programu je určená **dvoj** hodinová dotácia

Požiadavky pre vzdelávanie v **nemeckom jazyku** vychádzajú zo Spoločného Európskeho referenčného rámca pre jazyky, ktorý popisuje jednotlivé úrovne ovládania cudzieho jazyka podľa stupnice A1 – C2. Vzdelávanie v nemeckom jazyku ako druhom cudzom jazyku smeruje k dosiahnutiu úrovne **B1** pre absolventa a v prípade ukončenia vzdelávania maturitnou skúškou k dosiahnutiu úrovne **B2**.

II. Ciele predmetu

Cieľom vyučovacieho predmetu nemecký jazyk je umožniť žiakom:

- efektívne používať všeobecné kompetencie, ktoré nie sú charakteristické pre jazyk, ale sú nevyhnutné pre rôzne činnosti, vrátane jazykových činností;
- využívať komunikačné jazykové kompetencie tak, aby komunikačný zámer sa realizoval vymedzeným spôsobom;
- v receptívnych jazykových činnostiach a stratégiách (počúvanie s porozumením, čítanie s porozumením) spracovať hovorený alebo napísaný text ako poslucháč alebo čitateľ;
- v produktívnych a interaktívnych jazykových činnostiach a stratégiách (ústny prejav, písomný prejav) vytvoriť ústny alebo písomný text;
- používať hovorené a písané texty v komunikačných situáciách na konkrétne funkčné ciele.

III. Kompetencie

Kompetencie sú súhrnom vedomostí, zručností a vlastností, ktoré umožňujú žiakovi konať. Podstatou jazykového vzdelávania je, aby žiaci:

- dokázali riešiť každodenné životné situácie v cudzej krajine a v ich riešení pomáhali cudzincom, ktorí sú v ich vlastnej krajine;
- dokázali si vymieňať informácie a nápady s mladými ľuďmi a dospelými, ktorí hovoria daným jazykom a sprostredkujú im svoje myšlienky a pocity;
- lepšie chápali spôsob života a myslenia iných národov a ich kultúrne dedičstvo.

Všeobecné kompetencie sú tie, ktoré nie sú charakteristické pre jazyk, ale ktoré sú nevyhnutné pre rôzne činnosti, vrátane jazykových činností.

Žiak dokáže:

- vedome získavať nové vedomosti a zručnosti;
- opakovať si osvojené vedomosti a dopĺňať si ich;
- uvedomovať si stratégie učenia sa pri osvojovaní si nemeckého jazyka;
- opísať rôzne stratégie učenia sa s cieľom pochopiť ich a používať;
- chápať potrebu vzdelávania sa v cudzom jazyku;
- dopĺňať si vedomosti a rozvíjať zručnosti, prepájať ich s už osvojeným učivom, systematizovať ich a využívať pre svoj ďalší rozvoj a reálny život;
- kriticky hodnotiť svoj pokrok, prijímať spätnú väzbu a uvedomovať si možnosti svojho rozvoja;
- aktívne a často využívať doteraz osvojený cudzí jazyk;
- pri samostatnom štúdiu využívať dostupné materiály;
- byť otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti;
- rozoznať základné normy správania sa a bežné spoločenské konvencie vybraných krajín, v ktorých sa hovorí daným cudzím jazykom;
- identifikovať základné kultúrne aspekty vybraných krajín cieľového jazyka a rozoznať rozdiel medzi nimi a podobnými kultúrnymi aspektmi vlastnej krajiny.

Komunikačné jazykové kompetencie

Komunikačné jazykové kompetencie sú tie, ktoré umožňujú učiacemu sa používať konkrétne jazykové prostriedky v komunikácii.

Na uskutočnenie komunikačného zámeru a potrieb sa vyžaduje komunikačné správanie, ktoré je primerané danej situácii a bežné v krajinách, kde sa nemeckým jazykom hovorí.

Komunikačné kompetencie zahŕňajú nasledovné zložky:

- jazykové kompetencie;
- sociolingválne kompetencie;
- pragmatické kompetencie.

Jazyková kompetencia

Žiak na úrovni B2 má osvojené jazykové kompetencie na úrovni B1 a ďalej si ich rozvíja tak, aby dokázal používať:

- slovnú zásobu vrátane frazeológie v rozsahu komunikačných situácií a tematických okruhov (lexikálna kompetencia),
- morfológické tvary a syntaktické modely (gramatická kompetencia),
- slovotvorbu a funkcie gramatických javov (sémantická kompetencia),
- zvukové a grafické prostriedky jazyka (fonologická kompetencia: ortoepická a ortografická).

Žiak dokáže:

- vyjadriť sa jasne a bez zjavných známkov nutnosti obmedzovať to, čo chce povedať;
- ovládať jazyk v dostatočnom rozsahu na to, aby mohol podať jasný opis, vyjadrovať názory a argumentovať bez nápadného hľadania slov, pričom používa zložité typy podrad'ovacích súvetí;
- v relatívne vysokej miere ovládať gramatiku. Nerobí chyby, ktoré by viedli k nedorozumeniu;
- osvojiť si jasnú, prirodzenú výslovnosť a intonáciu;
- vytvoriť jasne zrozumiteľný súvislý písomný text, ktorý sa riadi štandardným usporiadaním a členením do odsekov;
- pomerne presne si osvojiť pravopis a interpunkciu, ktoré však môžu obsahovať znaky vplyvu materinského jazyka .

Sociolingválna kompetencia

Žiak dokáže:

- správne reagovať v rôznych spoločenských komunikačných situáciách;
- poznať bežné frazeologické spojenia, príslovia a porekadlá;
- vyjadrovať sa s istotou, zrozumiteľne a zdvorilo vo formálnych aj neformálnych funkčných štýloch, ktoré zodpovedajú danej situácii a osobám;
- pri vyjadrovaní používať širokú škálu jazykových funkcií a v ich rámci reagovať, pričom využíva vyjadrovacie prostriedky neutrálneho funkčného štýlu;
- uviesť si zásadné zdvorilostné normy a podľa nich sa aj správa;
- uviesť si najdôležitejšie rozdiely v zvyklostiach, v postojoch, hodnotách a presvedčení, ktoré sú v danom spoločenstve dominantné a sú typické pre jeho jazykové zázemie .

Pragmatická kompetencia

Žiak na úrovni B2 má osvojené pragmatické kompetencie na úrovni B1 a ďalej si ich rozvíja tak, že dokáže:

- prispôbiť svoj prejav, svoje vyjadrovacie prostriedky situácii a príjemcovi jazykového prejavu a zvoliť si vhodnú úroveň formálnosti, ktorá zodpovedá daným okolnostiam;
- zasiahnuť do diskusie na známu tému, pričom používa vhodné slovné spojenia, aby sa ujal slova;
- komunikáciu začať, udržať a ukončiť ju pomocou účinného striedania sa s partnerom;
- rozvinúť zrozumiteľný opis alebo rozprávanie, pričom rozvinie hlavné kompozičné zložky a doloží ich adekvátnymi podrobnosťami a príkladmi;
- efektívne využívať rozličné spojovacie výrazy tak, aby vystihli vzťah medzi jednotlivými myšlienkami;
- celkom plynulo komunikovať s rodenými hovoriacimi do takej miery, že komunikácia nie je zaťažujúca pre žiadnu zo zúčastnených strán;
- spoľahlivo odovzdávať podrobné informácie .

IV. Komunikačné jazykové činnosti a stratégie – výkonový štandard

Výkonový štandard určuje požiadavky na komunikačné jazykové činnosti a stratégie: počúvanie s porozumením, čítanie s porozumením, písomný prejav a ústny prejav, ktoré má žiak povinne dosiahnuť počas štúdia. Jazykové činnosti a stratégie sú stanovené úrovňovo a rozvíjajú sa väčšinou integrovane, t. j. viaceré súčasne. Dôraz na konkrétne jazykové činnosti sa odvíja od komunikačnej situácie, v ktorej sa účastníci komunikácie nachádzajú.

Komunikačné zručnosti nemožno chápať izolovane, pretože sa navzájom prelínajú a dopĺňajú (ide o integrované zručnosti).

1. Počúvanie s porozumením

Žiak na konci príslušného stupňa vzdelávania dokáže:

- porozumieť živej alebo vysielanej spisovnej reči na známe aj neznáme témy, s ktorými sa stretáva v každodennom živote;
- sledovať dlhšiu a zložitú argumentáciu za predpokladu, že téma je dostatočne známa a postup prezentácie je vyznačený explicitnými prostriedkami;
- s istým úsilím pochopiť živý rozhovor medzi rodenými hovoriacimi;
- pochopiť podstatné body prednášok, rozhovorov, správ, ktoré sú obsahovo a jazykovo zložité;
- porozumieť odkazom a hláseniam na konkrétne a abstraktné témy, pokiaľ sú hovorené normálnym tempom a v spisovnom jazyku;
- porozumieť nahrávkam v spisovnom jazyku, s ktorými sa môže stretnúť v spoločenskom a akademickom živote a okrem informačného obsahu identifikovať aj názory a postoje hovoriaceho .

2. Čítanie s porozumením

Žiak na konci príslušného stupňa vzdelávania dokáže:

- získať informácie z bežných textov;
- na uspokojivej úrovni porozumenia prečítať nekomplikované faktografické texty;
- vyhľadať špecifické aj detailné informácie v rôznych textoch, rozlíšiť základné a rozširujúce informácie v texte s jasnou logickou štruktúrou;
- chápať logickú štruktúru textu na základe jeho obsahu, ale aj lexikálnych a gramatických prostriedkov;
- odhadnúť význam neznámych slov z kontextu a meniť stratégie čítania podľa typu textu a účelu čítania;
- prečítať korešpondenciu, ktorá sa vzťahuje na vlastnú oblasť záujmu a okamžite pochopiť základný význam textu;
- porozumieť článkom a správam zaoberajúcim sa aktuálnymi problémami, v ktorých pisatelia zaujímajú konkrétne postoje alebo názory;
- rozoznať hlavné závery v jasne určených argumentačných textoch, ako aj argumentačnú líniu v spracovaní prezentovanej problematiky, i keď nie vždy do podrobností.

3. Písomný prejav

Žiak na úrovni B2 dokáže napísať jednoduchý súvislý prejav na témy z každodenného života a dokáže vyjadriť svoje postoje, pocity a dojmy. Vie správne používať základné lexikálne, gramatické, syntaktické a štylistické prostriedky vo formálnom a neformálnom písomnom prejave. Správne používa kompozičné postupy s ohľadom na obsah a adresáta písomného prejavu, ako aj s ohľadom na slohový útvar.

Žiak na konci príslušného stupňa vzdelávania dokáže:

- napísať hlavné myšlienky alebo informácie z vypočutého alebo prečítaného textu;
- zostaviť osnovu, konspekt, anotáciu textu;
- napísať krátky oznam, správu, odkaz, ospravedlnenie;
- opísať osobu, predmet, miesto, činnosť, situáciu, udalosť;
- napísať obsahovo a jazykovo náročnejší súkromný list a úradný list;
- napísať životopis;
- napísať obsahovo, jazykovo i štylisticky náročnejší slohový útvar (príbeh, rozprávanie, opis);
- napísať súvislý slohový útvar s vyjadrením vlastného názoru, pocitov, s využitím argumentácie a porovnávania.

4. Ústny prejav

Ústny prejav – dialóg

Žiak sa vie jazykovo správne a primerane reagovať v bežných životných situáciách. Dokáže bezprostredne nadviazať rozhovor na témy z každodenného života.

Žiak na konci príslušného stupňa vzdelávania dokáže:

- reagovať v rôznych komunikačných situáciách primerane, jazykovo správne a zrozumiteľne;
- viesť, prerušiť a nadviazať rozhovor a preformulovať svoj jazykový prejav;
- správne reagovať na partnerove repliky v prirodzených a simulovaných situáciách a v situačných dialógoch, prebrať iniciatívu počas rozhovoru (napr. zmeniť tému);
- interpretovať a odovzdávať informácie;
- podať jasný a podrobný opis toho, ako uskutočniť nejaký postup;
- vysvetliť a obhájiť svoje názory v diskusii poskytnutím dôležitých vysvetlení, dôvodov a poznámok;
- spoľahlivo porozumieť podrobným pokynom;
- jasne načrtnúť situáciu alebo problém, uvažovať o príčinách alebo následkoch a zvažovať výhody alebo nevýhody rozličných prístupov.

Ústny prejav – monológ

Žiak vie súvisle a s využitím jednoduchších jazykových prostriedkov hovoriť o svojich skúsenostiach, pocitoch, zážitkoch. Vie odôvodniť a vysvetliť svoj názor. Dokáže porozprávať jednoduchý príbeh a prerozprávať obsah prečítaného alebo vypočutého textu a vyjadriť svoj postoj.

Žiak na konci príslušného stupňa vzdelávania dokáže:

- vyjadriť sa plynulo a správne k rôznym všeobecným témam s ohľadom na stupeň formálnosti prejavu;
- pripraviť a predniesť dlhší prejav na určitú tému aj s odborným zameraním, ak sa téma týka oblasti jeho osobného záujmu;
- jasne a podrobne opísať osoby, predmety, situácie, činnosti a udalosti;
- tvoriť príbehy (na základe obrázkov alebo osnovy);
- interpretovať a stručne zhrnúť, napr. obsah filmu, knihy a vyjadriť svoj postoj k nim;
- opísať obrázky, mapy, grafy, porovnať ich a vyjadriť svoj názor a postoj k nim;
- jasne argumentovať, argumentáciu dostatočne rozviesť a podporiť svoj názor ďalšími argumentmi a prípadnými podrobnosťami;
- predniesť oznámenia na najvšeobecnejšie témy dostatočne jasne, precízne a spontánne.

V. Predmetové kompetencie

Sú vyjadrené v **spôsobilostiach**, ktoré súvisia s komunikačnými situáciami v ústnom aj v písomnom prejave a zahŕňajú aj reakcie všetkých účastníkov komunikačnej situácie, a **vo funkciách**, ktoré sú chápané ako základné časti komunikácie, ktoré žiak musí ovládať, aby sa mohla komunikácia uskutočniť.

Prehľad kompetencií a funkcií jazyka.

Spôsobilosti	Funkcie
1. Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou	Upútať pozornosť Pozdraviť Odpovedať na pozdrav Rozlúčiť sa Poďakovať a vyjadriť svoje uznanie
2. Vypočuť si a podať informácie	Informovať sa Potvrdiť (trvať na niečom) Začleniť informáciu Odpovedať na žiadosť
3. Vybrať si z ponúkaných možností	Identifikovať Opísať Potvrdiť/Odmietnuť (vyjadriť nesúhlas) Opraviť (korigovať)
4. Vyjadriť svoj názor	Vyjadriť svoj názor Vyjadriť svoj súhlas Vyjadriť svoj nesúhlas Vyjadriť presvedčenie Vyjadriť vzdor Protestovať Vyjadriť stupeň istoty
5. Vyjadriť svoju vôľu	Vyjadriť svoje želania/túžby Vyjadriť svoje plány (blízke a budúce)
6. Vyjadriť svoju schopnosť	Vyjadriť vedomosti/poznatky/zistenia Vyjadriť neznalosť Vyjadriť svoju schopnosť vykonať nejakú činnosť

<p>7. Vnímať a prejavovať svoje city</p>	<p>Vyjadriť radosť z niečoho, šťastie, uspokojenie Vyjadriť smútok, sklúčenosť Vyjadriť sympatie Vyjadriť fyzickú bolesť Utešiť, podporiť, dodať odvalu</p>
<p>8. Vyjadriť očakávania a reagovať na ne</p>	<p>Vyjadriť nádej Vyjadriť sklamanie Vyjadriť strach, znepokojenie, obavu Ubezpečiť Vyjadriť úľavu Vyjadriť spokojnosť Vyjadriť nespokojnosť, post'ažovať si Zistiť spokojnosť/nespokojnosť niekoho s niekým/s niečím</p>
<p>9. Predstaviť svoje záľuby a svoj vkus</p>	<p>Vyjadriť, čo mám rád, čo sa mi páči, čo uznávam Vyjadriť, že niekoho/niečo nemám rád Vybrať si z ponúkaných možností najobľúbenejšiu</p>
<p>10. Reagovať vo vyhrotenej situácii</p>	<p>Vyjadriť svoj hnev, zlú náladu Reagovať na hnev, na zlú náladu niekoho iného Urážať Nadávať</p>
<p>11. Stanoviť, oznámiť a prijať pravidlá alebo povinnosti</p>	<p>Vyjadriť príkaz/zákaz Vyjadriť morálnu alebo sociálnu normu Získať povolenie, súhlas Dať súhlas, povoliť niečo Odmietať Zakázať Vzoprieť sa proti zákazu/Spochybníť zákaz Vyhrážať sa Sľúbiť</p>
<p>12. Reagovať na nesplnenie pravidiel alebo povinností</p>	<p>Obviniť, obviniť sa, priznať sa Ospravedlniť sa Odmietať obvinenie Vyčítať</p>
<p>13. Reagovať na príbeh alebo udalosť</p>	<p>Vyjadriť záujem o niečo Vyjadriť záujem o to, čo niekto rozpráva Vyjadriť prekvapenie Vyjadriť, že ma niekto/niečo neprekvapilo Vyjadriť nezáujem</p>
<p>14. Ponúknuť a reagovať na ponuku</p>	<p>Žiadať od niekoho niečo Odpovedať na žiadosť Navrhnuť niekomu, aby niečo vykonal Navrhnuť niekomu, aby sme spoločne niečo vykonali Ponúknuť pomoc (urobiť niečo namiesto niekoho iného) Navrhnuť, že niečo požičiam/darujem Odpovedať na návrh niekoho iného</p>

15. Reagovať na niečo, čo sa má udiat' v budúcnosti	Varovať pred niekým/niečím Poradiť Dodať odvahu/Podporiť Adresovať niekomu svoje želanie
16. Reagovať na niečo, čo sa udialo v minulosti	Spomenúť si na niečo/nieкого Vyjadriť, že som na niečo/nieкого zabudol Pripomenúť Kondolovať Gratulovať
17. Reagovať pri prvom stretnutí	Predstaviť nieкого Predstaviť sa Reagovať na predstavenie nieкого Privítať Predniesť prípitok
18. Korešpondovať	Korešpondovať Začať list Ukončiť list
19. Telefonovať	Začať, udržiavať a ukončiť telefonický rozhovor
20. Vymieňať si názory, komunikovať s niekým	Začať rozhovor Ujať sa slova v rozhovore Vypýtať si slovo Vrátiť sa k nedopovedanému, keď ma prerušili Zabrániť niekomu v rozhovore
21. Vypracovať prezentáciu/prednášku	Uviesť tému, hlavnú myšlienku (hlavné myšlienky) Oboznámiť s obsahom/osnovou Rozviesť tému a osnovu Prejsť z jedného bodu na iný Ukončiť svoj výklad
22. Obohatiť/Doplniť štruktúrovanú prezentáciu/prednášku	Podčiarknuť/ dať do pozornosti Odbočiť od témy (digresia) Vrátiť sa k pôvodnej téme Uviesť príklad Citovať Parafrázovať
23. Zúčastniť sa na diskusii/Argumentovať	Navrhnuť novú tému/nové body diskusie Odmietnuť diskutovať na ponúkanú tému/bod diskusie Vrátiť sa k téme/ k bodu diskusie
24. Uistiť sa v rozhovore, že moje slová/môj výklad/môj argument boli pochopené	Uistiť sa, že účastníci komunikácie pochopili moje vyjadrenia Uistiť sa, že som dobre pochopil to, čo bolo povedané Požiadať o pomoc pri vyjadrovaní ohľadom problematického slova/vyjadrenia/frázy Nahradiť zabudnuté/nepoznané slovo Hľadať slovo/vetu Opraviť sa, vrátiť sa k rozhovoru

25. Porozprávať niečo

Rozprávať príbeh
Začať príbeh, historiku, anekdotu
Zhrnúť príbeh, historiku

VI. Obsah vzdelávania

Ročník: Štvrtý – VP Nemecký jazyk v štvorročnej forme štúdia

Hodinová dotácia: 2 hodiny týždenne

Ročník	Prehľad tematických celkov	Orientačná hodinová dotácia
Štvrtý	Rodina	2
	Kultúra a umenie	3
	Šport	2
	Bývanie	2
	Obchod a služby	2
	Starostlivosť o zdravie	3
	Cestovanie	2
	Vzdelanie	3
	Zamestnanie	3
	Vzťah medzi ľuďmi	3
	Človek a príroda	2
	Vedecko technický rozvoj	3
	Človek a spoločnosť	2
	Komunikácia a jej formy	2
	Masmédia	2
	Mládež a jej svet	2
	Stravovanie	3
	Záľuby, voľný čas	2
	Multikultúrna spoločnosť	2
	Mestá a miesta	2
	Obliekanie a móda	2
	Kniha – priateľ človeka	2
	Vzory a ideály	2
Krajina, jazyk ktorej sa učím	2	
Slovensko moja vlasť	3	

Výkonový štandard – spoločný pre všetky tematické celky.

Žiak vie:

- Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou
- Vypočúť si a podať informácie
- Vybrať si z ponúkaných možností
- Vyjadriť svoj názor
- Vyjadriť svoju vôľu
- Vyjadriť svoju schopnosť
- Vnímať a prejavovať svoje city
- Vyjadriť očakávania a reagovať na ne.
- Predstaviť svoje záľuby a svoj vkus
- Reagovať vo vyhrotenej situácii
- Stanoviť, oznámiť a prijať pravidlá alebo povinnosti
- Reagovať na nesplnenie pravidiel alebo povinností

- Reagovať na príbeh alebo udalosť
- Ponúknuť a reagovať na ponuku
- Reagovať na niečo, čo sa má udiť v budúcnosti
- Reagovať na niečo, čo sa udialo v minulosti
- Reagovať pri prvom stretnutí
- Korešpondovať
- Telefonovať
- Vymieňať si názory, komunikovať s niekým
- Vypracovať prezentáciu/prednášku
- Obohatiť/Doplniť štruktúrovanú prezentáciu/prednášku
- Zúčastniť sa na diskusii/Argumentovať
- Uistiť sa v rozhovore, že moje slová/môj výklad/môj argument boli pochopené
- Prerozprávať prečítaný text.

Rodina (2)

Obsahový štandard

- predstavy o svojej budúcej rodine,
- rodina a spoločnosť (funkcia rodiny, rodina kedysi a dnes, generačné problémy, problémy monoparentálnych rodín, rozvodovosť, nízka pôrodnosť)

Kultúra a umenie (3)

Obsahový štandard

- návšteva kultúrneho podujatia,
- hudobné, filmové, divadelné a folklórne festivaly, atmosféra,
- ďalšie druhy umenia – folklór, maliarstvo, sochárstvo, architektúra – najznámejšie osobnosti

Šport (2)

Obsahový štandard

- významné športové podujatia, súťaže, olympijské hry,
- negatívne javy v športe (sláva, peniaze, doping)

Bývanie (2)

Obsahový štandard

- domov a jeho význam v živote človeka (kultúra bývania u nás a v iných krajinách),
- problém bývania mladých rodín, kúpa a prenájom bytu, deti na sídliskách

Obchod a služby (2)

Obsahový štandard

- druhy a spôsoby nákupu a platenia, (katalógový predaj, splátky, týždenný nákup),
- zahraničné výrobky u nás, export slovenských výrobkov

Starostlivosť o zdravie (3)

Obsahový štandard

- zdravotnícka starostlivosť, prevencia, očkovanie,

- štátne a súkromné zdravotníctvo, zdravotné poistenie, odborní lekári

Cestovanie (2)

Obsahový štandard

- cestovanie kedysi a dnes, cestovanie v budúcnosti,
- možnosti cestovania do zahraničia

Vzdelanie (3)

Obsahový štandard

- štúdium cudzích jazykov, výmenné pobyty, stáže, au – pair, jazykové kurzy,
- vzťah učiteľa k žiakovi a opačne

Zamestnanie (3)

Obsahový štandard

- pracovné príležitosti doma a v zahraničí, pracovné podmienky, mzda, sociálna starostlivosť,
- kariéra a rodinný život, zamestnanosť žien – materská dovolenka, rekvalifikácia, dôchodcovia

Vzťahy medzi ľuďmi (3)

Obsahový štandard

- negatívne javy (agresivita, vandalizmus, egoizmus, ľahostajnosť),
- možnosti riešenia konfliktov

Človek a príroda (2)

Obsahový štandard

- ochrana životného prostredia (národné parky, chránené územia, enviromentálna výchova),
- vplyv životného prostredia na život človeka (poľnohospodárstvo, agroturistika, zdravá výživa)

Vedecko technický rozvoj (3)

Obsahový štandard

- zneužitie vedy a techniky (zbrane, závislosti, násilie, konzumná spoločnosť, civilizačné choroby),
- človek a veda a technika v budúcnosti (nahradenie učiteľa počítačom, deti a počítače, únik mozgov)

Človek a spoločnosť (2)

Obsahový štandard

- prejavy záujmu a pomoci spoluobčanom v núdzi, sponzorstvo a sponzori (dôvody a podoby)
- vplyv spoločnosti na rodinu

Komunikácia a jej formy (2)

Obsahový štandard

- jazyk ako dorozumievací prostriedok (výučba svetových jazykov, ich využitie, rozšírenosť a využitie cudzích jazykov)
- jazyk štandardný, slang, hovorový, odborný

Masmédia (2)

Obsahový štandard

- vplyv masmédií na život jednotlivca, rodiny i spoločnosti,
- internet a jeho vplyv na človeka a spoločnosť

Mládež a jej svet (2)

Obsahový štandard

- nezdravé javy v živote mladých (násilie, gamblerstvo, drogy),
- predstavy mladých o budúcnosti (očakávania, túžby, obavy)

Stravovanie (3)

Obsahový štandard

- medzinárodné kuchyne (charakteristika, rozdiely, špeciality)
- zdravá kuchyňa (stravovanie detí, vegetariánstvo, návyky, diéty)

Záľuby, voľný čas (2)

Obsahový štandard

- vplyv zmien spoločnosti na trávenie voľného času kedysi a dnes,
- trávenie voľného času rôznych vekových kategórií

Multikultúrna spoločnosť (2)

Obsahový štandard

- negatívne javy (rasová diskriminácia, intolerancia, vzťah k menšinám)
- kultúrne hodnoty iných národov, spolužitie v Európe

Mestá a miesta (2)

Obsahový štandard

- miesto vhodné na oddych a miesto na spoločenské vyžitie,
- miesto mojich snov

Obliekanie a móda (2)

Obsahový štandard

- módné trendy – farby, tvorcovia, módné prehliadky,
- „ Šaty robia človeka „, šaty na mieru alebo konfekcia (v obchode s odevmi alebo u krajčira)

Kniha – priateľ človeka (2)
Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> • nositelia Nobelovej ceny za literatúru a ich diela, • kríza v čítaní beletrie (príčiny, kupovanie kníh, služby knižníc, inštitútov)

Vzory a ideály (2)
Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> • hrdinom sa človek nerodí ale sa ním stáva (konanie človeka v hraničnej situácii), • ja ako hrdina

Krajina, jazyk ktorej sa učím (2)
Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> • stereotypy a predsudky, • zjednotená Európa

Slovensko moja vlasť (3)
Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> • stereotypy a predsudky, • miesto Slovenska v zjednotenej Európe

VII. Metódy a formy práce

a) Motivačné:

Motivačné vstupné: motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, motivačná demonštrácia, problém ako motivácia, brainstorming

Motivačné priebežné: motivačná výzva, aktualizácia obsahu učiva, pochvala, povzbudenie

b) Expozičné:

Metódy priameho prenosu poznatkov:

Monologické slovné: rozprávanie, opis, výklad

Dialogické slovné.: rozhovor, beseda, brainstorming, napodobňovanie životných situácií

Metódy sprostredkovaného prenosu poznatkov: demonštrácia obrazu, demonštrácia filmov, nahrávky

Metódy problémové: problémové vyučovanie

Metódy samostatnej práce a audiodidaktické: samostatná práca s knihou, písanie, vypracovanie osnovy, témy, samostatné štúdium s využitím techniky

c) Fixačné metódy:

Metódy opakovania a precvičovania vedomostí, spôsobilostí : ústne opakovanie učiva, metóda otázok a odpovedí, písomné opakovanie, opakovanie s využitím učebnice a inej literatúry

d) Klasické didakticko-diagnostické:

ústne skúšanie, písomné skúšanie

Využitie metód a foriem práce sa líši v závislosti od jednotlivých vyučovacích hodín. Využitie metódy a formy práce na konkrétnej vyučovacej hodine sú uvedené v tematických výchovno-vzdelávacích plánoch.

VIII. Učebné zdroje

Ja ! Direkt 3, Direkt – bez obáv k novej maturite
Prekladové slovníky
Výkladové slovníky
Internet
Časopis Hurra! , Freundschaft

IX. Hodnotenie predmetu

Kritériá hodnotenia a klasifikácie žiakov vychádzajú z Metodického pokynu č. 21/2011 na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl a z Vyhlášky 318/2008 Z. z. (Vyhláška Ministerstva školstva Slovenskej republiky o ukončovaní štúdia na stredných školách).

Hodinová dotácia: **2 hodiny týždenne**

Kritériá hodnotenia:

- dbať na informatívnu, korekčnú a motivačnú funkciu hodnotenia
- dbať na pravidelnosť v hodnotení
- rešpektovať individuálne osobitosti žiaka

Podklady na hodnotenie a klasifikáciu výchovno-vzdelávacích výsledkov získavať týmito metódami, formami a prostriedkami:

- sústavným diagnostikovaním žiaka
- sústavným sledovaním výkonu žiaka
- rôznymi druhmi skúšok (ústne, písomné)
- analýzou výsledkov rôznych činností žiaka

V jednom klasifikačnom období musí žiak preukázať svoje komunikačné zručnosti podľa obsahového a výkonového štandardu. Žiak získava body v jednotlivých oblastiach - testy, monologické prejavy, dialogické prejavy a iné aktivity, ktoré sa následne premietnu do percentuálneho hodnotenia. Ak žiak dosiahne z jednotlivých aktivít

100% - 70% - bude hodnotený ako **aktívne absolvoval(a)**

69% - 40% - bude hodnotený ako **absolvoval(a)**

39% - 0% - bude hodnotený ako **neabsolvoval(a)**

Pri **ústnom skúšaní** sa hodnotí s ohľadom na úroveň B2

- obsahové zvládnutie témy
- samostatnosť a plynulosť prejavu,
- gramatická správnosť
- použitá slovná zásoba, výslovnosť, intonácia

Predmet sa neklasifikuje. Hodnotí sa aktívne absolvoval(a)/ absolvoval(a)/ neabsolvoval(a).

Kritériá pre absolvovanie:

- pravidelná účasť
- aktívna práca na hodinách
- jedna prezentácia, resp. referát na dohodnutú tému
- **minimálne 40% úspešnosť z testov a ústnych odpovedí**

Názov predmetu	VP - Ruský jazyk 4. roč. + oktáva B2
Vzdelávacia oblasť	Jazyk a komunikácia

I. Charakteristika predmetu

Ruský jazyk ako súčasť cudzích jazykov prispieva k pochopeniu a objavovaniu tých skutočností, ktoré presahujú oblasť skúseností sprostredkovaných materinským jazykom. Umožňuje poznávať odlišnosti v spôsobe života ľudí iných krajín a ich odlišné kultúrne tradície. Poskytuje aj prehĺbenie vedomostí a vzájomného medzinárodného porozumenia, tolerance a vytvára podmienky pre spoluprácu škôl na medzinárodných projektoch.

Vzhľadom na využitie jazyka v súkromnej a profesijnej oblasti života, či už pri ďalšom štúdiu, cestovaní, spoznávaní kultúr sa kladie dôraz na praktické využitie osvojených kompetencií, efektívnu komunikáciu a činnostne zameraný prístup. Komunikácia v ruskom jazykoch je podľa Európskeho referenčného rámca založená na schopnosti porozumieť, vyjadrovať myšlienky, pocity, fakty a názory ústnou a písomnou formou v primeranej škále spoločenských a kultúrnych súvislostí.

Komunikácia a rozvoj kompetencií v cudzom jazyku sú dôležité pre podporu mobility v rámci Európskej únie, umožňujú plne využívať slobodu pracovať a študovať v niektorom z jej členských štátov. Na naplnenie týchto cieľov slúži aj vyučovanie ruského jazyka ako 2. cudzieho jazyka.

Na vyučovanie **VP ruského jazyka ako 2. cudzieho jazyka** vo štvrtom ročníku podľa školského vzdelávacieho programu je určená **dvojhodinová** dotácia

Požiadavky pre vzdelávanie v **ruskom jazyku** vychádzajú zo Spoločného Európskeho referenčného rámca pre jazyky, ktorý popisuje jednotlivé úrovne ovládania cudzieho jazyka podľa stupnice A1 – C2. Vzdelávanie v ruskom jazyku ako druhom cudzom jazyku smeruje k dosiahnutiu úrovne B1 pre absolventa a v prípade ukončenia vzdelávania maturitnou skúškou k dosiahnutiu úrovne **B2**.

II. Rozvíjajúce ciele predmetu

Cieľom vyučovacieho predmetu ruský jazyk je umožniť žiakom:

- efektívne používať všeobecné kompetencie, ktoré nie sú charakteristické pre jazyk, ale sú nevyhnutné pre rôzne činnosti, vrátane jazykových činností;
- využívať komunikačné jazykové kompetencie tak, aby komunikačný zámer sa realizoval vymedzeným spôsobom;
- v receptívnych jazykových činnostiach a stratégiách (počúvanie s porozumením, čítanie s porozumením) spracovať hovorený alebo napísaný text ako poslucháč alebo čitateľ;
- v produktívnych a interaktívnych jazykových činnostiach a stratégiách (ústny prejav, písomný prejav) vytvoriť ústny alebo písomný text;
- používať hovorené a písané texty v komunikačných situáciách na konkrétne funkčné ciele.

III. Kompetencie

Kompetencie sú súhrnom vedomostí, zručností a vlastností, ktoré umožňujú žiakovi konať. Podstatou jazykového vzdelávania je, aby žiaci:

- dokázali riešiť každodenné životné situácie v cudzej krajine a v ich riešení pomáhali cudzincom, ktorí sú v ich vlastnej krajine;
- dokázali si vymieňať informácie a nápady s mladými ľuďmi a dospelými, ktorí hovoria daným jazykom a sprostredkujú im svoje myšlienky a pocity;
- lepšie chápali spôsob života a myslenia iných národov a ich kultúrne dedičstvo.

Všeobecné kompetencie sú tie, ktoré nie sú charakteristické pre jazyk, ale ktoré sú nevyhnutné pre rôzne činnosti, vrátane jazykových činností.

Žiak dokáže:

- vedome získavať nové vedomosti a zručnosti;
- opakovať si osvojené vedomosti a dopĺňať si ich;
- uvedomovať si stratégie učenia sa pri osvojovaní si ruského jazyka;
- opísať rôzne stratégie učenia sa s cieľom pochopiť ich a používať;
- chápať potrebu vzdelávania sa v cudzom jazyku;
- dopĺňať si vedomosti a rozvíjať zručnosti, prepájať ich s už osvojeným učivom, systematizovať ich a využívať pre svoj ďalší rozvoj a reálny život;
- kriticky hodnotiť svoj pokrok, prijímať spätnú väzbu a uvedomovať si možnosti svojho rozvoja;
- aktívne a často využívať doteraz osvojený cudzí jazyk;
- pri samostatnom štúdiu využívať dostupné materiály;
- byť otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti;
- rozoznať základné normy správania sa a bežné spoločenské konvencie vybraných krajín, v ktorých sa hovorí daným cudzím jazykom;
- identifikovať základné kultúrne aspekty vybraných krajín cieľového jazyka a rozoznať rozdiel medzi nimi a podobnými kultúrnymi aspektami vlastnej krajiny.

Komunikačné jazykové kompetencie

Komunikačné jazykové kompetencie sú tie, ktoré umožňujú učiacemu sa používať konkrétne jazykové prostriedky v komunikácii.

Na uskutočnenie komunikačného zámeru a potrieb sa vyžaduje komunikačné správanie, ktoré je primerané danej situácii a bežné v krajinách, kde sa ruským jazykom hovorí.

Komunikačné kompetencie zahŕňajú nasledovné zložky:

- jazykové kompetencie;
- sociolingválne kompetencie;
- pragmatické kompetencie.

Jazyková kompetencia

Žiak a úrovni B2 má osvojené jazykové kompetencie na úrovni B1 a ďalej si ich rozvíja tak, aby dokázal používať:

- slovnú zásobu vrátane frazeológie v rozsahu komunikačných situácií a tematických okruhov (lexikálna kompetencia),
- morfológické tvary a syntaktické modely (gramatická kompetencia),
- slovotvorbu a funkcie gramatických javov (sémantická kompetencia),
- zvukové a grafické prostriedky jazyka (fonologická kompetencia: ortoepická a ortografická).

Žiak dokáže:

- vyjadriť sa jasne a bez zjavných známkov nutnosti obmedzovať to, čo chce povedať;
- ovládať jazyk v dostatočnom rozsahu na to, aby mohol podať jasný opis, vyjadrovať názory a argumentovať bez nápadného hľadania slov, pričom používa zložité typy podradovacích súvetí;
- v relatívne vysokej miere ovládať gramatiku. Nerobí chyby, ktoré by viedli k nedorozumeniu;
- osvojiť si jasnú, prirodzenú výslovnosť a intonáciu;
- vytvoriť jasne zrozumiteľný súvislý písomný text, ktorý sa riadi štandardným usporiadaním a členením do odsekov;
- pomerne presne si osvojiť pravopis a interpunkciu, ktoré však môžu obsahovať znaky vplyvu materinského jazyka

Sociolingválne kompetencie

Žiak dokáže:

- správne reagovať v rôznych spoločenských komunikačných situáciách;
- poznať bežné frazeologické spojenia, príslovia a porekadlá;
- vyjadrovať sa s istotou, zrozumiteľne a zdvorilo vo formálnych aj neformálnych funkčných štýloch, ktoré zodpovedajú danej situácii a osobám;
- pri vyjadrovaní používať širokú škálu jazykových funkcií a v ich rámci reagovať, pričom využíva vyjadrovacie prostriedky neutrálneho funkčného štýlu;
- uvedomiť si zásadné zdvorilostné normy a podľa nich sa aj správa;
- uvedomiť si najdôležitejšie rozdiely v zvyklostiach, v postojoch, hodnotách a presvedčení, ktoré sú v danom spoločenstve dominantné a sú typické pre jeho jazykové zázemie

Pragmatická kompetencia

Žiak na úrovni B2 má osvojené pragmatické kompetencie na úrovni B1 a ďalej si ich rozvíja tak, že dokáže:

- prispôbiť svoj prejav, svoje vyjadrovacie prostriedky situácii a príjemcovi jazykového prejavu a zvoliť si vhodnú úroveň formálnosti, ktorá zodpovedá daným okolnostiam;
- zasiahnúť do diskusie na známu tému, pričom používa vhodné slovné spojenia, aby sa ujal slova;
- komunikáciu začať, udržať a ukončiť ju pomocou účinného striedania sa s partnerom;
- rozvinúť zrozumiteľný opis alebo rozprávanie, pričom rozvinie hlavné kompozičné zložky a doloží ich adekvátnymi podrobnosťami a príkladmi;
- efektívne využívať rozličné spojovacie výrazy tak, aby vystihli vzťah medzi jednotlivými myšlienkami;
- celkom plynulo komunikovať s rodenými hovoriacimi do takej miery, že komunikácia nie je zaťažujúca pre žiadnu zo zúčastnených strán;
- spoľahlivo odovzdávať podrobné informácie

IV. Komunikačné jazykové činnosti a stratégie – výkonový štandard

Výkonový štandard určuje požiadavky na komunikačné jazykové činnosti a stratégie: počúvanie s porozumením, čítanie s porozumením, písomný prejav a ústny prejav, ktoré má žiak povinne dosiahnuť počas štúdia. Jazykové činnosti a stratégie sú stanovené úrovňovo a rozvíjajú sa väčšinou integrovane, t. j. viaceré súčasne. Dôraz na konkrétne jazykové činnosti sa odvíja od komunikačnej situácie, v ktorej sa účastníci komunikácie nachádzajú.

Komunikačné zručnosti nemožno chápať izolovane, pretože sa navzájom prelínajú a dopĺňajú (ide o integrované zručnosti).

1. Počúvanie s porozumením

Žiak na konci príslušného stupňa vzdelávania dokáže:

- porozumieť živej alebo vysielanej spisovnej reči na známe aj neznáme témy, s ktorými sa stretáva v každodennom živote;
- sledovať dlhšiu a zložitú argumentáciu za predpokladu, že téma je dostatočne známa a postup prezentácie je vyznačený explicitnými prostriedkami;
- s istým úsilím pochopiť živý rozhovor medzi rodenými hovoriacimi;
- pochopiť podstatné body prednášok, rozhovorov, správ, ktoré sú obsahovo a jazykovo zložené;

- porozumieť odkazom a hláseniam na konkrétne a abstraktné témy, pokiaľ sú hovorené normálnym tempom a v spisovnom jazyku;
- porozumieť nahrávkam v spisovnom jazyku, s ktorými sa môže stretnúť v spoločenskom a akademickom živote a okrem informačného obsahu identifikovať aj názory a postoje hovoriaceho

2. Čítanie s porozumením

Žiak na konci príslušného stupňa vzdelávania dokáže:

- získať informácie z bežných textov;
- na uspokojivej úrovni porozumenia prečítať nekomplikované faktografické texty;
- vyhľadať špecifické aj detailné informácie v rôznych textoch, rozlíšiť základné a rozširujúce informácie v texte s jasnou logickou štruktúrou;
- chápať logickú štruktúru textu na základe jeho obsahu, ale aj lexikálnych a gramatických prostriedkov;
- odhadnúť význam neznámych slov z kontextu a meniť stratégie čítania podľa typu textu a účelu čítania;
- prečítať korešpondenciu, ktorá sa vzťahuje na vlastnú oblasť záujmu a okamžite pochopiť základný význam textu;
- porozumieť článkom a správam zaoberajúcim sa aktuálnymi problémami, v ktorých pisatelia zaujímajú konkrétne postoje alebo názory;
- rozoznať hlavné závery v jasne určených argumentačných textoch, ako aj argumentačnú líniu v spracovaní prezentovanej problematiky, i keď nie vždy do podrobností

3. Písomný prejav

Žiak na úrovni B2 dokáže napísať jednoduchý súvislý prejav na témy z každodenného života a dokáže vyjadriť svoje postoje, pocity a dojmy. Vie správne používať základné lexikálne, gramatické, syntaktické a štylistické prostriedky vo formálnom a neformálnom písomnom prejave. Správne používa kompozičné postupy s ohľadom na obsah a adresáta písomného prejavu, ako aj s ohľadom na slohový útvar.

Žiak na konci príslušného stupňa vzdelávania dokáže:

- napísať hlavné myšlienky alebo informácie z vypočutého alebo prečítaného textu;
- zostaviť osnovu, konspekt, anotáciu textu;
- napísať krátky oznam, správu, odkaz, ospravedlnenie;
- opísať osobu, predmet, miesto, činnosť, situáciu, udalosť;
- napísať obsahovo a jazykovo náročnejší súkromný list a úradný list;
- napísať životopis;
- napísať obsahovo, jazykovo i štylisticky náročnejší slohový útvar (príbeh, rozprávanie, opis);
- napísať súvislý slohový útvar s vyjadrením vlastného názoru, pocitov, s využitím argumentácie a porovnávania.

4. Ústny prejav

Ústny prejav – dialóg

Žiak sa vie jazykovo správne a primerane reagovať v bežných životných situáciách. Dokáže bezprostredne nadviazať rozhovor na témy z každodenného života.

Žiak na konci príslušného stupňa vzdelávania dokáže:

- reagovať v rôznych komunikačných situáciách primerane, jazykovo správne a zrozumiteľne;
- viesť, prerušiť a nadviazať rozhovor a preformulovať svoj jazykový prejav;
- správne reagovať na partnerove repliky v prirodzených a simulovaných situáciách a v situačných dialógoch, prebrať iniciatívu počas rozhovoru (napr. zmeniť tému);

- interpretovať a odovzdávať informácie;
- podať jasný a podrobný opis toho, ako uskutočniť nejaký postup;
- vysvetliť a obhájiť svoje názory v diskusii poskytnutím dôležitých vysvetlení, dôvodov a poznámok;
- spoľahlivo porozumieť podrobným pokynom;
- jasne načrtnúť situáciu alebo problém, uvažovať o príčinách alebo následkoch a zvažovať výhody alebo nevýhody rozličných prístupov

Ústny prejav – monológ

Žiak vie súvisle a s využitím jednoduchších jazykových prostriedkov hovoriť o svojich skúsenostiach, pocitoch, zážitkoch. Vie odôvodniť a vysvetliť svoj názor. Dokáže porozprávať jednoduchý príbeh a prerozprávať obsah prečítaného alebo vypočutého textu a vyjadriť svoj postoj.

Žiak na konci príslušného stupňa vzdelávania dokáže:

- vyjadriť sa plynulo a správne k rôznym všeobecným témam s ohľadom na stupeň formálnosti prejavu;
- pripraviť a predniesť dlhší prejav na určitú tému aj s odborným zameraním, ak sa téma týka oblasti jeho osobného záujmu;
- jasne a podrobne opísať osoby, predmety, situácie, činnosti a udalosti;
- tvoriť príbehy (na základe obrázkov alebo osnovy);
- interpretovať a stručne zhrnúť, napr. obsah filmu, knihy a vyjadriť svoj postoj k nim;
- opísať obrázky, mapy, grafy, porovnať ich a vyjadria svoj názor a postoj k nim;
- jasne argumentovať, argumentáciu dostatočne rozviesť a podporiť svoj názor ďalšími argumentmi a prípadnými podrobnosťami;
- predniesť oznámenia na najvšeobecnejšie témy dostatočne jasne, precízne a spontánne

V. Predmetové kompetencie

Sú vyjadrené **v spôsobilostiach**, ktoré súvisia s komunikačnými situáciami v ústnom aj v písomnom prejave a zahŕňajú aj reakcie všetkých účastníkov komunikačnej situácie, a **vo funkciách**, ktoré sú chápané ako základné časti komunikácie, ktoré žiak musí ovládať, aby sa mohla komunikácia uskutočniť.

Prehľad kompetencií a funkcií jazyka.

Spôsobilosti	Funkcie
1. Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou	Upútať pozornosť Pozdraviť Odpovedať na pozdrav Rozlúčiť sa Poďakovať a vyjadriť svoje uznanie
2. Vypočuť si a podať informácie	Informovať sa Potvrdiť (trvať na niečom) Začleniť informáciu Odpovedať na žiadosť
3. Vybrať si z ponúkaných možností	Identifikovať Opísať Potvrdiť/Odmietnuť (vyjadriť nesúhlas) Opraviť (korigovať)
4. Vyjadriť svoj názor	Vyjadriť svoj názor Vyjadriť svoj súhlas Vyjadriť svoj nesúhlas Vyjadriť presvedčenie Vyjadriť vzdor

	Protestovať Vyjadriť stupeň istoty
5. Vyjadriť svoju vôľu	Vyjadriť svoje želania/túžby Vyjadriť svoje plány (blízke a budúce)
6. Vyjadriť svoju schopnosť	Vyjadriť vedomosti/poznatky/zistenia Vyjadriť neznalosť Vyjadriť svoju schopnosť vykonať nejakú činnosť
7. Vnímať a prejavovať svoje city	Vyjadriť radosť z niečoho, šťastie, uspokojenie Vyjadriť smútok, sklúčenosť Vyjadriť sympatie Vyjadriť fyzickú bolesť Utešiť, podporiť, dodať odvalu
8. Vyjadriť očakávania a reagovať na ne	Vyjadriť nádej Vyjadriť sklamanie Vyjadriť strach, znepokojenie, obavu Ubezpečiť Vyjadriť úľavu Vyjadriť spokojnosť Vyjadriť nespokojnosť, post'ažovať si Zistiť spokojnosť/nespokojnosť niekoho s niekým/s niečím
9. Predstaviť svoje záľuby a svoj vkus	Vyjadriť, čo mám rád, čo sa mi páči, čo uznávam Vyjadriť, že niekoho/niečo nemám rád Vybrať si z ponúkaných možností najobľúbenejšiu
10. Reagovať vo vyhrotenej situácii	Vyjadriť svoj hnev, zlú náladu Reagovať na hnev, na zlú náladu niekoho iného Urážať Nadávať
11. Stanoviť, oznámiť a prijať pravidlá alebo povinnosti	Vyjadriť príkaz/zákaz Vyjadriť morálnu alebo sociálnu normu Získať povolenie, súhlas Dať súhlas, povoliť niečo Odmietnuť Zakázať Vzoprieť sa proti zákazu/Spochybníť zákaz Vyhrážať sa Sľúbiť
12. Reagovať na nesplnenie pravidiel alebo povinností	Obviniť, obviniť sa, priznať sa Ospravedlniť sa Odmietnuť obvinenie Vyčítať
13. Reagovať na príbeh alebo udalosť	Vyjadriť záujem o niečo Vyjadriť záujem o to, čo niekto rozpráva Vyjadriť prekvapenie Vyjadriť, že ma niekto/niečo neprevapilo Vyjadriť nezáujem
14. Ponúknuť a reagovať na ponuku	Žiadať od niekoho niečo Odpovedať na žiadosť

	<p>Navrhnuť niekomu, aby niečo vykonal</p> <p>Navrhnuť niekomu, aby sme spoločne niečo vykonali</p> <p>Ponúknuť pomoc (urobiť niečo namiesto niekoho iného)</p> <p>Navrhnuť, že niečo požičiam/darujem</p> <p>Odpovedať na návrh niekoho iného</p>
15. Reagovať na niečo, čo sa má udiť v budúcnosti	<p>Varovať pred niekým/niečím</p> <p>Poradiť</p> <p>Dodať odvahu/Podporiť</p> <p>Adresovať niekomu svoje želanie</p>
16. Reagovať na niečo, čo sa udialo v minulosti	<p>Spomenúť si na niečo/niekoho</p> <p>Vyjadriť, že som na niečo/niekoho zabudol</p> <p>Pripomenúť</p> <p>Kondolovať</p> <p>Gratulovať</p>
17. Reagovať pri prvom stretnutí	<p>Predstaviť niekoho</p> <p>Predstaviť sa</p> <p>Reagovať na predstavenie niekoho</p> <p>Privítať</p> <p>Predniesť prípitok</p>
18. Korešpondovať	<p>Korešpondovať</p> <p>Začať list</p> <p>Ukončiť list</p>
19. Telefonovať	<p>Začať, udržiavať a ukončiť telefonický rozhovor</p>
20. Vymieňať si názory, komunikovať s niekým	<p>Začať rozhovor</p> <p>Ujať sa slova v rozhovore</p> <p>Vypýtať si slovo</p> <p>Vrátiť sa k nedopovedanému, keď ma prerušili</p> <p>Zabrániť niekomu v rozhovore</p>
21. Vypracovať prezentáciu/prednášku	<p>Uviesť tému, hlavnú myšlienku (hlavné myšlienky)</p> <p>Oboznámiť s obsahom/osnovou</p> <p>Rozviesť tému a osnovu</p> <p>Prejsť z jedného bodu na iný</p> <p>Ukončiť svoj výklad</p>
22. Obohatiť/Doplniť štruktúrovanú prezentáciu/prednášku	<p>Podčiarknuť/ dať do pozornosti</p> <p>Odbočiť od témy (digresia)</p> <p>Vrátiť sa k pôvodnej téme</p> <p>Uviesť príklad</p> <p>Citovať</p> <p>Parafrázovať</p>
23. Zúčastniť sa na diskusii/Argumentovať	<p>Navrhnuť novú tému/nové body diskusie</p> <p>Odmietnuť diskutovať na ponúkanú tému/bod diskusie</p> <p>Vrátiť sa k téme/ k bodu diskusie</p>
24. Uistiť sa v rozhovore, že moje slová/môj výklad/môj argument boli pochopené	<p>Uistiť sa, že účastníci komunikácie pochopili moje vyjadrenia</p> <p>Uistiť sa, že som dobre pochopil to, čo bolo povedané</p> <p>Požiadat' o pomoc pri vyjadrovaní ohľadom problematickeho</p>

	slova/vyjadrenia/frázy Nahradiť zabudnuté/nepoznané slovo Hľadať slovo/vetu Opraviť sa, vrátiť sa k rozhovoru
25. Porozprávať niečo	Rozprávať príbeh Začať príbeh, historiku, anekdotu Zhrnúť príbeh, historiku

VI. Obsah vzdelávania

Ročník: Štvrtý – VP Ruský jazyk v štvorročnej forme štúdia

Hodinová dotácia: 2 hodiny týždenne

Ročník	Prehľad tematických celkov	Orientačná hodinová dotácia
ŠTVRTÝ	Rodina	2
	Kultúra a umenie	3
	Šport nám, my ššportu	1
	Náš domov	2
	Obchod a služby	2
	Ludské telo, starostl. o zdravie	3
	Človek na cestách	3
	Vzdelávanie a práca	2
	Profesia a pracovný život	3
	Vzťah medzi ľuďmi	3
	Človek a príroda	2
	Veda a technika v službách	3
	Človek a spoločnosť	2
	Komunikácia a jej formy	2
	Masmédia	2
	Mládež a jej svet	3
	Výživa a zdravie	2
	Záľuby, voľný čas	2
	Multikultúrna spoločnosť	2
	Krajiny, mestá a miesta	3
	Obliekanie a móda	2
	Knihy a literatúra	2
	Vzory a ideály	2
	Krajina, jazyk ktorej sa učím	2
Slovensko moja vlasť	3	

Výkonový štandard – spoločný pre všetky tematické celky.

Žiak vie:

- Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou
- Vypočúť si a podať informácie
- Vybrať si z ponúkaných možností
- Vyjadriť svoj názor
- Vyjadriť svoju vôľu
- Vyjadriť svoju schopnosť
- Vnímať a prejavovať svoje city

- Vyjadriť očakávania a reagovať na ne.
- Predstaviť svoje záľuby a svoj vkus
- Reagovať vo vyhrotenej situácii
- Stanoviť, oznámiť a prijať pravidlá alebo povinnosti
- Reagovať na nesplnenie pravidiel alebo povinností
- Reagovať na príbeh alebo udalosť
- Ponúknuť a reagovať na ponuku
- Reagovať na niečo, čo sa má udiť v budúcnosti
- Reagovať na niečo, čo sa udialo v minulosti
- Reagovať pri prvom stretnutí
- Korešpondovať
- Telefonovať
- Vymieňať si názory, komunikovať s niekým
- Vypracovať prezentáciu/prednášku
- Obohatiť/Doplniť štruktúrovanú prezentáciu/prednášku
- Zúčastniť sa na diskusii/Argumentovať
- Uistiť sa v rozhovore, že moje slová/môj výklad/môj argument boli pochopené
- Prerozprávať prečítaný text.

Rodina (2)

Obsahový štandard

- Životopis (osobné údaje: meno, bydlisko, dátum a miesto narodenia, rodinný stav, významné momenty v živote),
- Členovia rodiny (zovňajšok, charakter, záľuby),
- Rodinné vzťahy (vzťahy medzi súrodencami, rodičmi a deťmi, starí rodičia, pomoc v rodine, domáce práce, všedné dni a rodinné oslavy).
- Tlačivá/dokumenty
- Vzťahy medzi ľuďmi Náboženstvo

Kultúra a umenie (3)

Obsahový štandard

- Druhy umenia
- Kultúra a jej formy
- Spoločnosť – kultúra – umenie
- Umenie a rozvoj osobnosti
- Kultúrny život

Šport nám, my športu (1)

Obsahový štandard

- Druhy športu: zimné a letné, individuálne a kolektívne
- Športové disciplíny
- Význam športu pre rozvoj osobnosti
- Nové smerovania v športe
- Čestnosť športového zápolenia

Náš domov (2)

Obsahový štandard

- Môj dom/byt
- Zariadenie bytu

- Domov a jeho okolie
- Bývanie v meste a na dedine
- Spoločnosť a životné prostredie
- Spoločnosť a jej životný štýl

Obchod a služby (2)

Obsahový štandard

- Nákupné zariadenia
- Pošta a telekomunikácie
- Nakupovanie a platby
- Hotelové a reštauračné služby
- Centrá krásy a zdravia
- Kultúra nakupovania a služieb

Ľudské telo, starostlivosť o zdravie (3)

Obsahový štandard

- Ľudské telo
- Fyzické charakteristiky
- Charakterové vlastnosti človeka
- Choroby a nehody
- Hygiena a starostlivosť o telo
- Zdravý spôsob života
- Nemocnica a klinika, lekáreň a lieky, poistenie

Človek na cestách (3)

Obsahový štandard

- Dopravné prostriedky
- Osobná doprava
- Príprava na cestu a cestovanie
- Turistika a cestovný ruch
- Problémy cestných, železničných a leteckých sietí

Vzdelávanie a práca (2)

Obsahový štandard

- Škola a jej zariadenie
- Učebné predmety
- Pracovné činnosti a profesie
- Školský systém
- Celoživotné vzdelávanie
- Pracovné podmienky

Profesia a pracovný život (3)

Obsahový štandard

- Výber profesie
- Zamestnania
- Pracovné pomery a kariéra

- Platové ohodnotenie
- Nezamestnanosť

Vzťah medzi ľuďmi (3)

Obsahový štandard

- Medziľudské vzťahy (v rodine a v škole, susedské, generačné),
- Priateľstvo a láska (hodnotový systém, postoje, stretnutia, oslavy),
- Spoločenské problémy (vzťah spoločnosti a jednotlivcov k postihnutým, závislým a bezdomovcom).

Človek a príroda (2)

Obsahový štandard

- Zvieratá/fauna
- Počasie
- Rastliny/flóra
- Klíma
- Človek a jeho životné prostredie
- Príroda okolo nás – ochrana životného prostredia .

Veda a technika v službách ľuďstva (3)

Obsahový štandard

- Život kedysi a dnes (výdobytky vedy a techniky a životná úroveň, prístroje v domácnosti),
- Pozoruhodné objavy a vynálezy vedy a techniky,
- Veda a technika v službách človeka (elektronika, informatika, jadrová fyzika, ...).
- Technické vynálezy
- Vedecký pokrok

Človek a spoločnosť; komunikácia (2)

Obsahový štandard

- Jazyk ako dorozumievací prostriedok
- Formy komunikácie
- Kultúra komunikácie

Komunikácia a jej formy (2)

Obsahový štandard

- Typy komunikácie a jej význam (verbálna, neverbálna),
- Komunikácia v rôznych situáciách (na verejnosti a v súkromí medzi mladými, mladými a staršími, na ulici, v škole, v rodine, v každodennom živote, vo výnimočných situáciách),
- Moderné formy komunikácie (mobilný telefón, počítač - elektronická pošta, internet).

Masmédia (2)

Obsahový štandard

- typy masovokomunikačných prostriedkov (ich využitie, výhody, nevýhody),
- tlač (noviny, časopisy, rubriky) - výber, nákup, čítanie – obľúbené články,
- rozhlas, televízia (obľúbené typy programov, sledovanosť).

Mládež a jej svet (3)

Obsahový štandard

- Aktivity mládeže
- Vzťahy medzi rovesníkmi
- Generačné vzťahy
- Predstavy mládeže o svete
- Konflikty predstáv a reality

Výživa a zdravie (4)

Obsahový štandard

- Mäso a mäsové výrobky
- Zelenina a ovocie
- Nápoje
- Mliečne výrobky
- Cestoviny a múčne výrobky
- Stravovacie návyky
- Stravovacie zariadenia
- Príprava jedál Kultúra stolovania
- Zdravá výživa
- Slovenská a ruská kuchyňa v dialógu kultúr

Záľuby, voľný čas (2)

Obsahový štandard

- Záľuby
- Literatúra, divadlo a film
- Rozhlas, televízia a internet
- Výstavy a veľtrhy

Uprostred multikultúrnej spoločnosti (2)

Obsahový štandard

- Cudzie jazyky
- Rodinné sviatky Š
- tátné a cirkevné sviatky
- Zvyky a tradície v rôznych krajinách
- Zbližovanie kultúr a rešpektovanie tradícií

Krajiny, mestá a miesta (3)

Obsahový štandard

- Krajiny a svetadiely
- Moja krajina a moje mesto
- Geografický opis krajiny
- Kultúrne a historické pamiatky krajín a miest

Odievanie a móda (2)
Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> • Základné druhy oblečenia • Odevné doplnky • Výber oblečenia na rôzne príležitosti • Druhy a vzory odevných materiálov • Móda a jej trendy

Knihy a literatúra (2)
Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> • Knihy - výber, čítanie, • Obľúbený autor a žánre, • Prečítané dielo spisovateľa krajiny, ktorej jazyk sa učím (život a dielo spisovateľa).

Vzory a ideály (2)
Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> • Človek, jeho vzory a ideály • Pozitívne a negatívne vzory • Individuálne priority a hodnoty

Krajina, jazyk ktorej sa učím (2)
Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> • Geografické údaje • História • Turistické miesta a kultúrne pamiatky • Zvyky a tradície • O človeku v krajine, ktorej jazyk sa učím

Slovensko moja vlasť (3)
Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> • Geografické údaje • História • Turistické miesta a kultúrne pamiatky • Zvyky a tradície

Jazykové prostriedky (5)
Obsahový štandard
Morfológia
Podstatné mená
<ul style="list-style-type: none"> • skloňovanie podstat. mien podľa tvrdých a mäkkých skloňovacích vzorov, • skloňovanie podstat. mien neproduktívneho typu (brat, drug, syn, puť, mať, doč, imia, vremia ...), • pád množ. čísla frekventovaných podstatných mien s koncovkou -a/-ja (adresa, berega, učitelia, pojezda ...), • predložkové väzby podstatných mien,

Jazykové prostriedky
Obsahový štandard
Prídavné mená
<ul style="list-style-type: none"> • skloňovanie prídavných mien a spodstatných prídavných mien podľa tvrdého a mäkkého skloňovacieho vzoru, • jednoduchý a opisný tvar 2. stupňa prídavných mien, • opisný tvar 3. stupňa prídavných mien, • krátke tvary prídavných mien, • tvary privlastňovacích prídavných mien (otcov, mamin)

Jazykové prostriedky (3)
Obsahový štandard
Zámená
<ul style="list-style-type: none"> • skloňovanie osobných a privlastňovacích zámen, • používanie opytovacích a vzťahných zámen (kto, što, koho, ktorý), • správne používanie ukazovacích zámen (etot, tot, takoj).

Jazykové prostriedky (3)
Obsahový štandard
Číslovky
<ul style="list-style-type: none"> • tvary základných čísloviek od 1 - 1 000 000, • tvary radových čísloviek a skloňovanie • väzby základných čísloviek s počítaným predmetom (podstatným menom), • tvorba a používanie čísloviek v dátumoch a letopočtoch, • vyjadrovanie rozdielu hodnôt (staršie na 5 let, vyšie na 2 metra), • vyjadrovanie približnosti (let 30, časov v šesť), • vyjadrovanie času (polovina piatovo, bez desiatí vosem ...)

Jazykové prostriedky (5)
Obsahový štandard
Slovesá
<ul style="list-style-type: none"> • Časovanie sloves s príponou -ova-, -eva- (tancevať, risovať), • časovanie sloves so zmenou kmeňovej spoluhlásky (písať ...), • časovanie neproduktívnych sloves (byť, piť, jesť, dať, dávať, ješ, jechať, žiť, ísť, otvárať), • modálne slovesá (moč, choteť...), • transformovanie viet s prídavnými a prechodníkmi na podradňovacie súvetia.

Jazykové prostriedky (2)
Obsahový štandard

- **Príslovky**
- tvorba prísloviak odvodzovaním od prídavných mien, podstatných mien, zámen, čísloviek
- tvorba a používanie záporných prísloviak s časticou *ni-*,
- tvorba a používanie opisného tvaru 2. stupňa prísloviak

Jazykové prostriedky (3)

Obsahový štandard

Predložky

- predložky s podstatnými menami a zámenami, predložkovými väzbami vyjadrovanie predmetových a príslovkových vzťahov,
- význam predložiek *s, iz, o, ob, u, na, v, za, nad, pod, pered, po, do, vokrug, ot, posle, dl'a, v tečenije, krome*

Jazykové prostriedky (2)

Obsahový štandard

Spojky:

- prirad'ovacie spojky: *i, ni-ni, ne tol'ko-no i, no, a, vsio-taki, odnako, ili, ili-ili, to-to, potomu, poetomu,*
- podrad'ovacie spojky: *čto, čtoby, kogda, jesli, choťa, potomu čto.*

Jazykové prostriedky (1)

Obsahový štandard

Častice

- správne používať častice: *ne, ni, li, že, by, to, ješčo, razve a poznať ich význam*

Jazykové prostriedky (4)

Obsahový štandard

Syntax

- oznamovacie, opytovacie, rozkazovacie vety
- úplný, čiastočný a zosilnený zápor vo vete (*net, ne, ni*),
- mať/nemať v rôznych významoch (*mať možnosť, mať rád ...*),
- prirad'ovacie a podrad'ovacie súvetia,
- priama a nepriama reč
- frazeologizmy
- používanie častice *li*,
- rozdiel vo väzbe medzi ruskými a slovenskými slovesami bez predložky: *želať, prosiť, dobyť'sia (čego?), pozdravľ'ať, blagodariť, zabyť, prostiť (kogo?), boleť (čem?, za kogo?), vladeť, uvlekať'sia (čem?) ...*,
- rozdiel vo väzbe medzi ruskými a slovenskými slovesami s predložkou: *igrať v(čto?)*,
- rozdiel vo väzbe medzi ruskými a slovenskými podstatnými menami bez predložky: *pamjatnik (komu?)*.
Používanie súvetí s vedľajšou vetou v doplnku.

VII. Metódy a formy práce

a) Motivačné:

Motivačné vstupné: motivačné rozprávanie, motivačný rozhovor, motivačná demonštrácia, problém ako motivácia, brainstorming

Motivačné priebežné: motivačná výzva, aktualizácia obsahu učiva, pochvala, povzbudenie

b) Expozičné:

Metódy priameho prenosu poznatkov:

Monologické slovné: rozprávanie, opis, výklad

Dialogické slovné.: rozhovor, beseda, brainstorming, napodobňovanie životných situácií

Metódy sprostredkovaného prenosu poznatkov: demonštrácia obrazu, demonštrácia filmov, nahrávky

Metódy problémové: problémové vyučovanie

Metódy samostatnej práce a audiodidaktické: samostatná práca s knihou, písanie, vypracovanie osnovy, témy, samostatné štúdium s využitím techniky

c) Fixačné metódy:

Metódy opakovania a precvičovania vedomostí, spôsobilostí : ústne opakovanie učiva, metóda otázok a odpovedí, písomné opakovanie, opakovanie s využitím učebnice a inej literatúry

d) Klasické didakticko-diagnostické:

ústne skúšanie, písomné skúšanie

Využitie metód a foriem práce sa líši v závislosti od jednotlivých vyučovacích hodín. Využitie metódy a formy práce na konkrétnej vyučovacej hodine sú uvedené v tematických výchovno-vzdelávacích plánoch.

VIII. Učebné zdroje

Встречи с Россией, Ruský jazyk pre 3.-4.ročník stredných škôl

Prekladové slovníky

Výkladové slovníky

Príručná gramatika Ruského jazyka

Internet

Ruština – maturitná príprava

Ruština otázky a odpovede

IX. Hodnotenie predmetu

Kritériá hodnotenia a klasifikácie žiakov vychádzajú z Metodického pokynu č. 21/2011 na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl a z Vyhlášky 318/2008 Z. z. (Vyhláška Ministerstva školstva Slovenskej republiky o ukončovaní štúdia na stredných školách).

Hodinová dotácia: **2 hodiny týždenne**

Kritériá hodnotenia:

- dbať na informatívnu, korekčnú a motivačnú funkciu hodnotenia
- dbať na pravidelnosť v hodnotení
- rešpektovať individuálne osobitosti žiaka

Podklady na hodnotenie a klasifikáciu výchovno-vzdelávacích výsledkov získavať týmito metódami, formami a prostriedkami:

- sústavným diagnostikovaním žiaka
- sústavným sledovaním výkonu žiaka
- rôznymi druhmi skúšok (ústne, písomné)
- analýzou výsledkov rôznych činností žiaka

V jednom klasifikačnom období musí žiak preukázať svoje komunikačné zručnosti podľa obsahového a výkonového štandardu. Žiak získava body v jednotlivých oblastiach - testy, monologické prejavy, dialogické prejavy a iné aktivity, ktoré sa následne premietnu do percentuálneho hodnotenia. Ak žiak dosiahne z jednotlivých aktivít

100% - 70% - bude hodnotený ako **aktívne absolvoval(a)**

69% - 40% - bude hodnotený ako **absolvoval(a)**

39% - 0% - bude hodnotený ako **neabsolvoval(a)**

Pri **ústnom skúšaní** sa hodnotí s ohľadom na úroveň

- obsahové zvládnutie témy
- samostatnosť a plynulosť prejavu,
- gramatická správnosť
- použitá slovná zásoba, výslovnosť, intonácia

Predmet sa neklasifikuje. Hodnotí sa aktívne absolvoval(a)/ absolvoval(a)/ neabsolvoval(a).

Kritériá pre absolvovanie:

- pravidelná účasť
- aktívna práca na hodinách
- jedna prezentácia, resp. referát na dohodnutú tému
- **minimálne 40% úspešnosť z testov a ústnych odpovedí**

Názov predmetu	Literárny seminár – 4.roč.
Vzdelávacia oblasť	Jazyk a komunikácia

I. Charakteristika predmetu

Literárny seminár je predmet praktického zamerania, dominujú v ňom konkrétne interpretačné a tvorivé činnosti. Dôležitou zložkou seminára je sústavné čítanie a hodnotenie krásnej literatúry. Pri komunikácii o prečítaných literárnych dielach študenti uplatňujú základný pojmový aparát literárnej vedy. LS je doplnkovým a zážitkovým predmetom, nazeranie na literatúru cez vlastnú interpretačnú tvorivosť. Seminár je určený študentom, ktorí chcú študovať na VŠMÚ, tiež pre budúcich študentov slovenského jazyka, žurnalistiky, masmediálnej komunikácie. Hlavným zámerom seminára je rozšíriť a najmä prehĺbiť systém literárnych zručností a rozvíjať u žiaka aktívny záujem o literatúru, kultúru a umenie. Tvorivo premýšľať o literatúre a jej funkciách v živote človeka, vyjadrovať svoje názory na literatúru – osvojovať si literárny text. Osvojovať si svoju čitateľskú gramotnosť.

II. Rozvíjajúce ciele predmetu

Všeobecné ciele:

- posilňovať schopnosť tvorivo premýšľať o literatúre a jej funkciách, jazykovo správne a kultivovane vyjadrovať svoje názory,
- rozvíjať tvorivé zručnosti čitateľské, interpretačné, vyjadrovacie (samostatné literárne pokusy),
- viesť žiakov k schopnosti samostatne sa orientovať v literárnom procese, vo forme a obsahu literárneho diela, samostatne si vyberať študijnú literatúru a vedieť s ňou pracovať,
- pracovať s literárnym textom, prednášať referáty, navštevovať knižnice, divadelné a filmové predstavenia, koncerty, výstavy a vedieť o nich diskutovať.
- rozširovať a najmä prehľbovať systém literárnych zručností a rozvíjať u žiaka aktívny záujem o literatúru, kultúru a umenie,
- tvorivo premýšľať o literatúre a jej funkciách v živote človeka, vyjadrovať svoje názory na literatúru – osvojovať si literárny text,
- naučiť sa čítať s porozumením.

Špecifické ciele:

- chápať literárne dielo ako špecifickú výpoveď o skutočnosti a o vzťahu človeka k nej,
- chápať prínos literatúry a umeleckého zážitku pre život človeka,
- vyjadriť vlastný čitateľský zážitok a zdôvodniť ho,
- vytvoriť si pozitívny vzťah k literárnemu umeniu, založený na interpretácii ukážok z umeleckých diel, na osvojení podstatných literárnych faktov, pojmov a poznatkov,
- poznať a chápať tie myšlienkové a literárne smery, hnutia, významné osobnosti z diela, ktoré spoluvytvárajú duchovnú klímu našej súčasnosti,
- poznať špecifické črty a funkcie literárnych diel, orientovať sa v ich základných výrazových prostriedkoch,
- vybrať a rozvíjať záujem o literatúru, tolerovať žánre a druhy, najmä tie, ktoré sú v popredí jeho záujmu,
- vytvoriť vlastné malé literárne diela (napr. báseň, poviedku, esej).

III. Predmetové kompetencie

Kompetenčný profil absolventa/maturanta:

Poznávací (kognitívna) kompetencia	Komunikačná kompetencia	Interpersonálna (sociálna) kompetencia	Intrapersonálna (osobnostná) kompetencia
Spôsobilosť používať kognitívne operácie.	Spôsobilosť tvoriť, prijať a spracovať informácie.	Spôsobilosť akceptovať skupinové hodnoty.	Vytvárať a reflektovať vlastnú identitu.
Spôsobilosť učiť sa sám aj v skupine.	Zručnosť vyhľadávať a odosielať informácie.	Schopnosť tolerovať odlišnosti jednotlivcov i skupín.	Vytvárať vlastný hodnotový systém.
Spôsobilosť kritického myslenia.	Spôsobilosť formulovať svoj názor a argumentovať.	Spôsobilosť kooperácie.	Schopnosť sebaregulácie a ochrany vlastného života.
Spôsobilosť formulovať a riešiť problémy.	Schopnosť verbálne a neverbálne vyjadriť vôľu a city.	Schopnosť empatie.	
Schopnosť tvorivého myslenia a spôsobilosť uplatniť jeho výsledky.			

IV. Obsah vzdelávania

Ročník: štvrtý v štvorročnej forme štúdia

Hodinová dotácia: 2 hodiny týždenne, 66 hodín ročne

Ročník	Prehľad tematických celkov	Orientačná hodinová dotácia
štvrtý	Literárna komunikácia	4
	Projekt „mytológia“	15
	Projekt „Drak“	20
	Čítanie s porozumením / interpretácia	27

TC	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Literárna komunikácia		
	<ul style="list-style-type: none"> • Komunikačný model literatúry • Idea • Motív • Téma • Kód – dekod • Literatúra ako umenie • Rozprávka • Film ako obraz 	<ul style="list-style-type: none"> • vedieť rozčleniť v literárnom diele mikrokompozičnú a makrokompozičnú časť textu, • hodnotiť literárne dielo z pohľadu vertikálneho a horizontálneho členenia, • vnímať text a metatext, • zhodnocovať prínos doby a autotextu, • analyzovať a reprodukovať literárne dielo, • interpretovať literárne dielo, • nájsť v literárnom diele motívy, tému a ideu. • Literárno-komunikačný vzorec
Projekt „mytologia“		
	<ul style="list-style-type: none"> • Mytológia • Archetyp literatúry v mytológii • Mytologická prepojenosť • Mýtus – báj • Grécka a rímska mytológia • Slovanská mytológia • Epos 	<ul style="list-style-type: none"> • Zhodnotiť prínos mytologických symbolov v súčasnej literatúre • Analyzovať mytologické archetypálne prvky v literatúre • Interpretovať mytologický príbeh ako východisko pre tvorbu novodobej literatúry • Analyzovať silu osudu v hlavnej postave eposu
Projekt „Drak“		
	<ul style="list-style-type: none"> • Motív návratu v próze • (Chrobák) • Motív návratu v poézii • (Válek, Kostra, Horov) • Motív návratu v dráme • (Bačova žena, Matka) • Návrat – Drak / outsider 	<ul style="list-style-type: none"> • Analyzovať motív návratu • Interpretovať motivačné súvislosti v texte • Analyzovať postoje postáv – motív zmeny • Definovať motivickosť v triptychu poézie, drámy a prózy vzhľadom na medzivojnové zameranie skutočnosti • Uplatňovať základný pojmový aparát literárnej teórie

Čítanie s porozumením / Interpretácia

<ul style="list-style-type: none"> • Symbol, • motív, • idea, • text, • metatext, • interpretácia, • fabula, • sujet, • významová rovina textu, • rým, • rytmus, • priestor, • čas, postava, • zážitok, 	<ul style="list-style-type: none"> • interpretovať literárne diela čistej lyriky, • vysvetliť rytmiku básne, • definovať a aplikovať veršové systémy, • vysvetliť a nájsť základné figúry a trópy v básnickom texte, • uplatňovať základný pojmový aparát literárnej teórie, • prezentovať svoj čitateľský zážitok. • interpretovať poetické literárne diela, ktoré obsahujú znaky epiky, • vedieť oddeliť v texte dejovú (fabulatívnu) a nedejovú (lyrickú) časť, • aplikovať a uplatňovať a vnímať zvukovú podstatu rýmu, • vnímať lyrické vsuvky v epickom texte, • uplatňovať princíp nadčasovosti a prepojenosti na súčasnosť, • rozlišovať literárne formy a druhy. • interpretovať literárne diela krátkeho rozsahu, • poznať hlbkové členenie textu, • rozlišovať v texte pásmo rozprávača a pásmo postáv, • vysvetliť významovú rovinu diela – „skrytú“, • charakterizovať postavy z hľadiska orientácie a funkcie v literárnom diele, • aplikovať charakter, priestor, prostredie na súdobé obdobie, • reprodukovat' zámer autora a konfrontovať ho s vlastným čitateľským zážitkom. • vnímať epické časti literárnych diel s veľkým rozsahom, • interpretovať literárne diela väčších rozsahov, • vnímať rozdiel v žánrovej pestrości epického diela, • odlišiť rôznorodosť kompozičných postupov v literárnom diele, • analyzovať komunikačné princípy v literárnom diele, • transformovať text z a do prózy, • formulovať svoje hodnotiace stanovisko z vlastného čitateľského zážitku, • zaradiť dielo a autora do obdobia, príp.literárneho smeru, prúdu. • interpretovať literárne diela dramatických žánrov, • analyzovať charakterový typ postavy, • odlišovať pásmo postáv od pásma rozprávača, • vnímať rozdiel medzi prózou a drámou ako druhmi, • analyzovať repliky, výstupy, dejstvá, • hodnotiť významovú rovinu diela, • definovať jazyk diela, • vystihnúť etické a estetické smerovanie hry, • zdramatizovať prozaický text, • poznať fázy klasickej dramatickej hry, • argumentovať pri vlastnom prejave analýzy divadelnej hry.
---	---

Prehľadná tabuľka tém – vybraných literárnych diel:

Metodológia – periodizácia – motivickosť, analýza, komparácia			
Návrat Ondreja Baláza	Krátka epika	interpretácia	Medzivojna
Drak sa vracia		komparácia	Medzivojna
Chlapská reč			Medzivojna
Epos	Epika	Interpretácia	Starovek
		komparácia	stredovek
Staré grécke báje a povesti	Epika	komparácia	Starovek
Báje a bájky		interpretácia	Starovek
Kostra, Horov, Rúfus, Haľamová	Poézia	interpretácia	Po 1945
FILM ako obraz	Obraz/dramat.	Interpretácia	--

V. Metódy a formy práce

Voľba metód závisí od obsahu učiva, cieľov vyučovacej hodiny, vekových a iných osobitostí žiakov a materiálneho vybavenia. (Práca s umeleckým textom, práca s literárnymi ukážkami, skupinová práca /drafting/, tvorba skupinových „projektov“, interpretácia diel, analýzy, komunikácia, debata, diskusia IKT – PowerPoint, dramatizácia, tvorba vlastných prejavov, kooperatívne gramatické cvičenia referátová a argumentačná metóda.

Metódy a formy všeobecne:

- *Motivačné metódy* ako je *motivačné rozprávanie* (približovanie obsahu), *motivačný rozhovor* (aktivizovanie poznatkov a skúseností žiakov), *motivačný problém* (upútanie pozornosti prostredníctvom nastoleného problému), *motivačnú demonštráciu* (vzbudenie záujmu pomocou umeleckého diela alebo inej pomôcky).

- *Expozičné metódy* - *rozprávanie* (vyjadrovanie skúseností), *aktívne počúvanie*, *vysvetľovanie* (logické systematické sprostredkovanie učiva), *rozhovor* (verbálna komunikácia formou otázok a odpovedí na vyjadrenie faktov, konvergentných a divergentných otázok, otázok na pozorovanie, posúdenie situácie, hodnotenie javov, rozhodovanie), *demonštračná metóda* (názorná ukážka), *pozorovanie* (cielené vnímanie objektov a procesov).

- *Problémové metódy* - (učenie sa riešením problémov založenom na vymedzení a rozbere problému, tvorbe a výbere možných riešení a vlastnom riešení), *projektová metóda* (riešenie projektu, komplexná praktická úloha, problém, téma, ktorej riešenie teoretickou aj praktickou činnosťou vedie k vytvoreniu požadovaného textu a jeho vizuálnej stránky).

- *Aktivizujúce metódy* - *diskusia* (vzájomná výmena názorov, uvádzanie argumentov, zdôvodňovanie za účelom riešenia danej problematiky), *situčná metóda* (riešenie problémového prípadu reálnej situácie), *didaktické hry* (seberealizačné aktivity na uplatnenie záujmov, a spontánnosti), *kooperatívne vyučovanie* (forma skupinového vyučovania založená na vzájomnej závislosti členov heterogénnej skupiny), *dramatizácia* (plánovaný dramatizovaný prednes hry, príbehu a pod.) *kompozícia* (vypracovanie slohových prác).

- *Fixačné metódy* - *metódy opakovania a precvičovania* (ústne a písomné opakovanie, domáce úlohy a pod.).

Pozn.: Uvedené edukatívne metódy sa uplatňujú priebežne na jednotlivých hodinách SJL a to v oboch zložkách SJL – literárnej výchovy ako aj jazyka. Vyučujúci zaraďujú uvedené metódy do vyučovacieho procesu podľa možnosti a postavenia samotnej vyučovacej hodiny.

VI. Učebné zdroje

Ihnátková, N. a kol.: Čítanka pre 1.ročník gymnázií a odborných škôl. Bratislava: LITERA, 1994

Ihnátková, N. a kol.: Čítanka pre 2.ročník gymnázií a odborných škôl. Bratislava: LITERA, 1994

Ihnátková, N. a kol.: Čítanka pre 3.ročník gymnázií a odborných škôl. Bratislava: LITERA, 1995

Ihnátková, N. a kol.: Čítanka pre 4.ročník gymnázií a odborných škôl. Bratislava: LITERA, 1995

Obert, V. a kol.: Literatúra 1. Bratislava : LITERA, 1994

Obert, V. a kol.: Literatúra 2. Bratislava : LITERA, 1994

Obert, V. a kol.: Literatúra 3. Bratislava : LITERA, 1994

Obert, V. a kol.: Literatúra 4. Bratislava : LITERA, 1994

Varsányiová, M.: Príručka slovenskej literatúry pre stredoškôľakov. Komárno : VARIA, 2003

Varsányiová, M.: Čítanka slovenskej literatúry pre stredoškôľakov – 1.časť. Komárno : VARIA, 2004

Varsányiová, M.: Čítanka slovenskej literatúry pre stredoškôľakov – 2.časť. Komárno : VARIA, 2004
Mihálik, I. a kol.: Literárne listy pre 3.ročník gymnázií a stredných škôl. Košice : ARS LITERA, 2005
Mihálik, I. a kol.: Literárne listy pre 4.ročník gymnázií a stredných škôl. Košice : ARS LITERA, 2005
Žilka, T. a Kol.: Teória literatúry. Bratislava : LITERA, 1997

Slovníky

Filmy

Umelecká literatúra – Beletria

VII. Hodnotenie predmetu

Sústavné čítanie a hodnotenie umeleckej i odbornej literatúry. Živá diskusia o základných prvkoch literárneho textu /ukážky/. Ústne a písomné prejavy na aktuálne témy seminára. Tvorivá práca s prvkami samostatného písomného prejavu /esej, úvaha, umelecký opis, charakteristika postavy/. Rozbor , analýza a interpretácia literárnych textov.

Konkrétne požiadavky na výstup:

- Pravidelná účasť na seminári,
- aktivita na seminári
- seminárna práca na vopred určenú tému, /esej, pokus o interpretáciu/
- prezentácia IKT /Power Point/ na zvolenú problematiku literatúry,
- 3 úrovne hodnotenia:
  - 0% - 39% = NEABSOLVOVAL
  - 40% - 69% = ABSOLVOVAL
  - 70% - 100% = AKTÍVNE ABSOLVOVAL
- Test na čítanie s porozumením – 2 x za polrok
- aktivita

Názov predmetu	Seminár zo slovenského jazyka – 4.roč
Vzdelávacia oblasť	Jazyk a komunikácia

I. Charakteristika predmetu

Seminár zo slovenského jazyka je predmetom praktického zamerania a tvorivých činností a zručností v správnom písaní. Seminár je určený pre študentov, ktorí majú záujem zvýšiť jazykovú kultúru svojich písomných i ústnych prejavov, budúci študenti slovenského jazyka, žurnalistiky, masmediálnej komunikácie. SSJ je miestom, kde si študent cez rôzne cvičenia osvojí a upevní správnosť gramatických pravidiel vo svojom písomnom i ústnom prejave. Hlavným zámerom seminára je doplniť a prehĺbiť vedomosti a zručnosti získane na hodinách slovenského jazyka, povzbudzovať záujem žiakov o hlbšie poznanie a ovládanie slovenského jazyka, viesť ich k systematickému štúdiu jazykovednej literatúry a k samostatnému uvažovaniu o jazykových otázkach. Keďže predmet má praktické zameranie, je samozrejmé, že jedným z hlavných zámerov je tiež aplikácia získaných teoretických poznatkov na jazykovú prax účastníkov seminára, viesť ich k účinnému využívaniu nových poznatkov o jazyku vo vlastných ústnych i písomných prejavoch.

II. Rozvíjajúce ciele predmetu

Všeobecné ciele:

- posilňovať schopnosť tvorivo premýšľať o literatúre a jej funkciách, jazykovo správne a kultivovane vyjadrovať svoje názory,
- rozvíjať tvorivé zručnosti čitateľské, interpretačné, vyjadrovacie (samostatné literárne pokusy),
- viesť žiakov k schopnosti samostatne sa orientovať v literárnom procese, vo forme a obsahu literárneho diela, samostatne si vybrať študijnú literatúru a vedieť s ňou pracovať,
- pracovať s literárnym textom, prednášať referáty, navštevovať knižnice, divadelné a filmové predstavenia, koncerty, výstavy a vedieť o nich diskutovať.
- doplniť a prehĺbiť vedomosti a zručnosti získané na hodinách slovenského jazyka,
- vzbudzovať si záujem o hlbšie poznanie a ovládanie slovenského jazyka,
- aplikovať získané teoretické poznatky na jazykovú prax účastníkov seminára,
- využívať nové poznatky o jazyku vo vlastných ústnych a písomných prejavoch.

Špecifické ciele:

- riešiť rozmanité komunikačné, spoločenské a pracovné situácie,
- vyjadrovať vhodným spôsobom svoj úmysel,
- prezentovať sám seba, podávať a získavať ústne alebo písomne požadovanú alebo potrebnú informáciu všeobecného alebo odborného charakteru,
- zapájať sa do diskusie, obhajovať svoj názor, pohotovo reagovať na nepredvídané situácie (otázka, rozhovor, anketa),
- uplatňovať verbálne a neverbálne prostriedky, spoločenskú a rečovú etiku a zdôvodňovať zvolené riešenie komunikačnej situácie,
- získať informácie z prečítaného a vypočutého textu (určiť hlavnú tému alebo myšlienku textu, rozlíšiť základné a vedľajšie informácie),
- dokázať text zaradiť do niektorých z funkčných štýlov, orientovať sa v jeho stavbe,
- vedieť spracovať výpisky z textu a dokázať ho primerane reprodukovat' a interpretovať,
- vyjadrovať sa k odbornej problematike, s využitím popisných výkladových a úvahových postupov,
- vyhľadávať informácie všeobecného a odborného charakteru, pracovať s príručkami,
- uvádzať správne bibliografické údaje a citáty, spracovať písomné informácie najmä odborného charakteru,

- chápať význam jazykovej kultúry a funkcií spisovného jazyka,
- snažiť sa spisovne vyjadrovať v situáciách, ktoré si to vyžadujú, byť si vedomý toho, že jazyk sa dynamicky rozvíja.

III. Predmetové kompetencie

Poznávacia (kognitívna) kompetencia	Komunikačná kompetencia	Interpersonálna (sociálna) kompetencia	Intrapersonálna (osobnostná) kompetencia
Spôsobilosť používať kognitívne operácie.	Spôsobilosť tvoriť, prijať a spracovať informácie.	Spôsobilosť akceptovať skupinové hodnoty.	Vytvárať a reflektovať vlastnú identitu.
Spôsobilosť učiť sa sám aj v skupine.	Zručnosť vyhľadávať a odosielať informácie.	Schopnosť tolerovať odlišnosti jednotlivcov i skupín.	Vytvárať vlastný hodnotový systém.
Spôsobilosť kritického myslenia.	Spôsobilosť formulovať svoj názor a argumentovať.	Spôsobilosť kooperácie.	Schopnosť sebaregulácie a ochrany vlastného života.
Spôsobilosť formulovať a riešiť problémy.	Schopnosť verbálne a neverbálne vyjadriť vôľu a city.	Schopnosť empatie.	
Schopnosť tvorivého myslenia a spôsobilosť uplatniť jeho výsledky.			

Verejný prejav:

- Dodržiavať správne dýchanie, artikuláciu a spisovnú výslovnosť
- Uplatňovať paralingválne javy
- Reprodukovať umelecký a vecný text

Pamäťové zručnosti:

- Poznať základné fakty, definície a vedieť demonštrovať ich znalosť
- Vysvetliť podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi
- Vedieť odvodiť charakteristiky nových javov
- Usporiadať známe javy do systému
- Aplikovať jazykovedné vedomosti na vecné a umelecké texty
- Vedieť aplikovať pravopisnú normu

Analytické a syntetické zručnosti:

- Vedieť uskutočniť jazykovú analýzu textu
- Odlíšiť umelecký a vecný text
- Odlíšiť texty z hľadiska jazykového štýlu, slohových postupov a žánrov

Tvorivé zručnosti:

- Vytvoriť vlastný text
- Prezentovať vlastný text – ústne i písomne
- Samostatne napísať krátky príbeh
- Porozprávať príbeh na danú tému
- Dokončiť rozprávanie
- Zdramatizovať kratší prozaický alebo básnický text

Informačné zručnosti:

- Používať jazykovedné príručky a slovníky
- Vyhľadávať, spracúvať a používať informácie z literárnych prameňov

Komunikačné zručnosti:

- Adekvátne komunikovať s prihliadnutím na komunikačnú situáciu
- Neverbálne sa vyjadrovať a chápať neverbálnu komunikáciu
- Verejne prezentovať a obhájiť vlastný názor

IV. Obsah vzdelávania

Ročník: štvrtý v štvorročnej forme štúdia

Hodinová dotácia: 2 hodiny týždenne, 66 hodín ročne

Ročník	Prehľad tematických celkov	Orientačná hodinová dotácia
štvrtý	Informačný slohový postup	
	Zvuková rovina jazyka	
	Lexikálna rovina jazyka	
	Morfologická rovina jazyka	
	Syntaktická rovina jazyka	
	Čítanie s porozumením	
	Komunikácia	
	Jazykové štýly	
	Slohové postupy	
	Jazyková kultúra	

TC	Obsahový štandard	Výkonový štandard
Informačný slohový postup		
	<ul style="list-style-type: none"> • Pramene, • práca s informáciami • Jazykoveda, disciplíny 	<ul style="list-style-type: none"> • Poznať jazykovedné disciplíny • Identifikovať zdroje informácie • Vedieť pomenovať pramene informácie
Zvuková rovina jazyka		
	<ul style="list-style-type: none"> • Výslovnostné štýly • Komunikácia • Zvuková a písomná podoba jazyka 	<ul style="list-style-type: none"> • vyjadrovať sa adekvátne komunikačnej situácii • analyzovať počutý text • pracovať so slovníkmi • aplikovať pravidlá znelostnej asimilácie vo vlastnom jazykovom prejave, • dokázať začať, viesť a ukončiť komunikáciu, • odlišovať zvukovú a písomnú podobu reči, • pomenovať základné jednotky reči.

Lexikálna rovina jazyka	
<ul style="list-style-type: none"> • Slovná zásoba jazyka • Známe a neznáme slová • Aktívna a pasívna slovná zásoba • Jazykový prejav • Obohacovanie slovnej zásoby • Synonymá • Homonymá • Jazykovedné príručky • Slovníky 	<ul style="list-style-type: none"> • aplikovať písomné prejavy za pomoci jazykových príručiek, • aplikovať a poznať význam slov, ktoré využívame vo svojom jazykovom prejave v súlade s rôznymi kontextmi a komunikačnými situáciami, prípadne si vie overiť význam neznámych slov v dostupných informačných zdrojoch, • uplatňovať vo vlastných jazykových prejavoch široký repertoár slovnej zásoby, napr. využívať synonymá, vyhýba sa tým stereotypnému vyjadrovaniu, • poznať rozdiel vo veľkosti vlastnej slovnej zásoby a slovnej zásoby národného jazyka, cielene si rozširuje vlastnú aktívnu slovnú zásobu z dostupných zdrojov – slovníky, beletria, odborná literatúra, internet ap, • Poznať všetky slovotvorné postupy a využíva ich pri tvorbe vlastných jazykových prejavov, • vysvetliť spôsob obohacovania slovnej zásoby prenášaním významu na príklade frazeologizmov a vo vlastných jazykových prejavoch využíva všetky ich druhy.
Morfologická rovina jazyka	
<ul style="list-style-type: none"> • Slovné druhy • Ohybnosť • Skloňovanie • Časovanie • Morfologický tvar slova 	<ul style="list-style-type: none"> • využiť gramatické prostriedky a slovnú zásobu pri tvorbe samostatných prejavov, • určiť slovnodruhovou a syntaktickú platnosť všetkých slov v texte, • Správne uplatňovať gramatické kategórie slovných druhov pri tvorbe viet a textov, • Ovládať klasifikáciu slovných druhov: plnovýznamové – neplnovýznamové; ohybné – neohybné; s vetnočlenskou platnosťou – bez vetnočlenskej platnosti, • odlíšiť v texte jednotlivé druhy neplnovýznamových slovies.
Syntaktická rovina jazyka	
<ul style="list-style-type: none"> • Vetnočlenská platnosť slova • Vetné členy • Využitie vetných členov v texte • slovosled, stylistika • Vzťahy medzi slovami 	<ul style="list-style-type: none"> • využiť gramatické prostriedky a slovnú zásobu pri tvorbe samostatných prejavov, • určiť slovnodruhovou a syntaktickú platnosť všetkých slov v texte, • Správne uplatňovať gramatické kategórie slovných druhov pri tvorbe viet a textov, • Ovládať klasifikáciu slovných druhov: plnovýznamové – neplnovýznamové; ohybné – neohybné; s vetnočlenskou platnosťou – bez vetnočlenskej platnosti, • odlíšiť v texte jednotlivé druhy neplnovýznamových slovies.

Čítanie s porozumením	
<ul style="list-style-type: none"> • Súvislý umelecký text • Svislý neumelecký text • Nesvislý text – graf, tabuľka, formulár 	<ul style="list-style-type: none"> • čítať so zreteľom na porozumenie textu • vnímať mimotextové kontexty textu • pracovať s akýmkoľvek súvislým, či nesúvislým textom • odborné texty • vedieť vysvetliť myšlienku textu • zaznamenať smerovanie textu • spracovať informáciu
Komunikácia	
<ul style="list-style-type: none"> • Neverbálna komunikácia • Asertívne techniky • Rečnícky štýl, výrazové prostriedky 	<ul style="list-style-type: none"> • vnímať komunikačné konektory • poznať verbálnu a neverbálnu komunikáciu • pripraviť si prejav na rôzne príležitosti • zaujať stanovisko • argumentovať
Jazykové štýly	
<ul style="list-style-type: none"> • administratívny štýl • náučný štýl • študijné čítanie náučného štýlu • publicistický štýl – blog 	<ul style="list-style-type: none"> • používať v praxi útvary administratívneho štýlu, • vie vymenovať základné štýlotvorné činitele. Pri tvorbe vlastných jazykových prejavov dodržiava predovšetkým tému, pričom zohľadňuje funkciu prejavov, • na základe posúdenia komunikačnej situácie vie stanoviť vhodný slohový útvar administratívneho štýlu a s malými formálnymi chybami, napr. chybné grafické rozmiestnenie textu, prehodenie závažných informácií v texte ap., • dokáže podľa vzoru vytvoriť – žiadosť, zápisnicu, splnomocnenie a informačný leták, • dokáže vyplniť dotazník, objednávku a potvrdenie, • dokáže odlíšiť administratívny životopis od beletrizovaného. • vytvoriť vlastný jazykový prejav v útvaroch publicistického štýlu, • vie vytvoriť kompozične zrozumiteľný text, v ktorom uplatní logické, časové a príčinnno-následné súvislosti textu a požiadavky slovosledu v slovenčine, • vie nájsť v texte prvky súdržnosti a funkčne ich využíva vo vlastných jazykových prejavoch, • vie vytvoriť útvary publicistiky, • orientovať sa v útvaroch publicistického štýlu, • uplatňovať kritický potenciál pre výber médií, • analyzovať útvary publicistického štýlu.

Slohové postupy	
<ul style="list-style-type: none"> • opisný sloh. postup - školský referát, odborný referát • rozprávací sloh. postup – umelecké rozprávanie • výkladový sloh. postup – esej, úvaha 	<ul style="list-style-type: none"> • orientovať sa v problematike slohotvorných postupov • vedieť vytvoriť jednoduché rozprávanie • esej, úvaha, referát – poznať znaky, rozdiely
Jazyková kultúra	
<ul style="list-style-type: none"> • Jazyková kultúra • Sociolingvistika 	<ul style="list-style-type: none"> • analyzovať písomné a ústne prejavy, • osvojovať si schopnosti úspešne a samostatne sa zapojiť do mediálnej komunikácie, • rozvíjať schopnosť analytického prístupu k mediálnym obsahom a kritického odstupu od nich, • pochopiť ciele a stratégie vybraných mediálnych obsahov, • osvojovať si základné princípy vzniku významných mediálnych obsahov /zvlášť spravodajských/, • získať predstavy o role médií v kľúčových spoločenských situáciách a v demokratickej spoločnosti vôbec /vrátane právneho kontextu/, • rozvíjať komunikačnú schopnosť, zvlášť pri verejnom vystupovaní a štylizácii písaného a hovoreného textu, • uvedomiť si možnosti slobodného vyjadrenia vlastných postojov a zodpovednosti za spôsob jeho formovania a prezentácie, • rozvíjať citlivosť voči stereotypom v obsahu médií i spôsobom spracovania mediálnych správ.

V. Metódy a formy práce

Voľba metód závisí od obsahu učiva, cieľov vyučovacej hodiny, vekových a iných osobitostí žiakov a materiálneho vybavenia. (Práca s umeleckým textom, práca s literárnymi ukážkami, skupinová práca /drafting/, tvorba skupinových „projektov“, interpretácia diel, analýzy, komunikácia, debata, diskusia IKT – PowerPoint, dramatizácia, tvorba vlastných prejavov, kooperatívne gramatické cvičenia referátová a argumentačná metóda.

Metódy a formy všeobecne:

- *Motivačné metódy* ako je *motivačné rozprávanie* (približovanie obsahu), *motivačný rozhovor* (aktivizovanie poznatkov a skúseností žiakov), *motivačný problém* (upútanie pozornosti prostredníctvom nastoleného problému), *motivačnú demonštráciu* (vzbudenie záujmu pomocou umeleckého diela alebo inej pomôcky).
- *Expozičné metódy* - *rozprávanie* (vyjadrovanie skúseností), *aktívne počúvanie*, *vysvetľovanie* (logické systematické sprostredkovanie učiva), *rozhovor* (verbálna komunikácia formou otázok a odpovedí na vyjadrenie faktov, konvergentných a divergentných otázok, otázok na pozorovanie, posúdenie situácie, hodnotenie javov, rozhodovanie), *demonštračná metóda* (názorná ukážka), *pozorovanie* (cielené vnímanie objektov a procesov).
- *Problémové metódy* - (učenie sa riešením problémov založenom na vymedzení a rozbere

problému, tvorbe a výberu možných riešení a vlastnom riešení), *projektová metóda* (riešenie projektu, komplexná praktická úloha, problém, téma, ktorej riešenie teoretickou aj praktickou činnosťou vedie k vytvoreniu požadovaného textu a jeho vizuálnej stránky).

- *Aktivizujúce metódy* - *diskusia* (vzájomná výmena názorov, uvádzanie argumentov, zdôvodňovanie za účelom riešenia danej problematiky), *situačná metóda* (riešenie problémového prípadu reálnej situácie), *didaktické hry* (seberealizačné aktivity na uplatnenie záujmov, a spontánnosti), *kooperatívne vyučovanie* (forma skupinového vyučovania založená na vzájomnej závislosti členov heterogénnej skupiny), *dramatizácia* (plánovaný dramatisovaný prednes hry, príbehu a pod.) *kompozícia* (vypracovanie slohových prác).
- *Fixačné metódy* - *metódy opakovania a precvičovania* (ústne a písomné opakovanie, domáce úlohy a pod.).

Pozn.: Uvedené edukatívne metódy sa uplatňujú priebežne na jednotlivých hodinách SJL a to v oboch zložkách SJL – literárnej výchovy ako aj jazyka. Vyučujúci zaraďujú uvedené metódy do vyučovacieho procesu podľa možnosti a postavenia samotnej vyučovacej hodiny.

VI. Učebné zdroje

Caltíková, M. a kol.: Slovenský jazyk pre 1.ročník. Bratislava : Orbis Pictus Istropolitana, 2006
Caltíková, M. a kol.: Slovenský jazyk pre 2.ročník. Bratislava : Orbis Pictus Istropolitana, 2006
Caltíková, M. a kol.: Slovenský jazyk pre 1.ročník - cvičebnica. Bratislava : OP Istropolitana, 2007
Caltíková, M. a kol.: Slovenský jazyk pre 2.ročník. Bratislava : Orbis Pictus Istropolitana, 2007
Hincová, K. a kol.: Slovenský jazyk pre 1.-4.ročník. Bratislava : SPN, 2007
Záborská, M. a kol.: Slovenský jazyk pre 1. ročník – cvičebnica. Bratislava : SPN, 2007
Záborská, M. a kol.: Slovenský jazyk pre 2. ročník – cvičebnica. Bratislava : SPN, 2007

VII. Hodnotenie predmetu

Referáty a koreferáty o čiastkových otázkach súčasnej slovenčiny, najmä o jazykových aktualitách. Rozbor jazykových prostriedkov v súvislých textoch podľa charakteru prejavu a podľa príslušnosti k funkčným jazykovým štýlom. Pripravené alebo nepripravené ústne rečnícke prejavy žiakov na rozličné aktuálne témy, rozbor týchto prejavov z hľadiska jazykovej kultúry a kultivovaného rečníckeho prejavu. Domáce alebo školské písomné prejavy na rozličné aktuálne témy, a to podľa voľby žiaka vo forme úvahy, reportáže, fejtónu, eseje, a pod. Rozbor týchto prejavov z hľadiska jazykovej kultúry. Samostatné seminárna práca na rozličné témy.

Konkrétne požiadavky na výstup:

- Pravidelná účasť na seminári,
- aktivita na seminári
- seminárna práca na vopred určenú tému,
- prezentácia IKT /Power Point/ na zvolenú problematiku jazykovej kultúry 21.storočia,
- 3 úrovne hodnotenia:
  - 0% - 39% = NEABSOLVOVAL
  - 40% - 69% = ABSOLVOVAL
  - 70% - 100% = AKTÍVNE ABSOLVOVAL
- Test na čítanie s porozumením – 2 x za polrok

Názov predmetu	Spoločenskovedný seminár
Vzdelávacia oblasť	Človek a spoločnosť

I. Charakteristika predmetu

Doplňuje a prehľbuje vedomosti z filozofie. Učí študenta analyzovať filozofické dielo a pracovať s filozofickým textom. Študent vie spracovať filozofickú esej na zvolené témy. Pomáha študentovi naučiť sa samostatne vyjadrovať názory a postoje k rôznym filozofickým problémom.

II. Rozvíjajúce ciele predmetu

Vedie žiaka k:

- k schopnosti identifikácie a analýzy problémov, otázok a sporov, ktoré zohrávali úlohu kryštalizačného jadra filozofických diskusií a polemík
- k schopnosti charakterizovať stanoviská uvedených filozofov k ich riešeniu.
- k schopnosti porovnať alternatívne riešenia uvedených problémov a zaujať k nim vlastné stanovisko
- k samostatnej práci s filozofickým textom
- zaujať stanovisko a vyjadrovať vlastné názory k rôznym filozofickým otázkam
- ku kritickému zhodnoteniu a prehodnoteniu postoja
- prezentovaniu filozofie a jej dejín ako určité laboratórium ľudského myslenia a výkony jednotlivých filozofov ako inšpirujúcu ukážku toho, ako sa ľudské myslenie rodilo, v čase menilo a precizovalo v strete s inými myšlienkovými platformami

III. Predmetové kompetencie

Vedie žiaka k:

- k schopnosti identifikácie a analýzy problémov, otázok a sporov, ktoré zohrávali úlohu kryštalizačného jadra filozofických diskusií a polemík
- k schopnosti charakterizovať stanoviská uvedených filozofov k ich riešeniu.
- k schopnosti porovnať alternatívne riešenia uvedených problémov a zaujať k nim vlastné stanovisko
- k samostatnej práci s filozofickým textom
- zaujať stanovisko a vyjadrovať vlastné názory k rôznym filozofickým otázkam
- ku kritickému zhodnoteniu a prehodnoteniu postoja
- prezentovaniu filozofie a jej dejín ako určité laboratórium ľudského myslenia a výkony jednotlivých filozofov ako inšpirujúcu ukážku toho, ako sa ľudské myslenie rodilo, v čase menilo a precizovalo v strete s inými myšlienkovými platformami

IV. Obsah vzdelávania

Ročník: štvrtý vo štvorročnej forme štúdia

Hodinová dotácia: 2 hodiny

Ročník	Prehľad tematických celkov	Orientačná hodinová dotácia
Štvrtý/oktáva	1. Úvod do filozofie	5
	2. Čo je skutočnosť	1
	3. Problematika bytia	5
	4. Logika	2
	5. Otázka pravdy	2

6. Čo môžem vedieť? Filozofia subjektu kladúceho otázky	3
7. Evolúcia vedenia	4
8. Osvietenstvo	2
9. Svet pojmov – svet hmoty	2
10. Filozofia ako teória a prax	9
11. Rozpad pojmu ja	1
12. Etika	4
13. Krása a umenie	1
14. Čo je človek	1
15. Úvahy o dejinách	1
16. Kritický racionalizmus	1
17. Právo a násilie – filozofické aspekty politiky	3
18. Vzťah k prírode	2
19. Filozofia náboženstva	2
20. Aktualizácia učiva	5

Úvod do filozofie (5)

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • je oboznámený s obsahom predmetu a podmienkami absolvovania • vie zhodnotiť potrebu filozofického myslenia pre dnešného človeka • vie rozlíšiť rozdiel medzi otázkami vedy a filozofie • vie vysvetliť vzťah medzi vedou a filozofiou • vie vymenovať základné filozofické disciplíny • vie vymenovať jednotlivé obdobia vývoja filozofie v chronologickom slede. 	<ul style="list-style-type: none"> • Úvodná hodina, oboznámenie žiakov s predmetom a podmienkami absolvovania • Čo je filozofia. Filozofia ako veda a múdrosť. Okruhy otázok. • Veda, otázka, múdrosť, hraničná situácia • Základné filozofické disciplíny. Stručný prehľad dejín filozofie • Ontológia, gnozeológia, Antická filozofia, stredoveká filozofia, renesančná filozofia, novoveká filozofia, filozofia 19. storočia, filozofia 20. storočia

Evolúcia vedenia (4)

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vie vysvetliť základný rozdiel medzi skutočným - pravým a nepravým bytím • vie a základe analýzy textu stanoviť základné Platónove pohľady na realitu • porovná dnešného človeka s človekom v jaskyni, ktorému sa aj dnes premieta skutočnosť v obrazoch prostredníctvom médií • vie vyjadriť svoj postoj k médiám ako obrazom obrazov 	<ul style="list-style-type: none"> • Pravzor, obraz, napodobenina. • Zmyslový svet, inteligibilný svet, podobenstvo o jaskyni, dualistická ontológia • Skutočnosť ako reprodukcia • Kultúrny priemysel, obraz obrazov

<ul style="list-style-type: none"> • zaujme stanovisko ku kultúrnemu priemyslu ako klamnému obrazu 	
---	--

Problematika bytia (5)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> • charakterizovať myslenie orientované na poznávajúci subjekt a na podmienky možnosti poznávania • posúdiť prínos Sokratovského spôsobu myslenia • charakterizovať myslenie orientované na poznanie sveta • dokáže na základe analýzy textu charakterizovať ontológiu • vie diskutovať na tému prvopočiatku sveta • vie porovnať metódu poznávania Sokrata, Platóna a Aristotela • zdôvodniť Aristotelovo zavedenie pojmu substancia na miesto Platónskej idey 	<ul style="list-style-type: none"> • Vedenie je cnosť • Dialóg, pravda, pýtanie sa, mienka • Z myšlienkových podnetov vznikajú školy • Kyrenská, kynická škola, hédonizmus, apolónsky a dionýzovský prístup • Filozofia sa stáva vedou • Jednotný princíp sveta – predsokratici, súcno, arche • Poriadok sveta • Jednotný princíp sveta – predsokratici, súcno, arche

Logika (2)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> • vie vysvetliť rozdiel medzi logikou a sofistickou • vie definovať predmet záujmu logiky • vie vysvetliť rozdiel medzi subjekt – predikátovou a výrokovou logikou • vie vysvetliť totožnosť kategorického sylogizmu a teórie množín • vie pomocou Vennovho diagramu zobrazíť správny logický úsudok 	<ul style="list-style-type: none"> • čom je logika. Aristoteles: Logika ako nástroj • Sofistika, logika, subjekt - predikátová logika, kategorický sylogizmus, logický štvorec • Kategorický sylogizmus • kategorický sylogizmus, logický štvorec

Otázka pravdy (2)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> • vie vysvetliť fakt, že otázka pravdy nie je iba teoretický záujem človeka • dokáže menovať teórie pravdy • vie uviesť príklad v praxi na jednotlivé druhy právd 	<ul style="list-style-type: none"> • Hodnovernosť, pravosť • Hodnovernosť, pravosť, pravda, neprotirečivosť • Teórie pravdy • Konsenzuálna, koherenčná, korešpondenčná

Čo môžem vedieť? Filozofia subjektu kladúceho otázky (3)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže:	<ul style="list-style-type: none"> • Novoveký človek, zneistený, odkázaný sám na seba

<ul style="list-style-type: none"> • dokáže aplikovať racionalistický postup pri riešení určitého problému • vie interpretovať Descartesovo dualistické ponímanie ontológie • dokáže aplikovať empirický postup pri riešení určitého problému • vie diskutovať o metódach poznania • vie zaujať vlastné stanovisko v otázke metódy poznania • vie vysvetliť dôvody Kantovej kritiky metafyziky • vie popísať Kantov spôsob poznávania • vie vysvetliť pojem kopernikovský obrat • vie diskutovať o problematike hraníc nášho poznania 	<ul style="list-style-type: none"> • Rozum, správna metóda poznania, dedukcia, metodická skepsa, res cogitans, res extensa • Iné východisko: zmyslová skúsenosť • Zmysly, indukcia, Bacon, Lock, idea • Rozum si kladie hranice: Imanuel Kant • Poznanie pred poznaním, transcendentálny, zmyslovosť, um • Kopernikovský obrat • kopernikovský obrat, zmyslovosť, um, analytické a syntetické súdy
--	---

Evolúcia vedenia (4)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vie vysvetliť dôvod odmietnutia skúmania metafyzických otázok • vie vysvetliť pojem pozitívny fakt • vie popísať vývoj ľudského ducha v dejinách • vie vysvetliť dôvod vytvorenia Comtovej klasifikácie vied • vie určiť obmedzenia filozofického poznania • vie vysvetliť nevyhnutnosť hľadania kritéria podľa, ktoré rozlíšime zmysluplné a nezmysluplné výroky • vie popísať princíp vývoja vedy • vie diskutovať o smerovaní vedy a jej ciele 	<ul style="list-style-type: none"> • vie vysvetliť dôvod odmietnutia skúmania metafyzických otázok • vie vysvetliť pojem pozitívny fakt • vie popísať vývoj ľudského ducha v dejinách • vie vysvetliť dôvod vytvorenia Comtovej klasifikácie vied • vie určiť obmedzenia filozofického poznania • vie vysvetliť nevyhnutnosť hľadania kritéria podľa, ktoré rozlíšime zmysluplné a nezmysluplné výroky • vie popísať princíp vývoja vedy • vie diskutovať o smerovaní vedy a jej ciele

Osvietenstvo (2)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vie opísať spoločenské podmienky nástupu osvietenstva • vie zhodnotiť dôsledky osvietenstva na európsku kultúru 	<ul style="list-style-type: none"> • Osvietenstvo – kritika osvietenstva • Stanoviská a ciele osvietenstva

Svet pojmov – svet hmoty (2)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vie popísať spôsob akým duch - vedomie vytvára skutočnosť 	<ul style="list-style-type: none"> • Subjekt vytvára svoj svet • Idealizmus – Descartes, Kant, Fichte, Hegel

<ul style="list-style-type: none"> • dokáže diskutovať o hmote ako základe, z ktorého možno odvodiť všetko duchovné • vie porovnať jednotlivé druhy materializmu 	<ul style="list-style-type: none"> • Subjekt nachádza svoje miesto v materiálnom svete • Materializmus – scientistický a sociálny • Demokritos, mechanistické myslenie
--	---

Filozofia ako teória a prax (9)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vie vysvetliť základné smerovanie teoretickej a praktickej filozofie a rozdiely medzi nimi • dokáže diskutovať o použití filozofický myšlienok marxizmu v dnešnej dobe • vie interpretovať Marxovu koncepciu dejín • vie vysvetliť základné smerovanie teoretickej a praktickej filozofie a rozdiely medzi nimi • vie poukázať na použitie filozofie na jednotlivých príkladoch • vie vysvetliť základné kritérium pravdy pragmatizmu • vie vysvetliť základné smerovanie teoretickej a praktickej filozofie a rozdiely medzi nimi • vie popísať požitie filozofie na jednotlivých príkladoch • vie vysvetliť základné smerovanie teoretickej a praktickej filozofie a rozdiely medzi nimi • vie popísať požitie filozofie na jednotlivých príkladoch • vie vysvetliť základné smerovanie teoretickej a praktickej filozofie a rozdiely medzi nimi • popísať požitie filozofie na jednotlivých príkladoch 	<ul style="list-style-type: none"> • Marxizmus • Historický a dialektický materializmus, odcudzenie práce, súkromné vlastníctvo, proletariát, buržoázia • Pragmatizmus • Kritérium pravdy, užitočnosť, prax • Záujem o existenciu – Kierkegaard, Friedrich Nietzsche • Existencia, proces sebauvárania, štádia existencie, Nadčlovek, nihilizmus, morálka, prehodnotenie hodnôt, vôľa k moci • Človek je tým, čo zo seba urobí: Jean Paul Sartre • Esencia, existencia, podstata <p>A. Camus</p> <ul style="list-style-type: none"> • Absurdita, samovražda

Rozpad pojmu JA (1)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • žiak dokáže popísať postavenie JA ako subjektu vo filozofii štrukturalizmu • vie vysvetliť metodológiu poznávania v štrukturalizme 	<ul style="list-style-type: none"> • Ja je niekto iný. Michel Foucault, Jacques Lacan • Strata identity subjektu, dekonštrukcia, archeológia, paradigma

Etika (4)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Etika – Blaženosť ako cieľ ľudského konania.

<ul style="list-style-type: none"> • vie zdôvodniť nevyhnutnosť existencie pojmu dobra pre všetky etické systémy • dokáže porovnať rôzne etické koncepcie • vie aplikovať Kantov etický názor na reálne situácie • vie vysvetliť etické nároky poklasických smerov antickej filozofie • vie zaujať postoj k etickým vedeckým problémom • vie vysvetliť možnosť zneužitia vedy a techniky 	<ul style="list-style-type: none"> • Etický egoizmus • Dobro ako základná etická kategória, blaženosť, cnosť, egoizmus • Etika – Povinnosť je prvoradá • Kategorický imperatív, povinnosť, autonómia • Antické filozofické názory • Skeptici, stoici, epikurejci • Bezmocnosť etiky ako následok postmoderného vedenia • Apokalypsa, technokracia, klonovanie
--	---

Kráša a umenie (1)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> • vie zhodnotiť význam umenia pre jednotlivca 	<ul style="list-style-type: none"> • Krása a umenie • Krása, umenie, autonómia umenia, estetika, umenie, vkus, účelnosť

Čo je človek? (1)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> • vie popísať jednotlivé prístupy, ktoré popisujú človeka 	<ul style="list-style-type: none"> • Čo je človek? • Filozofická antropológia, podstata človeka, kultúra, Gehlen, Scheler

Úvahy o dejinách (1)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> • vie vlastnými slovami popísať svoj pohľad na smerovanie dejín a ich zmysel • vie definovať poznanie dejín ako kľúč k pochopeniu prítomností 	<ul style="list-style-type: none"> • Úvahy o dejinách – završenie dejín • Zmysel dejín, završenie dejín, subjekt dejín, lineárne, cyklické dejiny • Úvahy o dejinách – poznanie dejín • Súvislosť poznania dejín a pochopenia prítomností

Kritický racionalizmus (1)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> • vie vysvetliť, čo je cieľom vedy podľa K. R. Poppera • vie rozlíšiť medzi pojmami verifikácia a falzifikácia • vie zaujať postoj k problematike objektívneho poznania 	<ul style="list-style-type: none"> • Povaha vedeckého poznania podľa K. R. Poppera

Právo a násilie – filozofické aspekty politiky (3)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže:	<ul style="list-style-type: none"> • Egoizmus a družnosť – otázka prirodzeného stavu (Hobbes, Lock)

<ul style="list-style-type: none"> • vie popísať prirodzený stav v ponímaní Hobbesa, Locka, Rousseau • vie definovať pojem spoločenská zmluva • vie popísať dejinný vývoj deľby štátnej moci • vie dôvodniť potrebu deľby štátnej moci • vie popísať nároky, ktoré kladie na jednotlivca Rousseuova spoločenská zmluva • vie interpretovať Heglovo uskutočňovanie princípov práva a slobody v praxi 	<ul style="list-style-type: none"> • Prirodzený stav, racionalizmus, prirodzené práva, zoon politikon, spoločenská zmluva, štátna moc • Deľba štátnej moci • Lock, Hobbes, Montesquieu • Absolutistická monarchia, deľba štátnej moci • Jean – Jacques Rousseau a vynútená jednota vôle • Všeobecná vôľa, vôľa všetkých, moc rozumu
---	---

Vzťah k prírode (2)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> • vie popísať zmenu myslenia človeka vo vzťahu k prírode • vie vymenovať autorov zaoberajúcich sa vzťahom človeka k prírode • žiak sa pokúsi hľadať nový spôsob etiky, ktorá by uplatňovala zásady zodpovednosti za ekologické problémy 	<ul style="list-style-type: none"> • Vzťah k prírode • Teleologický výklad prírody, mechanistický obraz sveta, evolúcia • Ekológia a etika • zodpovednosť

Filozofia a náboženstvo (2)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> • vie popísať vzťah teológie a filozofie • vie interpretovať Aristotelovu ponímanie Boha • vie popísať Augustínov spôsob poznávania Boha • vie vysvetliť dôkazy Božej existencie u Tomáša Akvinského • vie uviesť vzťah medzi spoločenskou situáciou a náboženským myslením • vie porovnať názory Kierkegaarda a Nietzscheho v otázke existencie Boha a jeho funkcie 	<ul style="list-style-type: none"> • Filozofia a náboženstvo – Aristoteles a Augustín • Nehybný hýbateľ, iluminácia • Filozofia a náboženstvo – Tomáš Akvinský, Nietzsche, Kierkegaard • 5 odkazov na Božiu existenciu

Aktualizácia učiva (5)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> • vie obhájiť svoju prácu pred učiteľom i ostatnými žiakmi 	<ul style="list-style-type: none"> • Odovzdávanie a obhajoba záverečných prác

V. Metódy a formy práce

Názov tematického celku	Metódy a formy práce
Úvod	<ul style="list-style-type: none"> • výklad • riadený rozhovor • diskusia • sledovanie filmu
Čo je skutočnosť	<ul style="list-style-type: none"> • výklad • riadený rozhovor • diskusia • práca s textami
Problematika bytia	<ul style="list-style-type: none"> • výklad • riadený rozhovor • diskusia • práca s textami
Logika	<ul style="list-style-type: none"> • výklad • riadený rozhovor • diskusia • práca s textami
Otázka pravdy	<ul style="list-style-type: none"> • výklad • riadený rozhovor • diskusia • práca s textami
Čo môžem vedieť? Filozofia subjektu kladúceho otázky	<ul style="list-style-type: none"> • výklad • riadený rozhovor • diskusia • práca s textami
Evolúcia vedenia	<ul style="list-style-type: none"> • výklad • riadený rozhovor • diskusia • práca s textami
Osvietenstvo	<ul style="list-style-type: none"> • výklad • riadený rozhovor • diskusia • práca s textami
Svet pojmov – svet hmoty	<ul style="list-style-type: none"> • výklad • riadený rozhovor • diskusia • práca s textami
Filozofia ako teória a prax	<ul style="list-style-type: none"> • výklad • riadený rozhovor • diskusia • práca s textami
Rozpad pojmu JA	<ul style="list-style-type: none"> • výklad • riadený rozhovor • diskusia • práca s textami
Etika	<ul style="list-style-type: none"> • výklad • riadený rozhovor

	<ul style="list-style-type: none"> • diskusia • práca s textami
Krása a umenie	<ul style="list-style-type: none"> • výklad • riadený rozhovor • diskusia • práca s textami
Čo je človek?	<ul style="list-style-type: none"> • výklad • riadený rozhovor • diskusia • práca s textami
Úvahy o dejinách	<ul style="list-style-type: none"> • výklad • riadený rozhovor • diskusia • práca s textami
Kritický racionalizmus	<ul style="list-style-type: none"> • výklad • riadený rozhovor • diskusia • práca s textami
Právo a násilie – filozofické aspekty politiky.	<ul style="list-style-type: none"> • výklad • riadený rozhovor • diskusia • práca s textami
Vzťah k prírode	<ul style="list-style-type: none"> • výklad • riadený rozhovor • diskusia • práca s textami
Filozofia a náboženstvo	<ul style="list-style-type: none"> • výklad • riadený rozhovor • diskusia • práca s textami • skupinová práca
Aktualizácia učiva	<ul style="list-style-type: none"> • samostatná práca žiakov

VI. Učebné zdroje

Názov tematického celku	Odborná literatúra ďalšie zdroje	Didaktická technika
Úvod	KICZKO, L. – MARCELLI, M. – WALDSCHUTZ, E. – ZIGO, M.: <i>Dejiny filozofie</i> . Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 2001. FURSTOVÁ, M. – TRINKS, M.: <i>Filozofia</i> . Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 1998.	Tabuľa, učebnica
Čo je skutočnosť?	KICZKO, L. – MARCELLI, M. – WALDSCHUTZ, E. – ZIGO, M.: <i>Dejiny filozofie</i> . Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 2001. FURSTOVÁ, M. – TRINKS, M.: <i>Filozofia</i> . Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 1998.	Tabuľa, učebnica

Problematika bytia	KICZKO, L. – MARCELLI, M. – WALDSCHUTZ, E. – ZIGO, M: <i>Dejiny filozofie</i> . Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 2001. FURSTOVÁ, M. – TRINKS, M.: <i>Filozofia</i> . Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 1998.	Tabuľa, učebnica
Logika.	KICZKO, L. – MARCELLI, M. – WALDSCHUTZ, E. – ZIGO, M: <i>Dejiny filozofie</i> . Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 2001. FURSTOVÁ, M. – TRINKS, M.: <i>Filozofia</i> . Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 1998.	Tabuľa, učebnica
Otázka pravdy	KICZKO, L. – MARCELLI, M. – WALDSCHUTZ, E. – ZIGO, M: <i>Dejiny filozofie</i> . Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 2001. FURSTOVÁ, M. – TRINKS, M.: <i>Filozofia</i> . Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 1998.	Tabuľa, učebnica
Čo môžem vedieť? Filozofia subjektu kladúceho otázky	KICZKO, L. – MARCELLI, M. – WALDSCHUTZ, E. – ZIGO, M: <i>Dejiny filozofie</i> . Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 2001. FURSTOVÁ, M. – TRINKS, M.: <i>Filozofia</i> . Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 1998.	Tabuľa, učebnica
Evolúcia vedenia	KICZKO, L. – MARCELLI, M. – WALDSCHUTZ, E. – ZIGO, M: <i>Dejiny filozofie</i> . Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 2001. FURSTOVÁ, M. – TRINKS, M.: <i>Filozofia</i> . Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 1998.	Tabuľa, učebnica
Osvietenstvo	KICZKO, L. – MARCELLI, M. – WALDSCHUTZ, E. – ZIGO, M: <i>Dejiny filozofie</i> . Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 2001. FURSTOVÁ, M. – TRINKS, M.: <i>Filozofia</i> . Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 1998 STORIG, H. J.: <i>Malé dejiny filozofie</i> , Praha: Karmelitánske nakladateľstvá, 2000. - SUCHÝ, M. - JAKSICOVÁ, V. : <i>Malá ontológia z diel filozofov</i> , Bratislava: SPN, 1991.	Tabuľa, učebnica
Svet pojmov – svet hmoty	KICZKO, L. – MARCELLI, M. – WALDSCHUTZ, E. – ZIGO, M: <i>Dejiny filozofie</i> . Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 2001. FURSTOVÁ, M. – TRINKS, M.: <i>Filozofia</i> . Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 1998. STORIG, H. J.: <i>Malé dejiny filozofie</i> , Praha: Karmelitánske nakladateľstvá, 2000. - SUCHÝ, M. - JAKSICOVÁ, V. : <i>Malá ontológia z diel filozofov</i> , Bratislava: SPN, 1991.	Tabuľa, učebnica
Filozofia ako teória a prax	KICZKO, L. – MARCELLI, M. – WALDSCHUTZ, E. – ZIGO, M: <i>Dejiny filozofie</i> . Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 2001. FURSTOVÁ, M. – TRINKS, M.: <i>Filozofia</i> . Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 1998. STORIG, H. J.: <i>Malé dejiny filozofie</i> , Praha: Karmelitánske nakladateľstvá, 2000. - SUCHÝ, M. - JAKSICOVÁ, V. : <i>Malá ontológia z diel filozofov</i> , Bratislava: SPN, 1991. - Časopisy s filozofickou tematikou	Tabuľa, učebnica

Rozpad pojmu JA	KICZKO, L. – MARCELLI, M. – WALDSCHUTZ, E. – ZIGO, M: <i>Dejiny filozofie</i> . Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 2001. FURSTOVÁ, M. – TRINKS, M.: <i>Filozofia</i> . Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 1998.	Tabuľa, učebnica
Etika	KICZKO, L. – MARCELLI, M. – WALDSCHUTZ, E. – ZIGO, M: <i>Dejiny filozofie</i> . Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 2001. STORIG, H. J.: <i>Malé dejiny filozofie</i> , Praha: Karmelitánske nakladateľstvá, 2000. - SUCHÝ, M. - JAKSICOVÁ, V. : <i>Malá ontológia z diel filozofov</i> , Bratislava: SPN, 1991. FURSTOVÁ, M. – TRINKS, M.: <i>Filozofia</i> . Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 1998.	Tabuľa, učebnica
Kráša a umenie	KICZKO, L. – MARCELLI, M. – WALDSCHUTZ, E. – ZIGO, M: <i>Dejiny filozofie</i> . Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 2001. FURSTOVÁ, M. – TRINKS, M.: <i>Filozofia</i> . Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 1998. STORIG, H. J.: <i>Malé dejiny filozofie</i> , Praha: Karmelitánske nakladateľstvá, 2000. - SUCHÝ, M. - JAKSICOVÁ, V. : <i>Malá ontológia z diel filozofov</i> , Bratislava: SPN, 1991.	Tabuľa, učebnica
Čo je človek?	KICZKO, L. – MARCELLI, M. – WALDSCHUTZ, E. – ZIGO, M: <i>Dejiny filozofie</i> . Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 2001. FURSTOVÁ, M. – TRINKS, M.: <i>Filozofia</i> . Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 1998.	Tabuľa, učebnica
Úvahy o dejinách	KICZKO, L. – MARCELLI, M. – WALDSCHUTZ, E. – ZIGO, M: <i>Dejiny filozofie</i> . Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 2001. FURSTOVÁ, M. – TRINKS, M.: <i>Filozofia</i> . Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 1998.	Tabuľa, učebnica
Kritický racionalizmus	KICZKO, L. – MARCELLI, M. – WALDSCHUTZ, E. – ZIGO, M: <i>Dejiny filozofie</i> . Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 2001. FURSTOVÁ, M. – TRINKS, M.: <i>Filozofia</i> . Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 1998.	Tabuľa, učebnica
Právo a násilie – filozofické aspekty politiky.	KICZKO, L. – MARCELLI, M. – WALDSCHUTZ, E. – ZIGO, M: <i>Dejiny filozofie</i> . Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 2001. FURSTOVÁ, M. – TRINKS, M.: <i>Filozofia</i> . Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 1998.	Tabuľa, učebnica
Vzťah k prírode	KICZKO, L. – MARCELLI, M. – WALDSCHUTZ, E. – ZIGO, M: <i>Dejiny filozofie</i> . Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 2001. FURSTOVÁ, M. – TRINKS, M.: <i>Filozofia</i> . Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 1998.	Tabuľa, učebnica
Filozofia a náboženstvo	KICZKO, L. – MARCELLI, M. – WALDSCHUTZ, E. – ZIGO, M: <i>Dejiny filozofie</i> . Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 2001. FURSTOVÁ, M. – TRINKS, M.: <i>Filozofia</i> . Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 1998.	Tabuľa, učebnica

Aktualizácia učiva	KATUŠČÁK, D.: <i>Ako písať záverečné a kvalifikačné práce</i> . Bratislava: Enigma, 2007.	Tabuľa, učebnica
---------------------------	---	------------------

VII. Hodnotenie predmetu

Hodnotenie a klasifikácia žiakov vychádza z Metodického pokynu č. 21/2011 na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl a z Vyhlášky 318/2008 Z. z. (Vyhláška Ministerstva školstva Slovenskej republiky o ukončovaní štúdia na stredných školách).

- Predmet sa neklasifikuje
- 3 úrovne hodnotenia:
  - 0% - 39% = NEABSOLVOVAL
  - 40% - 69% = ABSOLVOVAL
  - 70% - 100% = AKTÍVNE ABSOLVOVAL
- Min. 3 x aktivita (pracovné listy, domáce úlohy, ústna odpoveď)
- Test – 1 x za polrok
- 1 x prezentácia na vybranú tému (projekty, vytváranie prezentácií, filozofické eseje)

Názov predmetu	Ekonomika VP
Vzdelávacia oblasť	Človek a spoločnosť

I. Charakteristika predmetu

Ekonomika ako voliteľný predmet má žiakom sprostredkovať potrebné vedomosti, zručnosti a spôsobilosti, pomocou ktorých získajú základnú orientáciu vo fungovaní ekonomického systému spoločnosti. Žiaci nadobudnú schopnosťarábať so základnými ekonomickými kategóriami, pojmami, procesmi a javmi, s ktorými sa budú stretávať v každodennom živote. Ekonomika je veľmi dôležitý predmet najmä v súčasnom svete, keď je pre každého človeka dôležité orientovať sa v základných životných situáciách a keď musí robiť každodenné ekonomické rozhodnutia.

Ekonomika má významnú úlohu v procese prípravy žiaka nielen na získanie teoretických ekonomických poznatkov, ktoré budú ďalej rozvíjať na vysokých školách, ale aj nadobudnutie určitých zručností a postojov, ktoré sa týkajú ekonomického života spoločnosti, každodenného života občana v nej, aby získali praktické zručnosti spojené s využívaním ekonomických ukazovateľov a právnych noriem.

II. Rozvíjajúce ciele predmetu

Predmet sa cieľmi spolupodieľa na utváraní a rozvíjaní kľúčových kompetencií:

- schopnosť naučiť sa učiť.
- iniciatívnosť a podnikavosť,
- sociálnych a personálnych,
- spoločenských a občianskych

Všetky aktivity v rámci výučby ekonomiky sa odvíjajú od zvládnutia a správneho využitia nadobudnutých teoretických ekonomických poznatkov a zručností v praxi.

III. Predmetové kompetencie

Názov tematického celku	Predmetové kompetencie
Potreby a ich uspokojenie. Výrobný proces. Statky.	<ul style="list-style-type: none"> • Hlavným cieľom predmetu je v širokej miere uplatniť nadobudnuté poznatky a kompetencie v praxi. • aplikovať a hodnotiť ekonomické informácie • rozpoznať možnosti a spôsoby uplatnenia informácií ekonomického rázu v bežnom živote, napr. analyzovať makroekonomické ukazovatele a výsledky hospodárenia, • odvodiť všeobecné zákonitosti na základe poznania princípu a ovplyvňujúcich faktorov, • získavať informácie z diagramov, schém, tabuliek, posúdiť súčasnú ekonomickú situáciu u nás i v rôznych častiach sveta
Výrobné činitele. Vstupy a výstupy výroby	
Ekonómia a ekonomika. Mikro a makroekonómia	
Zákl. ekonom. problémy a spôsoby ich riešenia. Typy ekonomík	
Vývoj ekonomických teórií v staroveku, stredoveku, klasická ekonómia	
Trhový mechanizmus	
Trh práce Nezamestnanosť a jej sociálno – ekonomický dopad	

Pôda a pozem. renta, dopyt, ponuka, cena pôdy	
Trh kapitálu, investície	
Podnik, podnikanie	
Peniaze, bankový systém	
Ekonomické funkcie štátu. Hospodárska politika	
Národné hospodárstvo. Národohospodárske ukazovatele NH SR	
Medzinár. menové vzťahy, menový systém a jeho vývoj. Medzinár. menový fond a jeho ciele, Svetová banka	
Medzinárodná ekonomická integrácia - charakteristika, formy	
Európska únia - história a súčasnosť	

IV. Obsah vzdelávania

Ročník: štvrtý vo štvorročnej forme štúdia

Hodinová dotácia: dve hodiny

Ročník	Prehľad tematických celkov	Orientačná hodinová dotácia
štvrtý	Potreby a ich uspokojenie. Výrobný proces. Statky.	2
	Výrobné činitele. Vstupy a výstupy výroby	2
	Ekonómia a ekonomika. Mikro a makroekonómia	2
	Zákl. ekonom .problémy a spôsoby ich riešenia. Typy ekonomík	2
	Vývoj ekonomických teórií v staroveku, stredoveku, klasická ekonómia	2

	Trhový mechanizmus	3
	Trh práce Nezamestnanosť a jej sociálne – ekonomický dopad	4
	Pôda a pozem. renta, dopyt, ponuka, cena pôdy	2
	Trh kapitálu, investície	2
	Podnik, podnikanie	8
	Peniaze, bankový systém	9
	Ekonomické funkcie štátu. Hospodárska politika	9
	Národné hospodárstvo. Národohospodárske ukazovatele NH SR	2
	Medzinár. menové vzťahy, menový systém a jeho vývoj. Medzinár. menový fond a jeho ciele, Svetová banka	2
	Medzinárodná ekonomická integrácia - charakteristika, formy	2
	Európska únia - história a súčasnosť	5

Potreby a ich uspokojenie. Výrobný proces. Statky (2)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> rozčleniť potreby a statky podľa rôznych kritérií uviesť prínos Maslowovej teórie potrieb v porovnaní s inými kritériami rozlišuje pojmy statok, produkt, výrobok .služba, tovar vie na príklade vysvetliť teóriu hraničnej užitočnosti. 	<ul style="list-style-type: none"> Potreby, spotreba, statok, hmotné, nehmotné statky, voľné, ekonomické statky, verejné, súkromné statky, Výrobné, spotrebné, kapitálové statky

Výrobné činitele. Vstupy a výstupy výroby (2)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> rozumieť cieľom a podstate výrobného procesu charakterizovať výrobné faktory 	<ul style="list-style-type: none"> Práca, pôda, kapitál, produkt, výrobok, služba, tovar

Ekonomia a ekonomika. Mikro a makroekonomia (2)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže:	

<ul style="list-style-type: none"> vysvetliť pojmy ekonómia, ekonomika, mikroekonómia, makroekonómia, pozitívna ekonómia, normatívna ekonómia, 	<ul style="list-style-type: none"> ekonómia, ekonomika, mikroekonómia, makroekonómia, pozitívna ekonómia, normatívna ekonómia.,
---	---

Vývoj ekonomických teórií v staroveku, stredoveku, klasická ekonómia (2)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> porovnávať jednotlivé prístupy ekonomických teórií k riešeniu problémov spoločnosti hľadať súvislosti historického vývoja spoločnosti a ekonomických javov 	<ul style="list-style-type: none"> Oikonomikus, úžera, merkantilizmus, fyziokratizmus, Teória pracovnej hodnoty, princíp neviditeľnej ruky trhu, zákon klesajúcich výnosov, rovnocenných výrobných faktorov, Sayov zákon trhu, populačná teória, nadhodnota, teória hraničnej užitočnosti Štátna regulácia NH, teória efektívneho dopytu, teória preferencie likvidity, teória monetarizmu, ekonóma strany ponuky, Lafferova krivka

Trhový mechanizmus (3)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> vie charakterizovať trh a úlohy jednotlivých subjektov trhu podľa rôznych hľadísk vie vymenovať rôzne typy trhov vie vymenovať činitele ovplyvňujúce tvorbu ponuky a dopytu vie vysvetliť pôsobenie týchto činiteľov vie vysvetliť posuny kriviek po osi X,Y vie charakterizovať nedostatky a nedokonalosti trhu rozumie pojmu konkurencia a vie rozlišovať formy nedokonalejšej konkurencie 	<ul style="list-style-type: none"> Trh, spotrebiteľia, podniky, štát, trh VF čiastkový trh, agregátny trh, medzinárodný trh Krivka dopytu, faktory, ovplyvňujúce dopyt, posun krivky po osi X,Y Krivka ponuky, faktory, ovplyvňujúce ponuku, posun krivky po osi X,Y. Tvorba ceny, ekvilibrium verejné statky monopolné sily, externality. konkurencia na strane ponuky, dopytu, formy nedokonalejšej konkurencie – monopol oligopol monopolistická konkurencia

Trh práce Nezamestnanosť a jej sociálno – ekonomický dopad (4)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> vie vysvetliť od čoho závisí dopyt a ponuka práce 	<ul style="list-style-type: none"> Dopyt, ponuka, cena práce zotáčajúca sa krivka ponuky

<ul style="list-style-type: none"> • vie vysvetliť krivku ponuky • vie vymenovať rôzne formy mzdy • vie vysvetliť pojmy dobrovoľná a nedobrovoľná nezamestnanosť, cyklická, frikčná, štruktúrna 	<ul style="list-style-type: none"> • nominálna a reálna mzda, časová a úkolová mzda • dobrovoľne nezamestnaní, • cyklická, frikčná, štruktúrna nezamestnanosť
--	--

Pôda a pozem. renta, dopyt, ponuka, cena pôdy (2)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> • vie vysvetliť od čoho závisí dopyt a ponuka pôdy • vie popísať graf znázorňujúci dopyt, ponuku a cenu pôdy • vie vysvetliť pojmy renta, pozemková renta 	<ul style="list-style-type: none"> • Pôda, • renta, • pozemková renta, • bonita pôdy, • monopol ponuky pôdy, • agrárna politika SR, EÚ

Trh kapitálu, investície (2)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> • vie vysvetliť faktory, ktoré ovplyvňujú dopyt a ponuku kapitálu • vie vymenovať rôzne formy kapitálu • vie vysvetliť pojmy úroková miera • vie zdefinovať investície 	<ul style="list-style-type: none"> • Kapitál fyzický, • peňažný, • investície, • úrok, • úroková miera

Podnik, podnikanie (8)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard

<p>Žiak vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • definovať pojmy podnik, podnikanie, fyzická osoba, právnická osoba, obchodný register • vymenovať práva a povinnosti podnikov • vysvetliť podstatu právnej subjektivity a ekonomickej samostatnosti • členiť podniky z rôznych hľadísk • získať vedomosti o základných formách podnikania ako živnostník, • aplikovať nadobudnuté poznatky v praxi , vie si vybaviť živnosť • vymenovať a charakterizovať obchodné spoločnosti, • vymenovať, čo musia spoločnosti splniť pred zápisom do obch. registra, ako spoločnosti ručia • charakterizovať, čo je zakladateľská zmluva • rozhodnúť pre určitú formu podnikania, • zostaviť podnikateľský zámer, vypočítať cenu výrobku/služby, vytvoriť reklamu pre svoj výrobok, urobiť prieskum trhu 	<ul style="list-style-type: none"> • Podnik, podnikanie, fyzická osoba, právnická osoba, obchodný register • Práva podnikov, • povinnosti podnikov, • výrobný podnik, podnik služieb, súkromné, verejné, zmiešané podniky, malé stredné a veľké podniky, podnik jednotlivca, obchodné spoločnosti • právna subjektivita, ekonomická samostatnosť • Živnosť, ohlasovacie živnosti, koncesované živnosti, voľné živnosti, remeselné živnosti, viazané živnosti • Marketingový plán, plán odmeňovania pracovníkov, finančný plán, plán rozdelenia zisku
---	---

Peniaze, bankový systém (9)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakterizovať podstatu a funkcie peňazí, ich vznik, vývoj, súčasné formy • vysvetliť, ako funguje dvojstupňová forma bankovníctva, • vymenovať funkcie CB, • charakterizovať aktívne, pasívne a sprostredkovateľské operácie bánk, moderné formy bankovníctva • porovnať cenu bankového produktu v rôznych bankách a vybrať si pre seba najvhodnejší/podľa svojich kritérií/ • argumentovať a prezentovať ním vybraný bankový produkt a jeho výhodnosť pre seba • charakterizovať infláciu, jej jednotlivé podoby, vie vymenovať dôsledky inflácie pre jednotlivé vrstvy obyvateľstva • vymenovať a charakterizovať krátkodobé cenné papiere • vymenovať a charakterizovať dlhodobé cenné papiere 	<ul style="list-style-type: none"> • Peniaze, vývoj peňazí, funkcie peňazí, súčasné podoby peňazí, depozitné peniaze, “skoro peniaze“ • Centrálna banka, obchodná banka, poisťovne, stavebné sporiteľne, nebankové subjekty, aktívne, pasívne, sprostredkovateľské operácie, moderné formy bankovníctva • Bežný účet, spotrebiteľský úver, hypotéka, pôžička na štúdium • Inflácia, index spotrebiteľských cien, miera inflácie, mierna inflácia, hyperinflácia, cválajúca inflácia • Štátne pokladničné poukážky, vkladové listy, zmenka, šek, nákladný list, skladiskový list • Dlhopis, hypotekárny záložný list, štátny dlhopis, komunálna obligácia, zamestnanecká obligácia

Ekonomické funkcie štátu. Hospodárska politika (9)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard

<p>Žiak vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakterizovať funkcie štátu v zmiešanej ekonomike • rozumie pojmu hospodárska politika a pozná jej základné nástroje • povedať, kto je hlavným subjektom tejto politiky a čo je jej hlavným cieľom • vie vlastnými slovami vysvetliť podstatu expanzívnej a reštriktívnej politiky • z textu určiť o aký typ politiky ide • navrhnúť riešenie hospodárskeho problému • vymenovať nepriame nástroje monetárnej politiky • vysvetliť dopad použitia nepriamych nástrojov na množstvo peňazí v obehu • povedať ciele rozpočtovej politiky • vymenovať a charakterizovať príjmy štátneho rozpočtu • vymenovať výdavky štátneho rozpočtu • posúdiť dopad deficitného štátneho rozpočtu na chod ekonomiky • vymenovať a charakterizovať priame a nepriame dane • posúdiť dopad progresívneho a regresívneho zdaňovania, • vysvetliť Lafferovu krivku • uviesť príklady ako štát zabezpečuje pomoc občanom 	<ul style="list-style-type: none"> • Efektívnosť, rovnosť, stabilita, • hospodárska politika, • ekomický cyklus, • monetárna politika, • fiškálna politika, • dôchodková politika, • zahraničná hosp. politika • Monetárna politika, expanzívna a reštriktívna politika, regulácia investičnej činnosti, regulácia spotrebného úveru • Operácie na voľnom trhu, úroková sadzba CB, minimálna miera povinných rezerv, intervencie na devízových trhoch • Príjmy štátneho rozpočtu, výdavky • dane priame, nepriame. DPH, spotrebné dane, daňová sadzba, daňovník, platiteľ dane progresívne zdaňovanie, regresívne zdaňovanie - Lafferova krivka • Sociálna politika liberálna, • starobný dôchodok, dôchodkové piliere, • materský príspevok, • sociálne dávky, sociálne štipendium, • minimálna mzda
---	---

Národné hospodárstvo. Národohospodárske ukazovatele NH SR (2)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozumieť podstate základných makroekonomických ukazovateľov • vie charakterizovať NH a jeho štruktúru • rozumieť podstate obchodnej a platobnej bilancie NH 	<ul style="list-style-type: none"> • HDP. • HNP, • ČDP, • ČNP, • metódy výpočtu HDP

Medzinár. menové vzťahy, menový systém a jeho vývoj. Medzinár. menový fond a jeho ciele, Svetová banka (2)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vysvetliť pojmy medzinárodný obchod, svetové hospodárstvo, medzinárodná ekonomická integrácia, globalizácia • je schopný vysvetliť rozdiel medzi protekcionalistickou a liberálnou 	<ul style="list-style-type: none"> • Miera otvorenosti, • Protekcionalistická zahraničná politika • liberálna zahraničná politika, • MMF, Svetová banka

zahraničnou politikou	
-----------------------	--

Medzinárodná ekonomická integrácia - charakteristika, formy (2)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vymenovať formy mikro a makro integrácie • rozumieť podstate mikro a makroekonomickej integrácie 	<ul style="list-style-type: none"> • Mikrointegrácia, • predvýrobná integrácia, výrobná oblasť, odbytová oblasť, • pásmo voľného obchodu, • colná únia, spoločný trh, hospodárska únia, • menová únia, • úplná ekonomická integrácia • politická únia

Európska únia - história a súčasnosť (5)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poznať históriu vzniku EÚ • poznať orgány EÚ a vie ich charakterizovať • poznať históriu menovej integrácie • vymenovať a vysvetliť podstatu svetových integračných združení • porovnať integračné združenia s EÚ • poznať históriu vstupu SR do EÚ • vyhľadať a interpretovať informácie o súčasnom postavení SR v EÚ 	<ul style="list-style-type: none"> • Montánna únia, • Euroatom, EHS • Maastrichtská zmluva, • Európsky parlament, • Rada EÚ, • Európska komisia, Európska centrálna banka, Európska investičná banka, Európsky hospodársky a sociálny výbor, Dvor audítorov

V. Metódy a formy práce

Názov tematického celku	Metódy a formy práce
Potreby a ich uspokojenie. Výrobný proces. Statky.	<ul style="list-style-type: none"> • výkladová, • prezentačná , • riadený rozhovor
Výrobné činitele. Vstupy a výstupy výroby	<ul style="list-style-type: none"> • riadený rozhovor • problémová
Ekonomía a ekonomika. Mikro a makroekonomía	<ul style="list-style-type: none"> • skupinová

Zákl. ekonom .problémy a spôsoby ich riešenia. Typy ekonomík	<ul style="list-style-type: none"> • výklad • problémové vyučovanie • riadený rozhovor • diskusia • výklad • práca s textami • IKT
Vývoj ekonomických teórií v staroveku, stredoveku, klasická ekonómia	<ul style="list-style-type: none"> • problémový výklad, • skupinová.
Trhový mechanizmus	<ul style="list-style-type: none"> • problémový výklad, • skupinová • práca s IKT
Trh práce Nezamestnanosť a jej sociálno – ekonomický dopad	<ul style="list-style-type: none"> • Výkladová, • skupinová • práca s IKT
Pôda a pozemková renta, dopyt, ponuka, cena pôdy	<ul style="list-style-type: none"> • Výkladová, • prezentačná • prípadová štúdia
Trh kapitálu, investície	<ul style="list-style-type: none"> • Výkladová, • prezentačná
Podnik, podnikanie	<ul style="list-style-type: none"> • Výkladová, • prezentačná. • skupinová
Peniaze, bankový systém	<ul style="list-style-type: none"> • Výkladová, • problémový výklad • prezentačná • projektová • prieskumná • skupinová
Ekonomické funkcie štátu. Hospodárska politika	<ul style="list-style-type: none"> • Výkladová, • prezentačná • práca s IKT
Národné hospodárstvo. Národohospodárske ukazovatele NH SR	<ul style="list-style-type: none"> • Výkladová, • prezentačná. • Skupinová • Práca s IKT
Medzinár. menové vzťahy, menový systém a jeho vývoj. Medzinár. menový fond a jeho ciele, Svetová banka	<ul style="list-style-type: none"> • Výkladová, • prezentačná. • skupinová, • žiacke referáty
Medzinárodná ekonomická integrácia - charakteristika, formy	<ul style="list-style-type: none"> • Výkladová, • prezentačná. • skupinová, • žiacke referáty

Európska únia - história a súčasnosť	<ul style="list-style-type: none"> • Výkladová, • prezentačná. • skupinová, • žiacke referáty • práca s IKT
---	--

VI. Učebné zdroje

Názov tematického celku	Odborná literatúra, ďalšie zdroje	Didaktická technika
Potreby a ich uspokojenie. Výrobný proces. Statky.	ŠLOSÁR, R a KOL.: Základy ekonómie a ekonomiky. 5. vydanie, Bratislava: SNP, 2006. NOVÁK, J. - ŠLOSÁR, R. : Základy ekonómie a ekonomiky pre stredné školy. 1. vydanie, Bratislava: SNP, 2008. Internet, knižnica http://www.ekonomiahrou.sk/index.php?m1=3&show=3 http://www.finance.sk/download/268-stahuj-obchodny-zakonnik/	Tabuľa, dataprojektor, notebook.
Výrobné činitele. Vstupy a výstupy výroby	ŠLOSÁR, R a KOL.: Základy ekonómie a ekonomiky. 5. vydanie, Bratislava: SNP, 2006. NOVÁK, J. - ŠLOSÁR, R. : Základy ekonómie a ekonomiky pre stredné školy. 1. vydanie, Bratislava: SNP, 2008. Internet, knižnica http://www.ekonomiahrou.sk/index.php?m1=3&show=3 http://www.finance.sk/download/268-stahuj-obchodny-zakonnik	
Ekonómia a ekonomika. Mikro a makroekonómia	ŠLOSÁR, R a KOL.: Základy ekonómie a ekonomiky. 5. vydanie, Bratislava: SNP, 2006. NOVÁK, J. - ŠLOSÁR, R. : Základy ekonómie a ekonomiky pre stredné školy. 1. vydanie, Bratislava: SNP, 2008. Internet, knižnica http://www.ekonomiahrou.sk/index.php?m1=3&show=3 http://www.finance.sk/download/268-stahuj-obchodny-zakonnik .	
Zákl. ekonom. problémy a spôsoby ich riešenia. Typy ekonomík	ŠLOSÁR, R a KOL.: Základy ekonómie a ekonomiky. 5. vydanie, Bratislava: SNP, 2006. NOVÁK, J. - ŠLOSÁR, R. : Základy ekonómie a ekonomiky pre stredné školy. 1. vydanie, Bratislava: SNP, 2008. Internet, knižnica http://www.ekonomiahrou.sk/index.php?m1=3&show=3 http://www.finance.sk/download/268-stahuj-obchodny-zakonnik .	
Vývoj ekonomických teórií v staroveku,	ŠLOSÁR, R a KOL.: Základy ekonómie a ekonomiky. 5. vydanie, Bratislava: SNP, 2006. NOVÁK, J. - ŠLOSÁR, R. : Základy ekonómie a ekonomiky pre stredné školy. 1. vydanie, Bratislava:	

stredoveku, klasická ekonómia	<p>SNP, 2008. Internet, knižnica http://www.ekonomiahrou.sk/index.php?m1=3&show=3 http://www.finance.sk/download/268-stahuj-obchodny-zakonnik</p>	
Trhový mechanizmus	<p>ŠLOSÁR, R a KOL.: Základy ekonómie a ekonomiky. 5. vydanie, Bratislava: SNP, 2006. NOVÁK, J. - ŠLOSÁR, R.: Základy ekonómie a ekonomiky pre stredné školy. 1. vydanie, Bratislava: SNP, 2008. Internet, knižnica http://www.ekonomiahrou.sk/index.php?m1=3&show=3 http://www.finance.sk/download/268-stahuj-obchodny-zakonnik</p>	
Trh práce Nezamestnanosť a jej sociálne – ekonomický dopad	<p>ŠLOSÁR, R a KOL.: Základy ekonómie a ekonomiky. 5. vydanie, Bratislava: SNP, 2006. NOVÁK, J. - ŠLOSÁR, R.: Základy ekonómie a ekonomiky pre stredné školy. 1. vydanie, Bratislava: SNP, 2008. Internet, knižnica http://www.ekonomiahrou.sk/index.php?m1=3&show=3 http://www.finance.sk/download/268-stahuj-obchodny-zakonnik</p>	
Pôda a pozemková renta, dopyt, ponuka, cena pôdy	<p>ŠLOSÁR, R a KOL.: Základy ekonómie a ekonomiky. 5. vydanie, Bratislava: SNP, 2006. NOVÁK, J. - ŠLOSÁR, R.: Základy ekonómie a ekonomiky pre stredné školy. 1. vydanie, Bratislava: SNP, 2008. Internet, knižnica http://www.ekonomiahrou.sk/index.php?m1=3&show=3 http://www.finance.sk/download/268-stahuj-obchodny-zakonnik</p>	
Trh kapitálu, investície	<p>ŠLOSÁR, R a KOL.: Základy ekonómie a ekonomiky. 5. vydanie, Bratislava: SNP, 2006. NOVÁK, J. - ŠLOSÁR, R.: Základy ekonómie a ekonomiky pre stredné školy. 1. vydanie, Bratislava: SNP, 2008. Internet, knižnica http://www.ekonomiahrou.sk/index.php?m1=3&show=3 http://www.finance.sk/download/268-stahuj-obchodny-zakonnik</p>	
Podnik, podnikanie	<p>ŠLOSÁR, R a KOL.: Základy ekonómie a ekonomiky. 5. vydanie, Bratislava: SNP, 2006. NOVÁK, J. - ŠLOSÁR, R.: Základy ekonómie a ekonomiky pre stredné školy. 1. vydanie, Bratislava: SNP, 2008. Internet, knižnica http://www.ekonomiahrou.sk/index.php?m1=3&show=3 http://www.finance.sk/download/268-stahuj-obchodny-zakonnik</p>	
Peniaze, bankový systém	<p>ŠLOSÁR, R a KOL.: Základy ekonómie a ekonomiky. 5. vydanie, Bratislava: SNP, 2006. NOVÁK, J. - ŠLOSÁR, R.: Základy ekonómie a ekonomiky pre stredné školy. 1. vydanie, Bratislava: SNP, 2008.</p>	

	<p>Internet, knižnica http://www.ekonomiahrou.sk/index.php?m1=3&show=3 http://www.finance.sk/download/268-stahuj-obchodny-zakonnik</p>	
<p>Ekonomické funkcie štátu. Hospodárska politika</p>	<p>ŠLOSÁR, R a KOL.: Základy ekonómie a ekonomiky. 5. vydanie, Bratislava: SNP, 2006. NOVÁK, J. - ŠLOSÁR, R. : Základy ekonómie a ekonomiky pre stredné školy. 1. vydanie, Bratislava: SNP, 2008. Internet, knižnica http://www.ekonomiahrou.sk/index.php?m1=3&show=3 http://www.finance.sk/download/268-stahuj-obchodny-zakonnik</p>	
<p>Národné hospodárstvo. Národohospodárske ukazovatele NH SR</p>	<p>ŠLOSÁR, R a KOL.: Základy ekonómie a ekonomiky. 5. vydanie, Bratislava: SNP, 2006. NOVÁK, J. - ŠLOSÁR, R. : Základy ekonómie a ekonomiky pre stredné školy. 1. vydanie, Bratislava: SNP, 2008. Internet, knižnica http://www.ekonomiahrou.sk/index.php?m1=3&show=3 http://www.finance.sk/download/268-stahuj-obchodny-zakonnik</p>	
<p>Medzinár. menové vzťahy, menový systém a jeho vývoj. Medzinár. menový fond a jeho ciele, Svetová banka</p>	<p>ŠLOSÁR, R a KOL.: Základy ekonómie a ekonomiky. 5. vydanie, Bratislava: SNP, 2006. NOVÁK, J. - ŠLOSÁR, R. : Základy ekonómie a ekonomiky pre stredné školy. 1. vydanie, Bratislava: SNP, 2008. Internet, knižnica http://www.ekonomiahrou.sk/index.php?m1=3&show=3 http://www.finance.sk/download/268-stahuj-obchodny-zakonnik</p>	
<p>Medzinárodná ekonomická integrácia - charakteristika, formy</p>	<p>ŠLOSÁR, R a KOL.: Základy ekonómie a ekonomiky. 5. vydanie, Bratislava: SNP, 2006. NOVÁK, J. - ŠLOSÁR, R. : Základy ekonómie a ekonomiky pre stredné školy. 1. vydanie, Bratislava: SNP, 2008. Internet, knižnica http://www.ekonomiahrou.sk/index.php?m1=3&show=3 http://www.finance.sk/download/268-stahuj-obchodny-zakonnik</p>	
<p>Európska únia - história a súčasnosť</p>	<p>ŠLOSÁR, R a KOL.: Základy ekonómie a ekonomiky. 5. vydanie, Bratislava: SNP, 2006. NOVÁK, J. - ŠLOSÁR, R. : Základy ekonómie a ekonomiky pre stredné školy. 1. vydanie, Bratislava: SNP, 2008. Internet, knižnica http://www.ekonomiahrou.sk/index.php?m1=3&show=3 http://www.finance.sk/download/268-stahuj-obchodny-zakonnik</p>	

VII. Hodnotenie predmetu

Hodnotenie a klasifikácia žiakov vychádza z Metodického pokynu č. 21/2011 na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl a z Vyhlášky 318/2008 Z. z. (Vyhláška Ministerstva školstva Slovenskej republiky o ukončovaní štúdia na stredných školách).

- Predmet sa neklasifikuje
- 3 úrovne hodnotenia:
  - 0% - 39% = NEABSOLVOVAL
  - 40% - 69% = ABSOLVOVAL
  - 70% - 100% = AKTÍVNE ABSOLVOVAL
- Min. 3 x aktivita (pracovné listy, domáce úlohy, ústna odpoveď)
- Test – 1 x za polrok
- 1 x prezentácia na vybranú tému (projekty, vytváranie prezentácií)

Názov predmetu	Psychológia
Vzdelávacia oblasť	Človek a spoločnosť

I. Charakteristika predmetu

Predmet psychológia je koncipovaný tak, aby svojim obsahom pomáhal žiakom rozvíjať hlavne analytické myslenie, ale na druhej strane byť vnímavý voči problémom druhých ľudí a okoliu. Prezentuje psychológiu, dejiny a jej základné odvetvia a oboznamuje žiakov s jej základným pojmovým aparátom. Otvára cestu k sebazpoznávaniu a poznávaniu osobnosti druhých ľudí a k pochopeniu vlastného konania i konania druhých ľudí.

Dôležitým prostriedkom, ako to dosiahnuť, je súhrn psychologické literatúry a prípadových štúdií. Vďaka ich analýze, je žiak schopný použiť ich aj v kontexte rôznych životných situácií, formuje schopnosť empatie a pritom rozvíja aj kreatívne myslenie.

II. Rozvíjajúce ciele predmetu

Predmet sa cieľmi spolupodieľa na utváraní a rozvíjaní kľúčových kompetencií:

- sociálnych a personálnych,
- spoločenských a občianskych, iniciatívnosť a podnikavosť, schopnosť naučiť sa učiť.
- schopnosť pozorovať a analyzovať

III. Predmetové kompetencie

Názov tematického celku	Predmetové kompetencie
Úvod do psychológie	<ul style="list-style-type: none"> • zvládnuť základný kategoriálno-pojmový aparát psychológie • prezentovať myšlienky jednotlivých psychológov ako inšpirujúcu ukážku toho, ako sa ľudské myslenie rodilo, v čase menilo a precizovalo v strete s inými myšlienkovými platformami
Odvetvia psychológie	☐ posúdiť význam psychologických poznatkov odvetví psychológie pre jedinca
Psychické javy osobnosti	☐ utvárať realistické sebazpoznávanie a sebahodnotenie
Psychológia osobnosti	<ul style="list-style-type: none"> • obhajovanie vlastných postojov • utvárať vedomie vlastnej identity a identity druhých ľudí • poznať a uvedomiť si svoje osobnostné vlastnosti, temperament, reagovanie a správanie v bežnej situácii, ale aj v situácii záťaž, stresu, krízy
Vývinová psychológia	☐ tolerovať názory, správanie a prežívanie iných, s ohľadom na ich vek, pohlavie, vzdelanie, národnú, národnostnú, etnickú, politickú, náboženskú príslušnosť a na ich osobnostné charakteristiky
Psychológia zdravia	☐ vyrovnávať sa vhodnými spôsobmi s náročnými životnými situáciami

Sociálna psychológia	<ul style="list-style-type: none"> • utváranie vedomia vlastnej identity a identity druhých ľudí v spoločnosti • uplatňovanie vhodných komunikačných prostriedkov k vyjadrovaniu vlastných myšlienok, citov, názorov a postojov
-----------------------------	---

IV. Obsah vzdelávania

Ročník: štvrtý vo štvorročnej forme štúdia

Hodinová dotácia: 2 hodiny

Ročník	Prehľad tematických celkov	Orientačná hodinová dotácia
Štvrtý	1. Úvod do psychológie	7
	2. Odvetvia psychológie	6
	3. Psychické javy osobnosti	16
	4. Psychológia osobnosti	5
	5. Vývinová psychológia	8
	6. Psychológia zdravia	6
	7. Sociálna psychológia	10

Úvod do psychológie (7)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak: <ul style="list-style-type: none"> • je oboznámený s obsahom predmetu a podmienkami pre absolvovanie • vie poznávať seba samého, svoje prežívanie a správanie 	Predmet psychológie Psychika, prežívanie, správanie, hoministická veda
<ul style="list-style-type: none"> • vie zhodnotiť potrebu metodologického výskumu pre dnešného človeka • vie dobre viesť rozhovor s využitím techník aktívneho počúvania • vie pozorovať iných okolo seba s dôrazom na ich osobnostné vlastnosti, postoje, hodnoty, motiváciu aj emócie rozvíjaním interpersonálnej percepcie a sociálnej senzitivity 	Metódy psychológie Pozorovanie, experiment, exploračné metódy- sémantický diferenciál, psychodiagnostické metódy- dotazník, testy
<ul style="list-style-type: none"> • vie zhodnotiť potrebu filozofického myslenia pre ďalší vývin psychológie ako vedy • vie rozlíšiť rozdiel medzi otázkami vedy a filozofie • vie vysvetliť vzťah medzi psychológiou a filozofiou 	Filozofické základy psychológie KA, panta rei, Demokritos, Sokratova duša, Platónova cnosť, Aristotelove rozdelenie duše, Akvinského nesmrteľná duša

<ul style="list-style-type: none"> • vie vymenovať jednotlivé obdobia vývoja psychológie v chronologickom slede • vie stručne charakterizovať základné psychologické smery v dejinách 	<p>Dejiny psychológie Racionalizmus, empirizmus, osvietenstvo, nemecká klasická filozofia, predpoklady vzniku psychológie, zakladatelia psychológie ako vedy, historické psychologické školy, tvarová psychológia, behaviorizmus, psychodynamická psychológia, kognitívna, humanistická a transpersonálna psychológia...</p>
<ul style="list-style-type: none"> • vie vysvetli biologickú determináciu psychiky • vie posúdiť význam dedičnosti, genotypu a fenotypu, činnosti, vlastnosti a štruktúry NS a zmyslových orgánov a činnosti endokrinných žliaz 	<p>Biologická determinácia psychiky činnosť, vlastnosti a štruktúra NS a zmyslových orgánov, činnosť endokrinných žliaz, rast organizmu, biologické pudy a potreby, dedičnosť, vrodenosť, niektoré defekty a choroby</p>
<ul style="list-style-type: none"> • vie vysvetliť sociálnu determináciu psychiky • vie posúdiť význam prostredia, sociálnych zvykov, mravných zásad, a zákonov pri formovaní osobnosti človeka 	<p>Sociálna determinácia psychiky Výchovné prostredie, výchova, behavioristi, sociálne zvyky, mravné zásady, zákony, tabu</p>
☐ vie vysvetliť psychologickú determináciu psychiky	<p>Psychologická determinácia psychiky</p>
☐ vie posúdiť význam na jednej strane dedičnosti a na strane druhej význam prostredia pri formovaní osobnosti človeka	<p>Súvislosť s biologickou a sociálnou determináciou, úloha dedičnosti aj prostredia</p>
Odvetvia psychológie (6)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> • vie posúdiť prínos experimentálnej psychológie na ďalší vývin psychológie • vie vysvetliť podstatu Gestalt a dialektikomaterialistickej psychológie 	<p>Experimentálna psychológia Laboratórium, stupne vedomia, elementy vedomia- pocity, predstavy, asociácie zákony, Gestalt psychológia, dialektikomaterialistická psychológia</p>
<ul style="list-style-type: none"> • vie charakterizovať základnú filozofiu jednotlivých psychológov, ktorí sa zaoberali hlbinnou psychológiou • vie porovnať teóriu S. Freuda Junga a Adlera ☐ vie zdôvodniť úlohu nevedomia a ranných spomienok 	<p>Hlbinná psychológia S. Freud psychoanalýza, nevedomie, ID, Ego, Superego, princíp slasti, štádia vývinu človeka, A. Adler, súrodenecká konštalácia, individuálna psychológia, komplex menejcennosti, ranné spomienky</p>
☐ vie posúdiť význam humanistickej psychológie ☐ vie humanistickú psychológiu porovnať s experimentálnou a hlbinnou	<p>Humanistická psychológia Seberealizácia človeka, úloha tvorivosti človeka, Maslowa pyramída potrieb, Rogers, Frankl, snaha o prekonanie psychoanalýzy</p>
<ul style="list-style-type: none"> • vie vysvetliť Pavlov a Skinnerov experiment • vie vysvetliť rozdiel medzi podmieneným a nepodmieneným reflexom ☐ vie posúdiť význam behaviorizmu • vie behaviorizmus porovnať s experimentálnou, hlbinnou a humanistickou psychológiou 	<p>Behaviorizmus Pavlov podmienený reflex, Watson, úloha prostredia, Skinner, Hull, experimenty s potkanmi, schéma: S-R, schéma S-O-R</p>

<ul style="list-style-type: none"> • vie charakterizovať základné pojmy súvisiace s kognitívnou psychológiou • vie vysvetliť Ebbinghausov experiment 	Kognitívna psychológia Zdôrazňuje zmyslové poznanie, pamäť, fantázia, myslenie reč (kognitívne procesy), Ebbinghausov experiment
<ul style="list-style-type: none"> • vie vymenovať smery v súčasnej psychológii • vie charakterizovať neobehaviorizmus, transpersonálna psychológia, psychoanalýzu... 	Smery v súčasnej psychológii psychoanalýza, neobehaviorizmus, kognitívna psychológia, transpersonálna psychológia (zameriava sa na stavy rozšíreného vedomia, ktoré dosiahneme užitím drog alebo meditatívnymi technikami)

Psychické javy osobnosti (16)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> • vie lepšie odhadnúť a poznať neverbálne prejavy komunikácie druhých, na základe neverbálnych prejavov správania poznať, čo druhý prežíva, aké má pocity, emócie, ako bude v najbližšej dobe reagovať • tolerovať názory, správanie a prežívanie iných, s ohľadom na ich vek, pohlavie, vzdelanie, národnú, národnostnú, etnickú, politickú, náboženskú príslušnosť a na ich osobnostné charakteristiky 	Prežívanie a správanie Názory na úlohu prežívania a správania v živote jedinca (Watson, Freud, Skinner, Erikson, Piaget, Kohlberg, Fowler)
<ul style="list-style-type: none"> • vie si uvedomiť, ako ja sám, ale aj iní okolo mňa vnímajú vonkajšie prostredie • reagovať na rôzne podnety prichádzajúce 	Vnímanie a pociťovanie Percepcia, Berkeley, Helmholtz, James Gibson, Zákony organizácie perцепčného

z okolia ☐ vie vysvetliť zákony organizácie perцепčného poľa	poľa, analyzátor, receptory, podnetový prah,
<ul style="list-style-type: none"> • vie vysvetliť význam predstavivosti a fantázie na vývin človeka od ranného detského veku až po adolescenciu • vie ako rozvíjať svoju predstavivosť • vie aké podmienky sú vhodné pre rozvoj predstavivosti a fantázie 	Predstavivosť a fantázia Bezprostredný vnem, zmysly, druhy fantázie- rekonštrukčná, tvorivá, zámerná a bezprostredná
<ul style="list-style-type: none"> • vie ako rozvíjať svoju kreativitu • vie aké podmienky sú vhodné pre rozvoj tvorivosti • vie charakterizovať základné vlastnosti tvorivosti 	Tvorivosť Kreativita, J. P. Guilford, druhy tvorivosti, tvorivý produkt, tvorivá osobnosť, tvorivý proces, tvorivé prostredie a klíma, originalita, fluencia, flexibilita
☐ vie vysvetliť základné druhy myslenia vie charakterizovať základné myšlienkové operácie	Myslenie Verbálne, analytické, kritické myslenie, úsudky, druhy myslenia, myšlienkové operácie: analýza, syntéza, porovnávanie, abstrakcia, zovšeobecňovanie, indukcia, dedukcia, analógia

<p>□ vie porovnať vnútornú a vonkajšiu reč človeka lepšie odhadnúť a poznať neverbálne prejavy komunikácie druhých, na základe neverbálnych prejavov správania poznať, čo druhý prežíva, aké má pocity, emócie, ako bude v najbližšej dobe reagovať</p>	<p>Reč Jazyk, myšlienky, vzťah k mysleniu, vonkajšia a vnútorná reč</p>
<ul style="list-style-type: none"> • vie objasniť jednotlivé druhy pamäti • vie osvetliť problémy súvisiace s poruchami intelektu • vie podať význam pamäti pri každodennej ľudskej činnosti 	<p>Pamäť Druhy pamäti, Inteligencia, inteligenčný kvocient, poruchy intelektu, A. Binet, fázy zapamätania si, pamäť krátkodobá a dlhodobá</p>
<ul style="list-style-type: none"> • vie objasniť jednotlivé druhy učenia • vie osvetliť problémy súvisiace s učením • vie podať význam kognitívnych schopností pri každodennej ľudskej činnosti 	<p>Učenie Intencionálne učenie, mimovoľné, latentné, podmieňovanie, senzomotorické a verbálne učenie, zákon frekvencie, zákon čerstvosti</p>
<ul style="list-style-type: none"> • vie poznať faktory, ktoré ovplyvňujú pozornosť človeka • vie osvetliť spôsoby ako pozornosť udržať • vie osvetliť problémy súvisiace s poruchami pozornosti 	<p>Pozornosť Zámernosť, sústredenosť vedomia, zámerná a bezprostredná pozornosť</p>
<ul style="list-style-type: none"> • vie posúdiť význam vedomia a podvedomia □ vie charakterizovať problémy súvisiace s poruchami spánku • vie nájsť vhodné spôsoby ako predísť nespavosti 	<p>Vedomie Bdelosť, spánok, poruchy spánku, bezvedomie, podvedomie</p>
<ul style="list-style-type: none"> • vie prejavovať pozitívne city k iným ľuďom • vie sa pozitívne ohodnotiť a oceniť • sa učí rozvíjať emocionálne zručnosti potrebné v medziľudskej komunikácii 	<p>City a emócie afekt, nálada, vášeň, znaky citov- polarita, ambivalencia, aktuálnosť, predmetovosť, emócie, citové poruchy</p>
<ul style="list-style-type: none"> • vie zdôvodniť nevyhnutnosť akceptácie a tolerancie druhého človeka aj s odlišnými postojmi, názormi, životnými hodnotami • si vie priznať, že sa mohol myliť a že moje stanovisko nemusí byť správne 	<p>Empatia Schopnosť vcítiť sa, emocionálna inteligencia, city, emócie</p>
<p>□ je schopný uplatniť kompromis a asertívne správanie pri riešení rodinných, partnerských a pracovných konfliktov</p> <p>□ naučiť sa presadzovať svoje požiadavky, návrhy, názory, postoje asertívne, tak, aby som druhých nezraňoval</p>	<p>Asertivita Komunikácia, interakcia, asertívne riešenie konfliktov vedie, kompromis, pokazená gramoplatňa, technika otvorených dverí...</p>
<ul style="list-style-type: none"> • vie charakterizovať nadanie talent a genialitu • vie objasniť podmienky kedy sa nadanie najlepšie rozvíja • vie vymenovať jednotlivé špeciálne schopnosti 	<p>Schopnosti Nadanie, talent, genialita, špeciálne a všeobecné schopnosti, vlohy</p>

<ul style="list-style-type: none"> • si uvedomuje, čo prináša formovanie charakteru na stereotypy v našom reagovaní a správaní a medziľudských vzťahoch • poznaním vlastného charakteru prispieť k formovaniu vlastnej budúcnosti 	Charakter Vplyvy prostredia, dedičnosti, morálka, etika
<ul style="list-style-type: none"> • si uvedomuje, čo prinášajú predsudky, stereotypy v našom reagovaní a správaní do medziľudských vzťahoch na pracoviskách • chápe nebezpečenstvo vytvárania a existencie stereotypov • vie odstraňovať svoje predsudky a stereotypy v správaní a v postojoch • vie osvetliť vonkajšiu i vnútornú motiváciu v živote človeka 	Motívy, postoje a potreby Motív, vonkajšia a vnútorná motivácia, záujmy, hodnota, hodnotový rebríček, Maslow, pud, aspirácia, Spranger, Cattell

Psychológia osobnosti (5)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> • vie poznávať seba samého, svoje črty osobnosti • si vie lepšie uvedomiť svoje kladné aj záporné osobnostné vlastnosti, postoje, hodnoty, motiváciu, aspirácie, emócie, ale aj svoj temperament a spôsob reagovania v rôznych situáciách (bežných aj krízových) 	Osobnosť, teórie osobnosti Osoba, rola, bio-sociálny pohľad, stanoviská na osobnosť, dimenzie osobnosti, štruktúra osobnosti, typológie, faktory ovplyvňujúce osobnosť
<ul style="list-style-type: none"> • vie rozlíšiť svoje temperamentné črty osobnosti • vie seba i druhých ľudí zaradiť medzi jednotlivé typy temperamentu • na základe prípadových štúdií vie rozlíšiť základné znaky sangvinika, cholerika, melancholika a flegmatika 	Hippokrates Galenos, typológia, temperament, sangvinik, cholerik, melancholik, flegmatik
<ul style="list-style-type: none"> • vie rozlíšiť svoje temperamentné črty osobnosti • vie seba i druhých ľudí zaradiť medzi jednotlivé typy temperamentu • na základe prípadových štúdií vie rozlíšiť základné znaky introverta a extroverta 	Jung Kolektívne nevedomie, archetypy, introverzia, extroverzia, typológia osobnosti, komplexy, asociačný experiment
<ul style="list-style-type: none"> • vie rozlíšiť svoje temperamentné črty osobnosti • vie seba i druhých ľudí zaradiť medzi jednotlivé typy temperamentu • na základe prípadových štúdií vie rozlíšiť základné znaky labilita a stability u človeka • vie porovnať Eysenckovu typológiu s ďalšími typológiami 	Eysenck Labilita, stabilita, neuroticizmus, osobnostný dotazník
<ul style="list-style-type: none"> • vie rozlíšiť svoje temperamentné črty osobnosti • vie seba i druhých ľudí zaradiť medzi jednotlivé typy temperamentu • vie charakterizovať základnú filozofiu jednotlivých psychológov 	Ďalšie typológie osobnosti Kretschmer, Sheldon, Spranger, Gall, Pavlov, Heymans, Wiersma

Vývinová psychológia (8)

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> vie charakterizovať základné pojmy týkajúce sa predmetu vývinovej psychológie vie pomenovať faktory, ktoré ovplyvňujú život človeka od novorodenca až po smrť 	<p>Predmet ontogenetickej psychológie Psychický vývin, metódy ontogenetickej psychológie, bio-sociálny kognitívny a psycho-sociálny vývin, sociokultúrne faktory, diferenciacia a integrácia, determinanty vývinu, znaky a zákony vývinu...</p>
<ul style="list-style-type: none"> vie rozlíšiť črty osobnosti v jednotlivých etapách duševného vývinu vie vymenovať kritické fázy vývinu človeka v jednotlivých etapách života človeka vie posúdiť ako senzitívne obdobia vplyvajú na ďalší rozvoj osobnosti človeka 	<p>Periodizácia psychického vývinu Základné znaky jednotlivých etáp duševného vývinu, vývinové medzníky, prenatálne obdobie, novorodenec, dojča, pubescencia, adolescencia, staroba, kritické fázy vývinu</p>
<ul style="list-style-type: none"> vie podať základné črty telesného, kognitívneho, sociálneho vývinu človeka v danom štádiu vie charakterizovať faktory, ktoré pozitívne i negatívne ovplyvňujú človeka v danom štádiu 	<p>Prenatálny vývin Vnútromaternicové štádium, obdobie zárodku, embria, fetu, citlivosť na podnety, vnútromaternicová väzba, teratogénne činitele, pôrod</p>
<ul style="list-style-type: none"> vie podať základné črty telesného, kognitívneho, sociálneho vývinu človeka v danom štádiu vie charakterizovať faktory, ktoré pozitívne i negatívne ovplyvňujú človeka v danom štádiu 	<p>Vývin od novorodenca až po batol'a Obdobie adaptácie, nepodmienené reflexy(Moorov, Babinského), citový a sociálny vývin, motorický a kognitívny vývin, hra, vývin reči, detský vzdor,</p>
<ul style="list-style-type: none"> vie podať základné črty telesného, kognitívneho, sociálneho vývinu človeka v danom štádiu vie charakterizovať faktory, ktoré pozitívne i negatívne ovplyvňujú človeka v danom štádiu 	<p>Vývin dieťaťa od 3 rokov po adolescenciu Socializácia, fantázia a živosť, filipínska miera, konfabulácie, pseudologia fantastica, egocentrizmus, striedanie rolí, heteronómne svedomie, identifikácia, triezvy realizmus, školská práca, štrukturálna premena tela, kognitívny sociálny a citový vývin</p>
<ul style="list-style-type: none"> vie podať základné črty telesného, kognitívneho, sociálneho vývinu človeka v danom štádiu vie charakterizovať faktory, ktoré pozitívne i negatívne ovplyvňujú človeka v danom štádiu 	<p>Adolescencia obdobie komplexnejšej psycho-socialnej premeny, adolescencia, zodpovednosť, telesný vývin, napoleonský komplex, láska a sexualita, medzigeneračný problém, vývin identity, nástup do zamestnania</p>
<ul style="list-style-type: none"> vie podať základné črty telesného, kognitívneho, sociálneho vývinu človeka v danom štádiu vie charakterizovať faktory, ktoré pozitívne i negatívne ovplyvňujú človeka v danom štádiu 	<p>Štádiá dospelosti Mecitma, zrelosť, zakladanie rodiny, manželstvo, profesia, adultium, stereotyp, rozvod, interevium, menopauza, andropauza, syndróm prázdneho hniezda, jeseň života, polymorbidita, smrť</p>

Psychológia zdravia (6)

Výkonový štandard	Obsahový štandard
-------------------	-------------------

<p>Žiak vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vie charakterizovať základné pojmy týkajúce sa predmetu psychológie zdravia • vie vysvetliť ako funguje organizmus v stresovej situácii • rozpozná primárne faktory, ktoré vedú ku stresu a dôsledky, ktoré stres spôsobuje 	<p>Stres a zdravie Stresor, adaptačný syndróm, agresia, bagatelizácia, racionalizácia, únik (útek), projekcia, regresia, coping, adaptácia, Seylle, eustres, distres, prejavy stresu, Lazarus, Cannon, sympatikus, parasympatikus</p>
<ul style="list-style-type: none"> • vie porovnať stres, frustráciu • rozpozná primárne faktory, ktoré vedú k frustrácii dôsledky, ktoré frustrácia spôsobuje 	<p>Frustrácia Neuspokojené potreby, deprivácia</p>
<ul style="list-style-type: none"> • vie porovnať stres, frustráciu a depriváciu • rozpozná primárne faktory, ktoré vedú k deprivácii dôsledky, ktoré deprivácia spôsobuje • pozná jednotlivé druhy a formy agresie, násilia, psychického týrania v rodinách a na pracoviskách • vie rozpoznať agresívny, únikový a asertívny druh správania u ľudí • je schopný viesť adekvátne spory s podriadenými a nadriadenými 	<p>Agresivita a deprivácia Teórie agresie, útok alebo útek, vonkajšia a vnútorná agresivita, symptómy, terapia</p>
<ul style="list-style-type: none"> • je schopný uviesť adekvátne spôsoby ako predísť stresovej situácii • je schopný uviesť stratégie, ktoré pomáhajú lepšie zvládnuť stresovú situáciu 	<p>Ako proti stresu? Coping, obranné a intervenčné stratégie, rôzne vlastné metódy zvládania stresu</p>
<p>☐ je schopný uviesť adekvátne stratégie a postupy, ako zregenerovať telo i dušu</p>	<p>Psychohygiena Fyziologické postupy, dychové techniky, autogénny tréning, sociálne kontakty, humor, oddych</p>
<p>☐ je schopný uviesť adekvátne stratégie a postupy, ako zregenerovať telo i dušu</p>	<p>Relaxácia dychové techniky, autogénny tréning, jóga, progresívna svalová relaxácia, ďalšie techniky relaxácie(kúpeľ, spánok)</p>

Sociálna psychológia (10)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vie charakterizovať základné pojmy týkajúce sa predmetu sociálnej psychológie • lepšie odhadnúť a poznať verbálne i neverbálne prejavy komunikácie druhých, na základe neverbálnych prejavov správania poznať, čo druhý prežíva, aké má pocity, emócie, ako bude v najbližšej dobe správať v spoločnosti • uplatňovať aktívne techniky počúvania druhých s dôrazom na vypočutie si druhých • vie vybrať vhodný komunikačný štýl a štýl sociálnej interakcie 	<p>Predmet sociálnej psychológie História, metódy, spoločnosť kultúra, akulturácia</p>

<ul style="list-style-type: none"> • popíše socializáciu na makroúrovni - v širokom kontexte spoločenských vzťahov, sociálnej komunikácii na medziúrovni - v užšom kontexte sociálnych skupín, socializácia na mikroúrovni - v úzkom kontexte elementárnych komunikačných aktov v rodine, partnerstve, manželstve a pri výchove detí • pozná vhodné spoločenské správanie, spoločenský bontón a etiketa 	<p>Socializácia Primárna a sekundárna socializácia, štyri základné typy socializácie: personalizácia, kulturácia, profesionalizácia, socializácia, priebeh socializácie, sociálne učenie, Bandura, identita (W. James, Cooley, Erikson)</p>
<ul style="list-style-type: none"> • vie charakterizovať znaky sociálnej skupiny • vie uviesť úlohu primárnej i sekundárnej sociálnej skupiny na formovanie osobnosti človeka 	<p>Sociálna skupina Hierarchia sociálnej skupiny, malá stredná a veľká skupina, ciele sociálnej skupiny</p>
<ul style="list-style-type: none"> • vie charakterizovať základné črty pozitívneho i negatívneho vodcu • vie uviesť príklady vodcov, ktorý pozitívne ovplyvnili spoločnosť 	<p>Vodcovstvo Úloha vodcu v spoločnosti, formálny a neformálny vodca, Hersey, Blanchard, vodcovská moc, tri zdroje vodcovskej autority</p>
<ul style="list-style-type: none"> • uvedomiť si, ako sa ja sám, ale aj iní okolo mňa, správajú, reagujú v konfliktovej situácii ako takej (napr. s deťmi, partnermi, manželmi), ale aj v konkrétnom konflikte na pracovisku • vie nájsť rôzne konsenzuálne spôsoby riešenia problémov • vie vysvetliť Aschov a Milgramov experiment 	<p>Konformita a podriadenosť Prispôsobivosť, antikonformita, vyhovenie, akceptácia, identifikácia, normatívny a informačný tlak, skupinová súdržnosť, manipulácia, Aschov experiment, Milgramov experiment</p>
<ul style="list-style-type: none"> • vie vyjadriť svoj vlastný názor, postoj • na druhej strane vie počúvať problémy druhých s cieľom nájsť spoločné riešenie 	<p>Kooperácia a súťaživosť Kooperácia a vzájomnosť, situačné, osobnostné a úlohové faktory</p>
<ul style="list-style-type: none"> • vie popísať cyklus konfliktov, rôzne typy konfliktov a možné reakcie na ne • naučiť sa predchádzať agresívnym a únikovým formám správania a konania v súkromných aj pracovných jednaníach a činnostiach 	<p>Konflikty Intrapersonálne a interpersonálne konflikty, riešenie interpersonálnych konfliktov, rolové konflikty</p>
<ul style="list-style-type: none"> • vie načúvať problémom druhých • je ochotný poskytnúť pomoc trpiacemu bez nároku na možný zisk 	<p>Prosociálne správanie pomáhanie, prosociálne správanie, altruizmus, biologická, individuálna, interpersonálna, rovina sociálnych systémov, vnútorný locus of control, sociálna zodpovednosť, vlastnosti prosociálnej osobnosti</p>
<p>☐ vie v praxi použiť rôzne hry, ktoré slúžia na rozvoj a zlepšenie komunikácie a interakcie medzi ľuďmi</p>	<p>Interakčné hry Hry na rozvoj skupinovej interakcie, empatie, kooperácia, súťaživosť</p>

V. Metódy a formy práce

Názov tematického celku	Metódy a formy práce
Úvod do psychológie	<ul style="list-style-type: none"> • zážitkové vyučovanie • výklad • individuálne vyučovanie • skupinová práca • riadený rozhovor • diskusia
Odvetvia psychológie	<ul style="list-style-type: none"> • výklad • riadený rozhovor • diskusia • výklad • zážitkové učenie
Psychické javy osobnosti	<ul style="list-style-type: none"> • problémové vyučovanie • diskusia • výklad • zážitkové učenie • riadený rozhovor • prípadové štúdie • dramatizácia
Psychológia osobnosti	<ul style="list-style-type: none"> • zážitkové vyučovanie • výklad
	<ul style="list-style-type: none"> • individuálne vyučovanie • skupinová práca • riadený rozhovor □ diskusia • prípadové štúdie
Vývinová psychológia	<ul style="list-style-type: none"> • zážitkové vyučovanie • výklad • individuálne vyučovanie • skupinová práca • riadený rozhovor □ diskusia • prípadové štúdie • dramatizácia
Psychológia zdravia	<ul style="list-style-type: none"> • zážitkové vyučovanie • výklad • individuálne vyučovanie • skupinová práca • riadený rozhovor □ diskusia • prípadové štúdie
Sociálna psychológia	<ul style="list-style-type: none"> • problémové vyučovanie • diskusia • výklad • zážitkové učenie • riadený rozhovor

VI. Učebné zdroje

Názov tematického celku	Odborná literatúra d'alsie zdroje	Didaktická technika
Úvod do psychológie	KOŠČ, M.: Základy psychológie. Bratislava: SPN, 2001 PLHÁKOVÁ, A.: Dejiny psychológie. Praha: GRADA, 2006. GAJDOŠOVÁ, E.: Prehľad psychológie. PRÍRODA. MEHL, CH. a spol.: Přehled psychologie. PORTÁL, 1999. KOPÁL, L., BAČOVÁ, Z.: Náuka o spoločnosti. Bratislava: FRAGMENT, 2008 GLÁZEROVÁ, I. – FLEŠKOVÁ, M.: Sociálna psychológia. Pf UMB Banská Bystrica: 1991.	Tabuľa, učebnica, dataprojektor, notebook
Odvetvia psychológie	PLHÁKOVÁ, A.: Dejiny psychológie. Praha: GRADA, 2006. HELUS, Z.: Sociální psychologie pro pedagogy. Praha: Grada: 2007. KOMÁRKOVÁ, R., SLAMĚNÍK I., VÝROST, J.: Aplikovaná sociální psychologie III. Sociálněpsychologický výcvik. Praha: Grada, 2001.	Tabuľa, učebnica, dataprojektor, notebook
Psychické javy osobnosti	GAJDOŠOVÁ, E.: Prehľad psychológie. PRÍRODA. MEHL, CH. a spol.: Přehled psychologie. PORTÁL, 1999. KOPÁL, L., BAČOVÁ, Z.: Náuka o spoločnosti. Bratislava: FRAGMENT, 2008 SAMUEL, D.: Paměť. Jak ji používáme, ztrácíme a můžeme zlepšit. Praha: Grada, 2002. STAUB, G.: Cvičení paměti pro soukromný život i povolání. Brno: 2007.	Tabuľa, učebnica, dataprojektor, notebook
Psychológia osobnosti	SENGEROVÁ, G., HOFFMANN, W.: Testy osobnosti. Bratislava: Ikar, 1997. ŠNÝDLOVÁ, I.: Psychodiagnostika. Praha: GRADA, 2008 ŘÍČAN, P.: Psychologie osobnosti. Praha: GRADA, 2007 URBAN, D.: Emocionální inteligence. Praha: 1998. KOMÁRKOVÁ, R., SLAMĚNÍK I., VÝROST, J.: Aplikovaná sociální psychologie III. Sociálněpsychologický výcvik. Praha. GLÁZEROVÁ, I. – FLEŠKOVÁ, M.: Sociálna psychológia. Pf UMB Banská Bystrica: 1991.	Tabuľa, učebnica, dataprojektor, notebook
Vývinová psychológia	LANGMEIER, J., KREJČÍŘOVÁ, D.: Vývojová psychologie. Praha: GRADA, 2006 HOSKOVCOVÁ, S.: Psychická odolnost předškolního dítěte. Praha: GRADA. ONDREJKOVIČ, P., POLIAKOVÁ, E.: Protidrogová výchova. Bratislava :SPN. KOLÁŘ, M.: Bolest šikanování. Cesta k zastavení epidemie šikanování ve školách. Praha: Portál. ONDREJKOVIČ, P., BREZÁK, J. a i.: Sociálna patológia. Bratislava: SAV, 2001. Hovorme o právach i zodpovednosti. Deti predovšetkým. UNICEF: 2003.	Tabuľa, učebnica, dataprojektor, notebook

Psychológia zdravia	<p>ŠNÝDLOVÁ, I.: Psychodiagnostika. Praha: GRADA, 2008 MARTINOVÁ, D., BOECKOVÁ, K.: Emocionálna inteligencia. Bratislava: SVORNOSŤ, 1998 URBAN, D.: Emocionální inteligence. Praha: 1998. ONDREJKOVIČ, P., POLIAKOVÁ, E.: Protidrogová výchova. Bratislava :SPN. ŠNÝDLOVÁ, I.: Psychodiagnostika. Praha: GRADA, 2008 ONDREJKOVIČ, P., BREZÁK, J. a i.: Sociálna patológia. Bratislava: SAV, 2001. Hovorme o právach i zodpovednosti. Deti predovšetkým. UNICEF: 2003.</p>	<p>Tabuľa, učebnica, dataprojektor, notebook</p>
Sociálna psychológia	<p>SOPÓCI, J., BÚZIK, B.: Základy sociológie. Bratislava: SPN, 2003. GABURA, P., GABURA, J.: Sociálna komunikácia. OZ Sociálna práca Bratislava: 2004. HELUS, Z.: Sociální psychologie pro pedagogy. Praha Grada: 2007 URBAN, D.: Emocionální inteligence. Praha: 1998. KOMÁRKOVÁ, R., SLAMĚNÍK I., VÝROST, J.: Aplikovaná sociální psychologie III. Sociálněpsychologický výcvik. Praha. GLÁZEROVÁ, I. – FLEŠKOVÁ, M.: Sociálna psychológia. Pf UMB Banská Bystrica: 1991.</p>	<p>Tabuľa, učebnica, dataprojektor, notebook</p>

VII. Hodnotenie predmetu

Hodnotenie a klasifikácia žiakov vychádza z Metodického pokynu č. 21/2011 na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl a z Vyhlášky 318/2008 Z. z. (Vyhláška Ministerstva školstva Slovenskej republiky o ukončovaní štúdia na stredných školách).

- Predmet sa neklasifikuje
- 3 úrovne hodnotenia:
  - 0% - 39% = NEABSOLVOVAL
  - 40% - 69% = ABSOLVOVAL
  - 70% - 100% = AKTÍVNE ABSOLVOVAL
- Min. 3 x aktivita (pracovné listy, domáce úlohy, ústna odpoveď)
- Test – 1 x za polrok
- 1 x prezentácia na vybranú tému (projekty, vytváranie prezentácií)

Názov predmetu	Sociológia
Vzdelávacia oblasť	Človek a spoločnosť

I. Charakteristika predmetu

Predmet sociológia je koncipovaný tak, aby svojim obsahom pomáhal žiakovi orientovať sa v sociálnej realite a ich začleňovaní do rôznych spoločenských vzťahov väzieb. Otvára cestu k realistickému sebazpoznávaniu a poznávaniu osobnosti druhých ľudí a pochopeniu vlastného konania i konania druhých ľudí v kontexte rôznych životných situácií. Oboznamuje žiakov so vzťahmi v rodine a v škole, činnosťou dôležitých politických inštitúcií a orgánov a s možnými spôsobmi zapojenia sa jednotlivcov do občianskeho života. Rozvíja občianske a právne vedomie žiakov, posilňuje zmysel jednotlivcov pre osobnú občiansku zodpovednosť a motivuje žiakov k aktívnej účasti na živote demokratickej spoločnosti. Zároveň sa predmet usiluje viesť študentov k prepojeniu riešených problémov v intenciách spoločenských, politických a právnych súvislostiach.

II. Rozvíjajúce ciele predmetu

Predmet sa cieľmi spolupodieľa na utváraní a rozvíjaní kľúčových kompetencií:

- sociálnych a personálnych,
- spoločenských a občianskych,
- iniciatívnosť a podnikavosť,
- schopnosť naučiť sa učiť.

Vedie žiaka k:

- podpore vedomia jedinečnosti a neopakovateľnosti každého človeka v spoločnosti,
- utváraní vedomia vlastnej identity a identity druhých ľudí,
- realistickému sebazpoznávaniu a sebahodnoteniu,
- akceptovaniu vlastnej osobnosti a osobnosti druhých ľudí,
- orientácii v sociálnych, politických a právnych faktoch tvoriacich rámec každodenného života,
- aktívnemu občianstvu a osobnej angažovanosti, uvedomovaniu si práv a povinností, rešpektovaniu základných princípov demokracie a tolerance,
- vytváraní pozitívnych vzťahov k opačnému pohlaviu v prostredí školy a mimo školy,
- rozpoznaní stereotypných názorov na postavenie muža a ženy,
- uplatňovaní vhodných komunikačných prostriedkov k vyjadrovaniu vlastných myšlienok, citov, názorov a postojov,
- k obhajovaniu vlastných postojov a k primeranému obhajovaniu svojich práv,
- vytváraní schopnosti využívať ako zdroj informácií rôzne verbálne a neverbálne texty spoločenského a spoločenskovedného charakteru,
- rešpektovaniu a uplatňovaní mravných princípov a pravidiel spoločenského spolunažívania a prebratíu zodpovednosti za vlastné názory, správanie sa a dôsledky konania.

III. Predmetové kompetencie

Názov tematického celku	Predmetové kompetencie
<u>Človek a spoločnosť</u>	<ul style="list-style-type: none"> • Utvárať vedomie jedinečnosti a neopakovateľnosti každého človeka v spoločnosti.
<u>Občan a štát</u>	<ul style="list-style-type: none"> • Uplatňovať a ochraňovať princípy demokracie. • Zainteresovane sledovať a posudzovať udalosti a vývoj verejného života, zaujímať k nim stanoviská. • Pripravovať sa do zapájania sa do verejného života. • Poznať optimálnu formu a spôsob komunikácie.

	<ul style="list-style-type: none"> • Uvedomovať si svoje práva v kontexte so zodpovedným prístupom k svojim povinnostiam. • Rešpektovať odlišné názory.
<u>Občan a právo</u>	<ul style="list-style-type: none"> • Správať sa k iným ľuďom zodpovedne a mravne. • Dodržiavať základné pravidlá slušnosti, konať čestne. • Nie byť zodpovedný za svoje správanie a prácu. • Dokázať odhadnúť a korigovať dôsledky vlastného správania a konania.
<u>Aktualizácia učiva</u>	<ul style="list-style-type: none"> • Vedieť aktívne komunikovať a pracovať s údajmi. • Práca s IKT.

IV. Obsah vzdelávania

Ročník: štvrtý vo štvorročnej forme štúdia

Hodinová dotácia: dve hodiny

Ročník	Prehľad tematických celkov	Orientačná hodinová dotácia
Štvrtý	1. Človek a spoločnosť	16
	2. Občan a právo	22
	3. Občan a štát	18

Človek a spoločnosť (16)

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vie vymenovať jednotlivé etapy sociologického výskumu, • dokáže porovnať makrosociologickú a mikrosociologickú úroveň výskumu, • dokáže navrhnúť hypotézy sociologického výskumu, • je schopný vypracovať jednoduchý náčrt sociologického výskumu. • vie definovať pojmy socializácia sociálny status, sociálna rola, rolové konflikty, kríženie rolí, • na základe hrania rolí dokáže identifikovať rôzne sociálne statusy, • dokáže porovnať vplyv jednotlivých faktorov na vývin individua, • je schopný zaujať postoj k rolovým konfliktom, • dokáže posúdiť význam socializácie pre spoločnosť, politický a právny systém. • vie vymenovať jednotlivé prvky materiálnej a nemateriálnej kultúry, • na príkladoch z histórie je schopný <i>ilustrovať</i> etnocentrický a kultúrno-relativistický postoj, • dokáže <i>zaujať postoj</i> ku kultúre vlastného národa, • je schopný <i>porovnať</i> dôležitosť 	<ul style="list-style-type: none"> • sociológia ako vedná disciplína, • praktické využitie sociológie, • sociologický výskum, • kroky sociologického výskumu, • človek ako individuálna a sociálna bytosť, • socializácia, • status a rola, • rolové konflikty, • kríženie rolí, • kultúra, • zvyky, obyčaje, hodnoty, normy, zákony, • deviácia a sociálna kontrola, • pozitívna a negatívna deviácia, konformita, sankcie, • masová kultúra, • mocenské usporiadanie spoločnosti, • výstavba spoločnosti, sociálna zmena, sociálna mobilita, • život v súkromí a spoločenstvách, • rodina, jej funkcie, • vznik rodiny, • Ústava a právna sila, • právne normy a ich sila.

<p>hodnotového systému a potrebu dodržiavania noriem pre spoločnosť.</p> <ul style="list-style-type: none"> • dokáže vlastnými slovami definovať pojmy: konformita, deviácia, sankcia, • vie porovnať pozitívnu a negatívnu deviáciu, • je schopný kriticky zhodnotiť význam pozitívnych a negatívnych sankcií pre spoločnosť, • vie vymedziť spoločenské, právne a politické dôsledky deviantného správania. • vie vlastnými slovami definovať pojem masová kultúra, • je schopný porovnať masovú a „vysokú“ kultúru, • dokáže diskutovať o masovej kultúre, • vie posúdiť význam masovej kultúry v rôznych politických režimoch. • vie usporiadať mocenské usporiadanie spoločnosti, • na základe poznatkov z histórie dokáže diskutovať o determinantoch sociálnej zmeny, • na príkladoch dokáže uviesť vzťah medzi sociálnou mobilitou a stratifikačnými systémami. • vie vlastnými slovami definovať pojem rodina, • vie porovnať inštitúciu v rôznych sociokultúrnych, politických a právnych systémoch, • dokáže zhodnotiť význam rodiny pre spoločenstvo, spoločnosť, právo a štát. • vie vlastnými slovami definovať ústavu, • vie vysvetliť, ktoré vzťahy v štáte ústava upravuje, • je schopný vytvoriť „ústavu“. 	
---	--

Občan a právo (22)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dokáže objasniť podstatu vecného práva, • vie aplikovať zásady občianskeho práva, • žiak dokáže analyzovať rôzne prípadové štúdie týkajúce sa vecných práv, • je schopný diskutovať o právach k 	<ul style="list-style-type: none"> • rodina v občianskom práve - právo vecné, • rodina v občianskom práve - právo záväzkové, • občiansko-právna zodpovednosť, • rodina v trestnom práve

<p>cudzím veciam.</p> <ul style="list-style-type: none"> • dokáže objasniť podstatu záväzkového práva, • vie definovať vlastnými slovami objektívnu a subjektívnu zodpovednosť, • na základe analýzy prípadových štúdií dokáže určiť, či ide o objektívnu alebo subjektívnu zodpovednosť. • žiak dokáže analyzovať rôzne prípadové štúdie týkajúce sa záväzkových práv, • žiak dokáže posúdiť nevyhnutnosť dodržiavania záväzkových práv v spoločnosti. • vie vymenovať trestné činy proti rodine a mládeži, • dokáže diskutovať o sociálnych a právnych dôsledkoch trestných činov proti rodine, • je schopný zaujať postoj k potrebe právnej ochrany rodiny a mládeži. • vie svojimi slovami definovať zásady trestného konania: zásada prezumpcie neviny, zásada legality, zásada rýchlosti konania, zásada „ne bis in idem“, zásada práva na obhajobu, zásada rovnosti strán, obžalovacia zásada, zásada verejnosti a ústnosti, zásada bezprostrednosti, zásada slobody používania materinského jazyka v trestnom konaní, • dokáže porovnať činnosť štátnych , rgánov v jednotlivých štádiách trestného konania, • je schopný posúdiť potrebu obmedzenia osobnej slobody v jednotlivých štádiách trestného konania. • vie vysvetliť zásady pracovného práva, • dokáže aplikovať práva detí do pracovnoprávných vzťahov, • je schopný posúdiť sociálne, právne a politické dôsledky detskej práce. • vie vymenovať podstatné i ďalšie náležitosti pracovnej zmluvy, • dokáže diskutovať o korektných a nekorektných otázkach zo strany poteciálneho zamestnávateľa v predzmluvných vzťahoch, • je schopný vypracovať pracovnú zmluvu, 	<ul style="list-style-type: none"> • týranie blízkej osoby, • rodina v trestnom konaní, • fázy trestného konania, • predsúdne konanie, • súdne konanie, • zásady trestného konania, • zadržanie, • väzba, • výkon trestu, • rodina v pracovnom práve, • detská práca • rodina v pracovnom práve, • zmluvy • rodinné právo.
---	--

<ul style="list-style-type: none"> • vie posúdiť výhody a nevýhody spôsobov ukončenia pracovného pomeru. • vie vymenovať rodičovské práva a povinnosti, • dokáže porovnať účinnosť jednotlivých spôsobov výchovných opatrení, • dokáže zaujať postoj k jednotlivým druhom vyživovacej povinnosti. 	
---	--

Občan a štát (18)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vie vymenovať spôsoby, akými môže participovať na správe vecí verejných, • dokáže diskutovať o výhodách a nevýhodách demokracie, • vie kriticky zhodnotiť možnosti implementácie zásad demokratického systému v krajinách s tradičnými alebo nedemokratickými systémami, • vie vlastnými slovami definovať pojmy: totalita, pluralitný štát, • na základe analýzy knihy, respektíve filmu „1984“ dokáže identifikovať základné rozdiely vo fungovaní pluralitného a totalitného štátu v politickej, ekonomickej a spoločenskej oblasti, • dokáže zaujať postoj ku totalitnému štátu, • vie vymenovať jednotlivé druhy ideológií na ľavo-pravom rozpätí politického spektra, • vie vlastnými slovami definovať pojem ideológia, • dokáže na príkladoch z histórie ilustrovať jednotlivé typy ideológií, • vie vlastnými slovami definovať typy ideológií, • dokáže zdôvodniť prepojenie politických strán a ideológií, • je schopný zaujať postoj ku ideológiám, • vie vymenovať politické strany na Slovensku, • vie zaradiť slovenské politické strany 	<ul style="list-style-type: none"> • človek v politickom systéme, • občan a jeho možnosti, • občan a demokracia, • cesta k právnemu štátu, • iné typy štátu, • totalita, • pluralitný štát, • ideológia, • enviromentalizmus, • komunizmus, • socializmus, • sociálna demokracia, • tretia cesta, • liberalizmus, • konzervativizmus, • fašizmus, • nacizmus, • politické strany, • partokracia, štátostrana, • elita a vodcovstvo, • korupcia, • klietelizmus, • medzinárodné vzťahy, • medzinárodný a regionálny systém ochrany ĽP, • človek v ohrození – ĽP, • OSN a jej pridružené organizácie, • UNICEF, • UNESCO • mimovládne organizácie a ochrana ĽP.

<p>podľa rôznych klasifikácií,</p> <ul style="list-style-type: none"> • na základe poznatkov z histórie dokáže vysvetliť sociálne determinanty vzniku jednotlivých typov politických strán, • dokáže vymenovať podmienky registrácie politickej strany, • dokáže analyzovať politické programy politických strán, • je schopný vypracovať program politickej strany, • vie vlastnými slovami definovať pojem politická elita, • dokáže vymenovať rôzne spôsoby zneužitia postavenia elity, • vie uviesť príklady kriminalizácie politicko-ekonomických elít, • dokáže vymenovať pozitívnych i negatívnych vodcov, • vie porovnať výhody a nevýhody rôznych spôsobov financovania politických strán, • na základe analýzy trestného zákona dokáže vyvodit' trestno-právne dôsledky korupcie a klientelizmu, • je schopný zaujať postoj ku korupcii a klientelizmu, • na základe analýzy textu dokáže identifikovať prvky vodcovstva, • vie obhájiť ľudské, politické a odborné prednosti vodcu, • dokáže vlastnými slovami definovať pojem medzinárodné vzťahy, • je schopný diskutovať o vplyve medzinárodných vzťahov na vnútorný politický systém, • dokáže na príkladoch ilustrovať medzinárodné konflikty, • je schopný analyzovať príčiny medzinárodných konfliktov vo vybratých ohniskách napätia, • vie navrhnúť právne a politické riešenia medzinárodných konfliktov vo vybratých ohniskách napätia, • dokáže posúdiť dôsledky medzinárodných konfliktov pre spoločnosť, • vie vymenovať inštitúcie medzinárodného a regionálneho systému EP,	
---	--

<ul style="list-style-type: none"> • dokáže diskutovať o potrebe ochrany LP, • je schopný zaujať postoj k porušovaniu LP na Slovensku a vo svete, • žiak vie zhodnotiť nevyhnutnosť definovania ľudských práv, • vie vymenovať organizácie OSN venujúce sa ochrane LP, • vie vymenovať mimovládne organizácie venujúce sa ochrane LP, • vie posúdiť význam mimovládnych organizácií pre jednotlivca i pre spoločnosť. 	
---	--

V. Metódy a formy práce

Názov tematického celku	Metódy a formy práce
<u>Človek a spoločnosť</u>	<ul style="list-style-type: none"> • výklad • problémové vyučovanie • riadený rozhovor • diskusia • výklad • práca s textami • žiacke referáty
<u>Občan a štát</u>	<ul style="list-style-type: none"> • frontálne vyučovanie • žiacke referáty • problémové vyučovanie • skupinová práca • samostatná práca • diskusia • výklad • práca s dokumentami
<u>Občan a právo</u>	<ul style="list-style-type: none"> • výklad • žiacke referáty • projektové vyučovanie • riadený rozhovor • štúdium odborných časopisov • práca s dokumentami
<u>Aktualizácia učiva</u>	<ul style="list-style-type: none"> • odborná exkurzia

VI. Učebné zdroje

Názov tematického celku	Odborná literatúra ďalšie zdroje	Didaktická technika
<u>Človek a spoločnosť</u>	SOPÓCI, J. – BÚZIK, B.: Základy sociológie, 1. vydanie. Bratislava: SPN, 1995. KEENE, M.: Svetové náboženstvá. Bratislava: Ikar, 2003. JANDOUREK, J.: Úvod do sociológie. Praha: Portál, 2009.	tabuľa, učebnica, dataprojektor, notebook,

	Internet, knižnica	
<u>Občan a štát</u>	TÓTH, R.: Základy politológie, 1. vydanie. Bratislava: SPN, 1994. KRSKOVÁ, A. – KRÁTKA, D.: Základy práva, 4. vydanie. Bratislava: SPN, 2001. BRIESTENSKÝ, L. – STRAPÁKOVÁ, Z.: Právo pre každého III. Občianske právo, 1. vydanie. Bratislava: OSF, 1999. Internet, knižnica	tabuľa, učebnica, dataprojektor, notebook,
<u>Občan a právo</u>	TÓTH, R.: Základy politológie, 1. vydanie. Bratislava: SPN, 1994. KRSKOVÁ, A. – KRÁTKA, D.: Základy práva, 4. vydanie. Bratislava: SPN, 2001. BRIESTENSKÝ, L. – STRAPÁKOVÁ, Z.: Právo pre každého III. Občianske právo, 1. vydanie. Bratislava: OSF, 1999. HRUBALA, J.- ŽILINČÍK, P.: Právo pre každého II. Trestné právo, 1. vydanie. Bratislava: OSF, 1998. BRIESTENSKÝ, L.: Pracovné právo. Právo pre každého V. Pracovné právo, 1. vydanie. Bratislava: OSF, 2001. HRUBALA, J.- ROHÁRIK, J.: Právo pre každého IV. Rodinné právo, 1. vydanie. Bratislava: OSF, 2000. HORVÁTH, E.:Právna rukoväť pre každého. Žilina: Poradca, 2005. ZÁKONY II/ 2010 – Žilina: Poradca, s. r. o. ZÁKONY III/ 2010 – Žilina: Poradca, s. r. o. Internet, knižnica	tabuľa, učebnica, dataprojektor, notebook,
<u>Aktualizácia učiva</u>		

VII. Hodnotenie predmetu

Hodnotenie a klasifikácia žiakov vychádza z Metodického pokynu č. 21/2011 na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl a z Vyhlášky 318/2008 Z. z. (Vyhláška Ministerstva školstva Slovenskej republiky o ukončovaní štúdia na stredných školách).

- Predmet sa neklasifikuje
- 3 úrovne hodnotenia:
  - 0% - 39% = NEABSOLVOVAL
  - 40% - 69% = ABSOLVOVAL
  - 70% - 100% = AKTÍVNE ABSOLVOVAL
- Min. 3 x aktivita (pracovné listy, domáce úlohy, ústna odpoveď)
- Test – 1 x za polrok
- 1 x prezentácia na vybranú tému (projekty, vytváranie prezentácií, filozofické eseje)

Názov predmetu	Dejepis – VP – 4. ročník + Oktáva
Vzdelávacia oblasť	Človek a spoločnosť

I. Charakteristika predmetu

Dejepis spolu s humánnou zložkou geografie a občianskou náukou tvorí vzdelávaciu oblasť spoločenskovedných predmetov. Je v nej však samostatným predmetom a spolu s nimi v integratívnych vzťahoch predstavuje jeden z významných prostriedkov procesu humanizácie žiakov. Tí si v ňom postupne osvojujú kultúru spoločenskej komunikácie a demokratické spôsoby svojho konania na základe oboznamovania sa s historickým procesom ako jedným zo základných predpokladov komplexného poznávania sveta a ľudskej spoločnosti z potrieb prítomnosti.

Hlavnou funkciou dejepisu je kultivovanie historického vedomia žiaka ako celistvej osobnosti a uchovanie continuity historickej pamäti v zmysle odovzdávania historickej skúsenosti či už z miestnej, regionálnej, celoslovenskej, európskej alebo svetovej perspektívy. Súčasťou jej odovzdávania je predovšetkým postupné poznávanie takých historických udalostí, dejov, javov a procesov v priestore a čase, ktoré zásadným spôsobom ovplyvnili vývoj slovenskej spoločnosti a premietli sa do obrazu našej prítomnosti. Pričom kladie dôraz na dejiny 19. a 20. storočia, v ktorých môžeme nájsť z väčšej časti korene súčasných spoločenských javov i problémov. Takto vedie žiakov k rozvíjaniu vzťahu k minulosti vlastného národa ako súčasťou kultivovania ich historického vedomia, v ktorom rezonuje i úcta k iným národom a etnikám, rovnako tak rešpektovanie kultúrnych a iných odlišností, ľudí, rôznych diverzifikovaných skupín a spoločenstiev. Prispieva tak k rozvíjaniu hodnotovej škály demokratickej spoločnosti. Rovnako dôležitosť pripisuje aj demokratickým hodnotám európskej civilizácie.

II. Rozvíjajúce ciele predmetu

Za základnú cieľovú kategóriu výučby dejepisu považujeme tvorbu študijných predmetových kompetencií – spôsobilostí, schopností využívať kvalitu získaných znalostí v rôznych poznávacích i praktických situáciách, ktoré umožnia žiakom

- poznávať históriu, ktorá nepredstavuje uzavretú minulosť so vždy konečnými a jednostrannými interpretáciami,
- poznávať históriu, ktorá je výsledkom mnohostranného a protirečivého procesu,
- skúmať históriu aj na základe čítania s porozumením rôznorodých a mnohostranných školských historických prameňov – stôp po minulosti ako základného predpokladu poznávať a porozumieť minulosti,
- pochopiť, prečo sa história interpretuje rôznym spôsobom,
- rozvíjať komplex kompetencií – spôsobilostí, schopností klásť si v aktívnej činnosti kognitívne rôznorodé otázky, prostredníctvom ktorých žiaci riešia uvedené úlohy a problémy,
- rozvíjať a kultivovať kultúrny dialóg a otvorenú diskusiu ako základný princíp fungovania histórie i školského dejepisu v demokratickej spoločnosti,
- osvojiť si postupne spôsobilosť historickej kultúry ako schopnosti orientovať sa v mnohosti kultúrnych situácií, v ktorých sa stretávame s históriou.

III. Predmetové kompetencie

Žiaci si kladú otázky

- **použijú ich na osvojovanie daných významov, ktoré súvisia s riešením základných operácií**
  - **s historickým časom**
    - zaraďovať historické fakty, udalosti, javy, procesy chronologicky,
    - zaraďovať historické fakty, udalosti, javy synchrónne,
    - vytvoriť chronologické a synchrónne tabuľky,
    - rozpoznať nerovnomernosť historického vývoja na základe prijatých kritérií,
    - identifikovať rôzne časové štruktúry - **letopočet, dátum, obdobie, perióda, doba, moment, dlhé trvanie, krátke trvanie, medzník, periodizácia.**

- **s historickým priestorom**
  - identifikovať známe geografické pamiatky krajiny,
  - lokalizovať určité miesto v geografickom priestore,
  - zaradiť historickú udalosť vo vymedzenom priestore,
  - porovnať jednotlivé historické a geografické udalosti v priestore,
  - rozlišovať medzi miestnymi, regionálnymi, národnými, globálnymi historickými javmi a procesmi,
  - rozpoznať rôznorodú podmienenosť medzi geografickým prostredím a životom človeka, spoločnosti.

- **s historickými faktami, udalosťami, javmi a procesmi a ich hodnotiacim posudzovaním**

- vyčleniť jednotlivú historickú udalosť, jav, proces,
- charakterizovať historické udalosti, javy, procesy na základe určujúcich znakov,
- určiť príčiny a vymedziť dôsledky historických udalostí, javov a procesov,
- vymedziť a popísať základné znaky jednotlivých historických období, civilizácií, kultúr,
- objasniť základné vývinové a typologické zvláštnosti historických období, civilizácií v jednotlivých krajinách, oblastiach a regiónoch,
- vymedziť ekonomické, sociálne, politické a kultúrne faktory, ktoré názor a kritický pohľad ovplyvňovali historický vývoj,
- vyjadriť k historickým faktom, udalostiam, javom a procesom svoj vlastný postoj.

- **aplikujú ich v nových situáciách, v „skúmateľských“ postojoch a pracovných postupoch pri analýze školských historických**

- **písomných, obrazových, grafických a hmotných prameňov – stopách po minulosti**
- pri vymedzovaní predmetu skúmania, napr. **kníhtlače**,
- pri analyzovaní štruktúry problému skúmania **o kníhtlači**,
- pri rozlišovaní kľúčových problémov, otázok spojených so základnými znakmi **kníhtlače**,
- pri vyjadrovaní toho, čo už vieme a čo ešte musíme odhaliť **o kníhtlači**,
- pri myslení v alternatívach, napr. **prečo pisári odmietali vynález kníhtlače**,
- pri vytvorení plánu skúmania **kníhtlače**,
- pri komunikácii v „skúmateľskom“ tíme o výsledkoch skúmania **kníhtlače**,
- pri vytváraní záznamu zo skúmania **kníhtlače**.
- **pri vyhľadávaní relevantných informácií** - z rôznych zdrojov – textov verbálnych, obrazových, grafických i z textov kombinovaných, napr. **vedeckých, literárnych, svedectiev, článkov, plagátov, máp**
- z učebníc, cvičebníc, pracovných zošitov, slovníka cudzích slov, atlasov, novín, časopisov, webových stránok, archeologických nálezísk,
- z odbornej, populárno-vedeckej literatúry a historickej beletrie
- **pri využívaní týchto informácií a verifikovaní ich hodnoty**
- pri vyberaní informácií, napr. z **primárneho písomného prameňa, z karikatúry, fotografie, historického obrazu**,
- pri organizovaní informácií, napr. **prostredníctvom mentálnych máp, schém, grafov**,
- pri porovnávaní informácií, napr. **spoločné, podobné, rozdielne, staré, nové, skutočné, neskutočné, dobré, zlé**,
- pri rozlišovaní informácií, napr. **rozlíšiť symboly na karikatúre, komikse**,
- pri zaraďovaní informácií, napr. **na časovú priamku, do tabuľky, schémy, grafu**,
- pri kritickom zhodnotení rôznych zdrojov informácií, napr. **plagátu, karikatúry, zhodnotení viacerých webových stránok na jednu tému**.

- pri štruktúrovaní výsledkov, výstupov a potvrdení vybraného postupu
- pri zoradení výsledkov, napr. do chronologickej tabuľky, Vennovho diagramu, tezauru kľúčových pojmov, poznámok,
- pri rozpoznaní podstatného od nepodstatného, napr. vymedzovaním historických pojmov, vzťahov medzi pojmami, faktov v rôznorodých textoch,
- pri určovaní podstatného, kľúčového, napr. tvorbou mentálnej mapy,
- pri integrovaní výsledkov do chronologického a historického rámca, napr. pomocou časovej priamky,
- pri vyhodnocovaní správnosti postupu, napr. kritickým overovaním historických faktov,
- pri tvorbe súboru vlastných prác (portfólio), napr. rôznorodými opakovacími zápismi, schémami, náčrtmi, kresbami, súbormi vlastných i cudzích textov a pod.

„Učenie o histórii začína vtedy, keď žiak zameria svoju pozornosť, napríklad na základe otázky, záujmu či vonkajšieho podnetu vo vzťahu k histórii ako celku a vníma z nej vybrané primerané materiály z minulosti. S týmto materiálom potom pracuje pomocou vecnej analýzy. Ďalším jeho krokom je interpretácia popísaného a hľadanie vzťahov k iným historickým svedectvám. Následne žiak hľadá historický i osobný význam, vytvára hodnotový súd. Ten sa potom stáva východiskovým bodom pre proces komunikácie s ostatnými a podnecuje ďalšie otázky vo vzťahu k minulosti, prítomnosti a budúcnosti. Môže rovnako tak viesť ku konaniu, vytváraniu produktov žiakovej činnosti, k vlastnému zobrazeniu a výkladu histórie, čo možno tiež chápať ako určité rozšírenie histórie ako celku. Všetky tieto naznačené kroky možno zhrnúť do nasledujúcich špecifických kompetencií učenia sa o histórii. **1. pozorovanie 2. analýza 3. interpretácia 4. hodnotenie 5. produkcia.**“

IV. Obsah vzdelávania

Ročník: štvrtý v štvorročnej forme štúdia, ôsmy v osemročnej forme štúdia – VP

Hodinová dotácia: 2 hodiny týždenne – 56 hodín

Ročník	Prehľad tematických celkov	Orientačná hodinová dotácia
	1. Novovek	14
	2. Dejiny 20. stor.	42

Novovek (14)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vymedziť predpoklady formovania moderného slovenského národa. • Na príkladoch doložiť proces formovania moderného slovenského národa. • Špecifikovať ciele maďarského národného hnutia. • Rozlíšiť základné aktivity troch generácií slovenských vzdelancov. • Porovnať spoločné a rozdielne spôsoby, výsledky v činnosti troch generácií národovcov. • Zhodnotiť význam činnosti troch generácií národne uvedomelých vzdelancov. 	<ul style="list-style-type: none"> • formovanie moderného slovenského národa, • bernolákovci a jazyková otázka, • myšlienka slovenskej vzájomnosti, • štúrovská generácia, • Slováci v revolúcii 1848/49, • Slovensko za neoabsolutizmu, • Slováci medzi Viedňou a Budapešťou, • Rakúsko-Uhorsko ako mnohonárodnostná monarchia, • politické aktivity Slovákov, • založenie Matice slovenskej a slovenské gymnáziá, • industrializácia Slovenska a sociálna otázka na Slovensku

<ul style="list-style-type: none"> • Zovšeobecniť ciele politického programu Slovákov. • Analyzovať politický program Slovákov – Žiadosti slovenského národa. • Analyzovať revolučné roky v rakúskej monarchii v kontexte slovenského národného hnutia. • Rozlíšiť pozitívne a negatívne výsledky revolučných rokov 1848/49. • Posúdiť význam revolúcie z pohľadu hlavných aktérov. • Analyzovať politický program Slovákov – Memorandum národa slovenského. • Analyzovať príčiny a dôsledky nového štátoprávneho usporiadania rakúskej monarchie. • Vymedziť spoločné a rozdielne mocenské inštitúcie v jednotlivých častiach monarchie. • Špecifikovať postavenie Slovákov v monarchii. • Rozlíšiť ciele Starej a Novej Školy. • Rozpoznať okolnosti vzniku a ciele prvých politických strán na Slovensku. • Rozpoznať ciele maďarizácie v školskej oblasti. • Zhodnotiť význam Matice slovenskej a spolkového života Slovákov. • Identifikovať proces modernizácie Rakúsko-Uhorska v 2. polovici 19. storočia. • Vysvetliť príčiny a dôsledky vystáhovalectva Slovákov. 	
---	--

Dejiny 20. stor. (42)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozpoznať kľúčové medzníky v priebehu prvej svetovej vojny. • Vysvetliť situáciu na Slovensku v priebehu prvej svetovej vojny. • Zdokumentovať útrapy ľudí na fronte a v zázemí. • Vymedziť ciele domáceho a zahraničného odboja. • Konkretizovať aktivity domáceho a zahraničného odboja. • Vymedziť závažné dôsledky prvej svetovej vojny. 	<ul style="list-style-type: none"> • slovenská spoločnosť počas vojny, • idea vzniku Československa, • zahraničný a domáci česko-slovenský odboj, • Slovensko v ČSR, • Slovensko a Slováci v medzivojnovom Československu (politický vývoj, hospodárstvo, školstvo, kultúra), • autonómia Slovenska, • Slovenská republika (1939 – 1945), • SNP,

• Vystihnúť geopolitické zmeny po prvej svetovej vojne. • Zhodnotiť význam vzniku ČSR. • Špecifikovať znaky politického systému ČSR. • Porovnať hlavné prúdy slovenskej politickej scény v ČSR. • Vysvetliť centralizmus a autonomizmus. • Vymedziť postavenie Slovenska v rámci ČSR. • Analyzovať hospodárske, sociálne a kultúrne podmienky v ČSR. • Špecifikovať medzinárodné postavenie ČSR. • Rozpoznať príčiny a dôsledky Mníchovskej dohody a Viedenskej arbitráže. • Rozpoznať príčiny a dôsledky rozbitia ČSR. • Rozpoznať kľúčové medzníky vnútropolitického a zahraničnopolitického vývoja Slovenskej republiky v rokoch 1939 – 1945. • Určiť charakter politického systému. • Analyzovať hospodárske, sociálne a kultúrne podmienky Slovenskej republiky. • Objasniť riešenie židovskej otázky. • Uviesť príčiny a dôsledky Slovenského národného povstania. • Rozpoznať rôzne interpretácie SNP. • Uviesť príklady účasti Slovákov na bojiskách druhej svetovej vojny. • Priblížiť na príkladoch každodenný život v Slovenskej republike počas 2. svetovej vojny. • Rozpoznať medzníky vnútropolitického vývoja ČSR v rokoch 1945 – 1948. • Vysvetliť prípravu komunistov na prevzatie moci a uskutočnenie moci v roku 1948. • Vymedziť príčiny a dôsledky začlenenia ČSR do sovietskeho bloku. • Vysvetliť hlavné príčiny a dôsledky reformného procesu v roku 1968. • Vysvetliť dôsledky obdobia normalizácie. • Vymedziť príčiny a dôsledky zrušenia komunistického režimu v Československu. • Určiť príčiny a dôsledky rozdelenia Československa.	• Slováci na bojiskách druhej svetovej vojny, • Slovensko v komunistickom Československu, • nežná revolúcia, • rozdelenie Česko-Slovenska a vznik samostatnej Slovenskej republiky, • Slovenská republika v Európskej únii. •

• Opísať proces vzniku samostatnej Slovenskej republiky v roku 1993. • Rozpoznať kľúčové medzníky vývoja Slovenskej republiky po roku 1993.	

V. Metódy a formy práce

- aktívne učenie sa
- metóda rozhovoru
- súčinnosť učiteľa a žiaka
- kooperatívne učenie
- tvorba projektov

VI. Učebné zdroje

- učebnica dejepisu pre 1.,2.,3. ročník
- materiály od vyučujúceho
- školské historické pramene
- dejepisné atlasy
- noviny,časopisy
- odborná literatúra, populárno-vedecká literatúra, historická beletria,
- filmy
- informačné technológie

VII. Hodnotenie predmetu

Hodnotenie a klasifikácia žiakov vychádza z Metodického pokynu č. 21/2011 na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl a z Vyhlášky 318/2008 Z. z. (Vyhláška Ministerstva školstva Slovenskej republiky o ukončovaní štúdia na stredných školách).

Stupnica hodnotenia písomných odpovedí:	100% - 90%	⇒ výborný
	89% - 75%	⇒ chváliateľný
	74% - 50%	⇒ dobrý
	49% - 30%	⇒ dostatočný
	29% - 0%	⇒ nedostatočný

Seminár z dejepisu VP 4. ročník (oktáva)

- Predmet sa neklasifikuje
- 3 úrovne hodnotenia:
  - 0% - 39% = NEABSOLVOVAL
  - 40% - 69% = ABSOLVOVAL
  - 70% - 100% = AKTÍVNE ABSOLVOVAL
- Žiak musí mať minimálne 2 známky = 2x test
- 1 samostatná práca
Pod samostatnou prácou žiaka sa myslí: referát, projekt, prezentácia, vypracované prac. listy, ústna odpoveď, domáca úloha, účasť na riadenej debate, aktivita žiaka.

V prípade neúčasti žiaka na niektorej dôležitej kontrolnej činnosti (ústnej alebo písomnej) učiteľ určí náhradný termín. V prípade, že žiak sa nezúčastní ani na náhradnom termíne skúšania (zo subjektívnych dôvodov), za nepreukázanie vedomostí na riadnom alebo náhradnom skúšaní, žiak nesplnil podmienky seminára a bude hodnotený ako neabsolvoval.

Názov predmetu	Seminár z matematiky
Vzdelávacia oblasť	Matematika a práca s informáciami

I. Charakteristika predmetu

Učebný predmet Seminár z matematiky je zameraný na rozširovanie učiva matematiky v 4.ročníku pre tých študentov, ktorí sa pripravujú na maturitnú skúšku z matematiky .

Prierezová téma v predmete:

Multikultúrna výchova – Určitý integrál – Newton, Leibnitzova veta

Komunikácia - Diferenciálny počet - Funkcie, rovnice, nerovnice

II. Rozvíjajúce ciele predmetu

- Naučiť žiaka používať matematiku vo svojom budúcom živote
- Rozvíjať jeho presné, logické a kritické myslenie, schopnosť argumentovať
- Rozvíjať zručnosti súvisiace s procesom učenia sa, najmä k racionálnemu a samostatnému učeniu sa
- Viesť žiaka k práci v skupine
- Ukázať mu matematiku ako súčasť ľudskej kultúry
- Naučiť ho používať prehľady, encyklopédie a primeranú odbornú literatúru
- Rozvíjať schopnosti presne sa vyjadrovať a formulovať otázky

III. Predmetové kompetencie

Proces vzdelávania smeruje k tomu, aby žiaci:

- používali matematické modely logického myslenia a prezentácie(vzorce, diagramy, grafy, tabuľky)
- uplatňovali vhodné metódy založené na analytickom, kritickom a tvorivom myslení
- vedeli vhodne argumentovať
- dokázali hľadať efektívne riešenia úloh
- vedeli odhadnúť výsledok, inovovať zaužívané postupy
- získali zručnosti v procese samostatného učenia sa
- získané vedomosti aplikovali na matematizáciu reálnych situácií z bežného života
- kriticky hodnotili svoj pokrok, prijímali spätnú väzbu a uvedomovali si svoje ďalšie rozvojové možnosti
- dokázali využívať všetky dostupné formy komunikácie pri spracovávaní a vyjadrovaní informácií rôzneho typu, mali adekvátne ústny a písomný prejav situácií a účelu uplatnenia sa
- efektívne využívali dostupné informačno-komunikačné technológie
- vedeli prezentovať sami seba a výsledky svojej práce na verejnosti, používali odborný jazyk
- chápali význam a uplatňovali formy takých komunikačných spôsobilostí, ktoré sú základom efektívnej spolupráce, založenej na vzájomnom rešpektovaní práv a povinností a na prevzatí osobnej zodpovednosti
- dokázali na primeranej úrovni reflektovať vlastnú identitu a budovať si vlastnú samostatnosť/nezávislosť ako člen celku/
- vedeli si svoje ciele a priority stanoviť v súlade so svojimi reálnymi schopnosťami, záujmami a potrebami
- osvojili si základné postupy efektívnej spolupráce v skupine, uvedomovali si svoju zodpovednosť v tíme, kde dokážu tvorivo prispievať pri dosahovaní spoločných cieľov
- dokázali odhadnúť a korigovať dôsledky vlastného správania a konania a uplatňovať sociálne prospešné zmeny v medzosobných vzťahoch
- dokázali si stanoviť ciele s ohľadom na svoje profesijné záujmy, kriticky hodnotiť svoje výsledky a aktívne pristupovať k uskutočneniu svojich cieľov

- boli flexibilní a schopní prijať a zvládať inovatívne zmeny
- dokázali inovovať zaužívané postupy pri riešení úloh, plánovať a riadiť nové projekty so zámerom dosiahnuť ciele, a to nielen v rámci práce, ale aj v každodennom živote
- uvedomovali si základné humanistické hodnoty, zmysel národného kultúrneho dedičstva, uplatňovali a ochraňovali princípy demokracie
- vyvážené chápali svoje osobné záujmy v spojení so záujmami širšej skupiny, resp. spoločnosti
- uvedomovali si svoje práva v kontexte so zodpovedným prístupom k svojim povinnostiam
- boli otvorení kultúrnej a etnickej rôznorodosti

IV. Obsah vzdelávania

Ročník: Štvrtý v štvorročnej forme štúdia

Hodinová dotácia: 2 hodiny

I. Funkcie, diferenciálny počet (32)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • vysvetliť význam limity funkcie • aplikovať vety o limitách pri riešení úloh • vypočítať limitu funkcie v danom bode • vybrať vhodnú metódu na nájdenie rovnice dotyčnice funkcie v danom bode • geometricky vysvetliť prvú deriváciu • používať vety a pravidlá na počítanie 1. a 2. derivácie funkcie • zovšeobecniť pravidlá derivovania pri výpočte derivácie zloženej funkcie • vybrať najefektívnejší postup pri určení monotónnosti a extrémoch funkcie • načrtnúť graf danej funkcie s využitím zistených vlastností funkcie • uviesť príklady z reálneho života na minimum a maximum funkcie a jednoduché úlohy vie samostatne riešiť 	<ul style="list-style-type: none"> • limita funkcie, • vety o limitách funkcie, • limita zloženej funkcie, • derivácia funkcie, dotyčnica grafu funkcie, • vety o derivovaní, • derivácia zloženej funkcie, • monotónnosť a extrémny funkcie, • priebeh funkcie.

II. Integrálny počet (26)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozumie pojmu primitívna funkcia a neurčitý integrál • vie vysvetliť a chápe súvis medzi neurčitým integrálom a deriváciou funkcie • používať pravidlá a vety na integrovanie funkcií • riešiť úlohy pomocou jednoduchej substitúcie • geometricky interpretovať význam určitého integrálu • pomocou určitého integrálu vypočítať obsah rovinných útvarov • vypočítať objem jednoduchého rotačného telesa • rozhodnúť, kedy je vhodné použiť integrálny počet pri výpočte objemu a obsahu daného útvaru • pozná súvislosti medzi určitým integrálom a jeho fyzikálnymi aplikáciami 	<ul style="list-style-type: none"> • primitívna funkcia, • neurčitý integrál, • vety a pravidlá na výpočet neurčitých integrálov, • Newton-Leibnitzova veta – určitý integrál • výpočet obsahu rovinných obrazcov, pomocou určitých integrálov • výpočet objemu rotačných telies, • fyzikálne aplikácie určitého integrálu.

• uviesť príklady fyzikálnych aplikácií určitého integrálu	

V. Metódy a formy práce

K tomu, aby žiak dosiahol výkonový štandard budeme používať:

- Problémové vyučovanie
- Projektové vyučovanie
- Samostatnú prácu
- Prácu v skupinách

VI. Učebné zdroje

Učebnica Matematika pre 4.ročník gymnáziá B. Riečan

Zbierka úloh z matematiky pre 4.ročník Odvárko, Smida

Odborná literatúra

Didaktické pomôcky

Internet a výukové programy

VII. Hodnotenie predmetu

Predmet sa neklasifikuje

- 3 úrovne hodnotenia:
  - 0% - 39% = NEABSOLVOVAL
  - 40% - 69% = ABSOLVOVAL
  - 70% - 100% = AKTÍVNE ABSOLVOVAL
- Test - min 2x za polrok

Názov predmetu	Cvičenia z matematiky
Vzdelávacia oblasť	Matematika a práca s informáciami

I. Charakteristika predmetu

Učebný predmet matematika na gymnáziách je zameraný na rozvoj matematickej kompetencie tak, ako ju formuloval Európsky parlament: „Matematická kompetencia je schopnosť rozvíjať a používať matematické myslenie na riešenie rôznych problémov v každodenných situáciách. Vychádzajúc z dobrých numerických znalostí sa dôraz kladie na postup a aktivitu, ako aj na vedomosti. Matematická kompetencia zahŕňa na rôznych stupňoch schopnosť a ochotu používať matematické modely myslenia (logické a priestorové myslenie) a prezentácie (vzorce, modely, diagramy, grafy, tabuľky).“

II. Ciele predmetu

Žiaci

- získajú schopnosť používať matematiku a matematické myslenie vo svojom budúcom živote,
- rozvíjajú svoje logické a kritické myslenie,
- argumentujú, komunikujú a spolupracujú v skupine pri riešení problému,
- čítajú s porozumením súvislé texty obsahujúce čísla, závislosti a vzťahy a nesúvislé texty obsahujúce tabuľky, grafy a diagramy,
- využívajú pochopené a osvojené postupy a algoritmy pri riešení úloh,
- vyhľadávajú,
- získavajú a spracúvajú informácie vrátane samostatnej práce s učebnicou a ďalšími textami,
- osvoja si základné matematické pojmy, poznatky, znalosti a postupy,
- spoznajú matematiku ako súčasť ľudskej kultúry a dôležitý nástroj pre spoločenský pokrok.

Hlavným cieľom vyučovania matematiky je, aby žiak získal schopnosť používať matematiku a matematické myslenie v svojom budúcom živote. Tomu musí zodpovedať

- spôsob vyučovania

Žiak sa má oboznámiť so základnými matematickými nástrojmi a spôsobmi reprezentácie (vzorce, premenné a funkcie, modely, diagramy, grafy, tabuľky), a to predovšetkým prostredníctvom riešenia úloh s rôznorodým kontextom, má získať skúsenosti s matematizáciou reálnej situácie a tvorbou matematických modelov. Prostredníctvom riešenia úloh by sa mal žiak oboznamovať aj s príkladmi praktického použitia matematiky v súčasnosti aj v minulosti.

III. Predmetové kompetencie

Štúdium matematiky na strednej škole prispieva k rozvoju kľúčových kompetencií: kompetencia uplatňovať základ matematického myslenia a základné schopnosti poznávať v oblasti vedy a techniky.

Žiak:

- používa matematické myslenie na riešenie praktických problémov v každodenných situáciách
- používa matematické modely logického a priestorového myslenia a prezentácie (vzorce, modely, štatistika, diagramy, grafy, tabuľky)
- používa základy prírodovednej gramotnosti, ktorá mu umožní robiť vedecky podložené úsudky, pričom vie použiť získané operačné vedomosti na úspešné riešenie problémov, kompetencia riešiť problémy
- uplatňuje pri riešení problémov vhodné metódy založené na analytickokritickom a tvorivom myslení

- je otvorený (pri riešení problémov) získavaniu a využívaní rôznych, aj inovatívnych postupov, formuluje argumenty a dôkazy na obhájenie svojich výsledkov,
- dokáže spoznávať pri jednotlivých riešeniach ich klady i zápory a uvedomuje si aj potrebu zvažovať úroveň ich rizika
- □ má predpoklady na konštruktívne a kooperatívne riešenie konfliktov, kompetencia v oblasti informačných a komunikačných technológií
- má osvojené základné zručnosti v oblasti IKT ako predpoklad ďalšieho rozvoja
- používa základné postupy pri práci s textom a jednoduchou prezentáciou
  - o hľadať chyby v argumentácii a usudzovaní
  - o v jednoduchých prípadoch vysloviť kontra príklad všeobecných tvrdení
  - o rozlíšiť nepodložené tvrdenie v prípade, že má dostatok informácií
- dokáže využívať IKT pri vzdelávaní, kompetencia k celoživotnému učeníu sa – učiť sa učiť
- dokáže reflektovať proces vlastného učenia sa a myslenia pri získavaní a spracovávaní nových poznatkov a informácií a uplatňuje rôzne stratégie učenia sa
- □ kriticky hodnotí svoj pokrok, prijíma spätnú väzbu a uvedomuje si svoje ďalšie rozvojové možnosti, sociálne komunikačné kompetencie
- dokáže využívať všetky dostupné formy komunikácie pri spracovávaní a vyjadrovaní informácií rôzneho typu, má adekvátny ústny a písomný prejav situácii a účelu uplatnenia
- chápe význam a uplatňuje formy takých komunikačných spôsobilostí, ktoré sú základom efektívnej spolupráce, založenej na vzájomnom rešpektovaní práv a povinností a na prevzatí osobnej zodpovednosti, kompetencie sociálne a personálne dokáže na primeranej úrovni reflektovať vlastnú identitu a budovať si vlastnú samostatnosť/nezávislosť ako člen celku
- osvojí si základné postupy efektívnej spolupráce v skupine uvedomuje si svoju zodpovednosť v tíme, kde dokáže tvorivo prispievať pri dosahovaní spoločných cieľov
- dokáže si stanoviť ciele s ohľadom na svoje profesijné záujmy, kriticky hodnotí svoje výsledky a aktívne pristupuje k uskutočneniu svojich cieľov
- je flexibilný a schopný prijať a zvládať inovatívne zmeny, kompetencie smerujúce k iniciatívnosti a podnikavosti dokáže inovovať zaužívané postupy pri riešení úloh, plánovať a riadiť nové projekty so zámerom dosiahnuť ciele, a to nielen v rámci práce, ale aj v každodennom živote. kompetencie občianske
- uvedomuje si základné humanistické hodnoty, zmysel národného kultúrneho dedičstva, uplatňuje a ochraňuje princípy demokracie
- vyvážene chápe svoje osobné záujmy v spojení so záujmami širšej skupiny, resp. spoločnosti uvedomuje si svoje práva v kontexte so zodpovedným prístupom k svojim povinnostiam, prispieva k naplneniu práv
- je otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti

IV. Obsah vzdelávania

Ročník: Štvrtý v štvorročnej forme štúdia

Hodinová dotácia: 2 hodiny / týždeň

Ročník	Prehľad tematických celkov	Orientačná hodinová dotácia
Štvrtý	1. Planimetria	10
	2. Stereometria	13
	3. Kombinatorika	8
	4. Pravdepodobnosť a štatistika	8
	5. Systematizácia učiva	19

Planimetria (10)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • poznať základné geometrické útvary v rovine (bod, priamka, rovina) a na konkrétnych príkladoch opísať vzťahy medzi nimi • definovať geometrické útvary (úsečka, uhol, trojuholník, štvoruholník, konvexný n-uholník, kružnica, kruh) • sformulovať vetu o vzťahu medzi obvodovým a stredovým uhlom, Talesovu vetu a použiť ju pri riešení úloh • rozlíšiť konvexný a nekonvexný geometrický útvar • klasifikovať vzájomnú polohu dvoch priamok, priamky a kružnice, vzájomnú polohu dvoch kružníc • klasifikovať trojuholníky • aktívne ovládať pojmy trojuholník, štvoruholník, rovnobežník (štvorec, kosoštvorec, kosodĺžnik, obdĺžnik), lichobežník, ťažnice, výšky, stredné pričky, kružnicu vpísanú a opísanú trojuholníku, ich definície a vlastnosti, poznať vlastnosti strán, uhlov a uhlopriečok v štvoruholníku • aktívne ovládať pojmy mnohouholník, počet uhlopriečok, pravidelný n-uholník, súčet vnútorných uhlov • aktívne ovládať pojmy kružnica, kruh, tetiva, oblúk, medzikružie • vysvetliť na konkrétnych príkladoch obsah pojmov uhol dvoch priamok, vzdialenosť bodu od priamky a vzdialenosť dvoch rovnobežiek • vypočítať obsahy a obvody trojuholníkov, štvoruholníkov, pravidelných n-uholníkov, kruhu a jeho častí	<ul style="list-style-type: none"> • Základné útvary v rovine, polpriamka, uhol, polrovina, dvojice uhlov, pravý uhol, rovnobežnosť. Konvexné a nekonvexné útvary, trojuholník, štvoruholníky, konvexné n-uholníky, kružnica. • Zhodnosť a podobnosť trojuholníkov, vety o zhodnosti a podobnosti trojuholníkov. • Ťažnica, výška, stredná prička, kružnica vpísaná a opísaná trojuholníku, ťažisko, priesečník výšok. • Základné polohové vzťahy a jednoduché metrické úlohy. • Uhly v kružnici, stredový, obvodový uhol a vzťahy medzi nimi, Talesova veta. • Euklidove a Pytagorova veta. • Obsahy a obvody rovinných útvarov, pravidelných n-uholníkov, štvoruholníkov, kruhu i jeho častí. • Množiny bodov danej vlastnosti, kružnica a dotyčnica kružnice. • Konštrukčné úlohy, rozbor, počet riešení. • Zhodné a podobné zobrazenia v rovine (osová a stredová súmernosť, otáčanie, posúvanie). • Skladanie osových súmerností. • Konštrukčné úlohy riešené pomocou geometrických zobrazení.

<ul style="list-style-type: none"> • riešiť aplikované úlohy pomocou trigonometrie • chápať pojem geometrické zobrazenie, definovať zhodné zobrazenie v rovine • využívať vety o podobnosti a zhodnosti trojuholníkov pri výpočtoch prvkov geometrických útvarov • sformulovať Euklidove a Pytagorovu vetu • vysvetliť pojem súmernosť rovinných útvarov • chápať pojem geometrické zobrazenie, definovať zhodné zobrazenie v rovine • využívať vety o podobnosti a zhodnosti trojuholníkov pri výpočtoch prvkov geometrických útvarov • aplikovať v konštrukčných úlohách vedomosti o trojuholníku, jeho ťažniciach, ťažisku, výškach, kružnici vpísanej a opísanej • zostrojiť v danom zhodnom zobrazení obraz bodu, priamky, mnohoúhelníka a kružnice • aplikovať v konštrukčných úlohách vedomosti o zhodných zobrazeniach 	
--	--

Stereometria (13)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • klasifikovať vzájomnú polohu dvoch priamok, priamky a roviny, dvoch rovín • využiť základné vety stereometrie a poznatky o vzájomnej polohe priamok a rovín pri konštrukcii priesečnice dvoch rovín, priesečníka priamky s rovinou, pri konštrukcii rovinného rezu hranola a ihlana • určiť (konštrukčne aj výpočtom) a znázorniť v jednoduchých prípadoch odchýlky priamok a rovín. • určiť vzdialenosť bodu od priamky, vzdialenosť bodu od roviny, vzdialenosť dvoch rovnobežných rovín. • zobrazíť jednoduché telesá vo voľnom rovnobežnom premietaní • charakterizovať základné mnohosteny a rotačné telesá (kocka, kváder, hranol, ihlan, zrezaný ihlan, rotačný valec, kužeľ, zrezaný kužeľ, guľa, guľová plocha) • vypočítať objem a povrch kocky, kvádra, hranola, ihlana, rotačného valca a kužeľa, zrezaného ihlana a kužeľa, gule. 	<ul style="list-style-type: none"> • Základné útvary v priestore, bod, priamka, rovina, vzájomná poloha dvoch priamok, • rovnobežnosť priamok, vzájomná poloha priamky a roviny, dvoch rovín. • Kolmosť, priamka kolmá na rovinu, kolmosť rovín. • Telesá, hranol, kolmý hranol, ihlan, štvorsten, pravidelné a rotačné telesá (valec, kužeľ, • guľa). • Vzdialenosť bodu od roviny, vzdialenosť bodu od priamky. • Odchýlka dvoch priamok, priamky a roviny dvoch rovín, kolmosť rovín. • Objemy a povrchy hranatých aj rotačných telies, vlastnosti objemu.

Kombinatorika (8)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • riešiť jednoduché kombinatorické úlohy systematickým vypísaním všetkých možností s • využitím vhodného organizačného princípu • riešiť zložitejšie kombinatorické úlohy využitím kombinatorického pravidla súčtu a súčinu, či pomocou základných vzorcov pre počet variácií, permutácií a kombinácií • vysvetliť na konkrétnych príkladoch obsah pojmov permutácie, variácie (aj s opakovaním) a kombinácie • vyčíslieť hodnotu konkrétneho kombinačného čísla buď priamo z definície alebo pomocou vlastností Pascalovho trojuholníka 	<ul style="list-style-type: none"> • Kombinatorické pravidlo súčtu a súčinu, permutácie (poradia), variácie, variácie s opakovaním, kombinácie, faktoriál, kombinačné číslo, Pascalov trojuholník. Základné vlastnosti kombinačných čísel a Pascalovho trojuholníka.

Pravdepodobnosť a štatistika (8)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakterizovať na konkrétnych príkladoch pojmy štatistický súbor, štatistická jednotka a znak. Určiť rozsah daného štatistického súboru. • vykonať triedenie štatistického súboru podľa daného znaku. Určiť absolútne a relatívne. • početnosti znakov (tried) a zostaviť tabuľku početnosti. Graficky znázorniť rozdelenie početnosti. • vypočítať priemer, modus, medián, rozptyl a smerodajnú odchýlku. • vysvetliť na konkrétnych príkladoch obsah pojmov náhodný jav, istý jav, nemožný jav, opačný jav, nezávislé javy • aplikovať základný vzorec na výpočet pravdepodobnosti pre javy, ktorých počet je možné určiť jednoduchým výpočtom, kombinatorickou úvahou, pomocou doplnkovej pravdepodobnosti 	<ul style="list-style-type: none"> • Štatistický súbor, znak, rozsah súboru, absolútna a relatívna početnosť, aritmetický priemer. Modus, medián, rozptyl, smerodajná odchýlka. • Diagram. • Jav, pravdepodobnosť javu, náhodný, istý, nemožný a opačný jav, nezávislé javy. Doplnková pravdepodobnosť.

Systematizácia učiva (19)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • správne používať matematickú symboliku, symbolicky zapísať tvrdenie 	

• používať rôzne spôsoby reprezentácie matematického obsahu (text, tabuľky, grafy, diagramy) • samostatne analyzovať texty úloh a riešiť ich, odhadovať, hodnotiť a zdôvodňovať výsledky a vyhodnocovať rôzne spôsoby riešenia • dokáže hľadať efektívne riešenia úloh • aplikovať získané vedomosti pri matematizácii reálnych situácií z bežného života	

V. Metódy a formy práce

K tomu, aby žiak dosiahol výkonový štandard budeme používať:

- problémové vyučovanie
- samostatnú prácu
- práca v skupinách
- klasické formy vyučovania
- pamäťové počítanie
- rozhovor
- prácu s internetom práca na PC s výukovými programami

VI. Učebné zdroje

- Učebnica pre 1.2.3.ročník gymnáziá
- Zbierka úloh z matematiky pre 1.2.3.4.ročník
- Odborná literatúra
- Didaktické pomôcky
- Internet a výukové programy

VII. Hodnotenie predmetu

Predmet sa neklasifikuje

- 3 úrovne hodnotenia:
  - 0% - 39% = NEABSOLVOVAL
  - 40% - 69% = ABSOLVOVAL
  - 70% - 100% = AKTÍVNE ABSOLVOVAL
- Test - min 2x za polrok

Názov predmetu	Cvičenia z informatiky
Vzdelávacia oblasť	Matematika a práca s informáciami

I. Charakteristika predmetu

Cvičenia z informatiky – ako voliteľný predmet vo štvrtom ročníku sa vyučuje 2 hodiny týždenne. V predmete si žiak rozvinie a doplní základné poznatky z oblasti informatiky, informačného procesu a spracovania informácií. Počítačová gramotnosť je jednou zo základných zručností potrebných pre uplatnenie absolventa v praxi alebo pri štúdiu na vysokej škole. Je určený hlavne pre žiakov ktorí budú maturovať z predmetu informatika. Vhodný je však aj pre ostatných žiakov, pretože obsahovo sú cvičenia orientované na prehĺbenie si základnej počítačovej gramotnosti, ktorú získali v predchádzajúcich ročníkoch.

Predmet nadväzuje na informatiku z predchádzajúcich ročníkov. Študenti by mali ovládať základný pojmový aparát informatiky, mali by mať primerané zručnosti v oblasti počítačových systémov, vedieť pracovať s textom, tabuľkou, graf. dokumentom, v sieti Internet a mať základné vedomosti z algoritmizácie.

Voliteľný predmet cvičenia z informatiky vo štvrtom ročníku podstatne rozširuje vedomosti získané v predchádzajúcich ročníkoch v niektorých tematických okruhoch okrem tematického celku Algoritmické riešenie problémov, ktorý je zahrnutý v predmete Rozširujúca informatika.

II. Rozvíjajúce ciele predmetu

Žiaci po absolvovaní predmetu

- dokážu pracovať na úrovni pokročilých používateľov aplikačného software pre prácu s textom, tabuľkou a prezentačným software
- efektívne vyhľadávajú informácie uložené na pamäťových médiách, alebo na sieti
- dokážu efektívne využívať služby OS
- vedia komunikovať cez sieť
- dokážu pracovať v prostredí bežných aplikačných programov
- efektívne vyhľadávajú informácie uložené na pamäťových médiách, alebo na sieti
- rozvíjajú svoje schopnosti kooperácie a komunikácie
- nadobúdajú schopnosti potrebné pre výskumnú prácu
- rozvíjajú svoju osobnosť, tvorivosť, logické myslenie, zodpovednosť, sebakritickosť a snažia sa o sebazvedľovanie
- dokážu samostatne robiť výber a študovať odbornú literatúru
- dokážu spolupracovať v skupine pri riešení problému, zostaviť plán práce, špecifikovať podproblémy, distribuovať ich v skupine, vysvetliť problém ďalšiemu žiakovi, riešiť podproblémy, zhromaždiť výsledky, zostaviť ich do celkového riešenia, verejne so skupinou o ňom referovať
- rešpektujú intelektuálne vlastníctvo a autorstvo informatických produktov, systémov i aplikácií.

Učebná osnova má rámcový charakter a vyučujúci ju rozpracuje v rámci predmetovej komisie podľa materiálnych podmienok školy, požiadaviek a záujmu žiakov. Jednotlivé témy v rámci tematických celkov budú realizované na vyučovacích hodinách formou riešenia praktických úloh, projektov. Dôraz bude kladený na to, aby žiaci dokázali navrhovať najefektívnejšie riešenia na

spracovanie informácií a na základe vedomostí získaných v predchádzajúcich ročníkoch dokázali tieto úlohy realizovať. Pri riešení úloh by mali používať najvhodnejší software pre riešenie konkrétnych úloh.

III. Predmetové kompetencie

V predmete cvičenia z informatiky sa využívajú výchovné a vzdelávacie stratégie, ktoré smeruje k tomu, aby žiaci pri tvorbe svojich projektov:

- dokázali digitalizovať zvukovú a obrazovú informáciu
- vedeli zvoliť vhodné aplikácie na tvorbu a editáciu digitálneho videa
- vedeli podľa zadaných požiadaviek, kritérií upravovať a vytvárať zložité textové a tabuľkové dokumenty
- dokázali analyzovať a navrhnúť riešenia pri spracovaní ekonomických, finančných a štatistických úloh
- dokázali pri spracovaní textov a tabuliek používať efektívne nástroje pre editáciu /makrá, overovanie a ochrana údajov, práca s rozsiahlou tabuľkou a textom/
- chápali všeobecný princíp fungovania počítačových sietí, pracovať v sieti LAN
- dokázali vytvoriť a pracovať s databázami
- poznali princíp siete Internet
- poznali základné princípy návrhu a tvorby internetových stránok
- poznať význam a princíp archivácie údajov v závislosti od ich typu

IV. Obsah vzdelávania

Ročník: štvrtý v štvorročnej forme štúdia, ôsmy v osemročnej forme štúdia

Hodinová dotácia: 2 hodiny týždenne

SYSTEMATIZÁCIA POZNATKOV Z INFORMATIKY (20)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • poznať princíp digitalizácie zvukovej a obrazovej a textovej informácie • voliť vhodné nástroje na riešenie problému, na získanie a spracovanie informácií rôznych typov a na komunikáciu • vytvárať grafické produkty pri realizácii svojich projektov • vedieť vytvoriť vlastné video • upravovať podľa zadaných kritérií video záznamy • kombinovať texty a iné objekty (grafiku, tabuľky, a pod.), • vedieť upraviť podľa zadaných kritérií rozsiahle text. dokumenty 	<ul style="list-style-type: none"> • kódy, kódovanie, prevod čísel do postupnosti bitov (dvojkovej sústavy) a späť, kódovanie textovej, zvukovej a obrazovej informácie • digitalizácia zvuku a obrazu • spracovanie grafickej informácie /vektorová a rastrová grafika/ • manipulovanie s objektmi na časovej osi • práca s textom, štýl ako nástroj na formátovanie textu • automatická oprava textu • vkladanie špeciálnych prvkov /obsah, register, krížové odkazy, revízia, ochrana dokumentu/ • makrá • vzorce ako vzťah viacerých buniek, graf ako

<ul style="list-style-type: none"> • pri tvorbe dokumentov používať špecifické prvky /obsah, register, poznámky pod čiarou, automatické opravy a pod./ • vedieť vytvoriť, použiť a editovať makrá • využívať tabuľkový editor pri riešení problémov • prezentovať údaje z tabuliek (napr. pomocou grafu) • vedieť použiť nástroje tabuľkového kalkulátora pre prácu z rozsiahlou tabuľkou • vedieť použiť vhodné funkcie k výpočtu zložitejších ekonomických a štatistických výpočtov • vedieť nastaviť ochranu dokumentu 	<p>vizualizácia a prezentácia údajov</p> <ul style="list-style-type: none"> • formátovanie, triedenie, filter • tvorba grafov, kontingenčných tabuliek • podmienené formátovanie • overovanie údajov • finančné a štatistické výpočty • ochrana dokumentu
--	---

REPREZENTÁCIE A NÁSTROJE – ŠTRUKTÚRY – relačné databázové systémy (40)

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • organizovať informácie do štruktúr – vytvárať a manipulovať so štruktúrami, ktoré obsahujú údaje a vzťahy (tabuľky, grafy, postupnosti obrázkov, čísel, ...), • poznať a správne voliť vhodné programové nástroje pre prácu so štruktúrou údajov • orientovať sa, vyhľadávať a získavať informácie zo štruktúry podľa stanovených kritérií, • vytvárať z údajov štruktúr vhodné tlačové zostavy, sumáre, nálepky... • vytvárať z údajov vhodné vstupné a výstupné formuláre • voliť vhodnú štruktúru pre reprezentáciu informácie a zdôvodňovať ju (napr. kedy voliť čísla, alebo kedy meno a priezvisko evidovať v dvoch samostatných stĺpcoch v tabuľke, ...), • posudzovať vlastnosti operácií s rôznymi štruktúrami (napr. možnosť mazania, vkladania, vyhľadávania, ...), • interpretovať údaje zo štruktúr – odvodzovať vzťahy zo zadaných údajov v štruktúre, prerozprávať informácie uložené v štruktúre vlastnými slovami. 	<ul style="list-style-type: none"> • charakteristika databázových systémov, základné pojmy • štruktúra databázy – polia, typy polí, záznamy, vytvorenie tabuľky • výpisy z tabuliek s využitím rôznych kritérií, triedenie, indexovanie • výpočty nad tabuľkou, relácie • výpisy vo forme tlačových zostáv, sumáre, nálepky, vizitky... • vstupné a výstupné formuláre • ukážky konkrétneho využitia databázového systému (personalistika, mzdy, klasifikácia, skladová evidencia, inventár...) • vytvorenie ucelenej databázy s využitím viacerých prvkov relačného databázového programu

V. Metódy a formy práce

Jednotlivé témy v rámci tematických celkov budú realizované na vyučovacích hodinách formou riešení praktických úloh, projektov. Dôraz bude kladený na to, aby žiaci dokázali navrhovať najefektívnejšie riešenia na spracovanie informácií a na základe vedomostí získaných v predchádzajúcich ročníkoch dokázali tieto úlohy realizovať. Pri riešení úloh by mali používať najvhodnejší software pre riešenie konkrétnych úloh.

- slovné – vysvetľovanie, prednáška, práca s textom, rozhovor
- názorno – demonštračné – prezentácia a pozorovanie, práca s obrazom
- zručnostno – praktické – napodobňovanie, experimentovanie, vytváranie zručností
- diskusné
- riešenie problémov
- skupinové a kooperatívne vyučovanie
- tvorba vlastných projektov
- vyučovanie podporované počítačom

VI. Učebné zdroje

- Informatika pre stredné školy, Ivan Kalaš a kolektív, SPN 2001
- Správa a stavba sít, Jakub Zemánek, Computer Media, 2004
- Internet pre stredné školy, Roman Baranovič, Computer Press, 2003
- Tvorba www stránok, Martin Domes, Computer Press, 2008

VII. Hodnotenie predmetu

Kritériá hodnotenia budú zisťovať, úroveň osvojenia výkonového štandardu žiakom. Zisťovanie úrovne osvojených kompetencií v zmysle výkonových štandardov bude prevádzané:

- obhajobou záverečných prác
- praktickou prácou pri PC
- písomnou formou (2 testy – polročný a záverečný)
- každý test je potrebné oznámiť týždeň dopredu
  - opravený test dôsledne analyzovať, žiak musí vedieť kritériá hodnotenia a opravený test musí vidieť
- Predmet sa neklasifikuje
- 3 úrovne hodnotenia:

0% – 39% = NEABSOLVOVAL

40% – 69% = ABSOLVOVAL

70% – 100% = AKTÍVNE ABSOLVOVAL

Názov predmetu	Seminár z fyziky
Vzdelávacia oblasť	Človek a príroda

I. Charakteristika predmetu

Výučba fyziky sa spolu s biológiou a chémiou podieľa na rozvíjaní prírodovednej gramotnosti žiaka tak, aby využíval nadobudnuté vedomosti, bol schopný klásť otázky a na základe dôkazov vyvodzoval závery, ktoré vedú k porozumeniu obsahu výučby prírodných vied.

Obsah výučby fyziky je postavený na overenej konštruktivistickej pedagogickej teórii, ktorá kladie pri budovaní fyzikálnych poznatkov dôraz na vlastnú žiacku skúsenosť s fyzikálnymi javmi a objektmi. Umožňujú to žiacke pokusy, reálne demonštrácie, priame merania a ich spracovanie. Postupne sa žiak vedie k formalizácii poznávaného obsahu, prípadne k matematickým vzťahom a k zovšeobecneniam v podobe teoretických pojmov.

Prostredníctvom tvorby vybraných fyzikálnych (často aj prírodovedných) pojmov sa rozvíjajú žiacke bádateľské spôsobilosti, najmä pozorovať, merať, experimentovať, spracovať namerané údaje tabelárnou a grafickou formou. Súčasťou týchto spôsobilostí sú aj manuálne a technické zručnosti žiaka, schopnosť formulovať hypotézy, tvoriť závery a zovšeobecnenia, interpretovať údaje a opísať ich vzájomné vzťahy.

Proces fyzikálneho vzdelávania uprednostňuje metódy a formy, ktoré sa podobajú prirodzenému postupu vedeckého poznávania. Vzhľadom na vek žiakov je to najmä už spomenutý empirický postup, pre ktorý je charakteristické riešenie problémov experimentálnou metódou aj s využitím informačno-komunikačných prostriedkov. Aktívna účasť žiaka sa zabezpečuje najmä riešením problémov a prácou v skupinách.

Žiak prostredníctvom fyzikálneho vzdelávania získa vedomosti potrebné aj k osobným rozhodnutiam v občianskych a kultúrnych záležitostiach, ktoré súvisia s lokálnymi aj globálnymi problémami ako sú zdravie, životné prostredie, technický pokrok a podobne. Rovnako dôležité je, aby pochopil kultúrne, spoločenské a historické vplyvy na rozvoj vedy a techniky.

II. Rozvíjajúce ciele predmetu

Oblasť: Svet/prírodovedné poznatky a myšlienky

Žiaci

- opíšu spôsoby, ktorými prírodné vedy pracujú,
- vyhodnotia zisky a nedostatky aplikácií vedy,
- diskutujú na tému etických a morálnych otázok vyplývajúcich z aplikácie vedy,
- diskutujú o tom, ako je štúdium vedy podmienené kultúrnymi vplyvmi,
- chápu, ako rôzne prírodovedné disciplíny vzájomne súvisia a ako súvisia s inými predmetmi,
- považujú vedu za aktivitu spolupráce,
- demonštrujú znalosť vedeckých faktov, definícií, zákonov, teórií, modelov,
- demonštrujú schopnosť používať vhodnú terminológiu, vrátane použitia symbolov.

Oblasť: Komunikácia

Žiaci vyjadrujú myšlienky, argumenty, praktické skúsenosti z pozorovania

- použitím vhodného slovníka a jazyka,
- použitím grafov a tabuliek,
- použitím vhodného formátu laboratórneho protokolu,
- použitím digitálnych technológií (určených školským vzdelávacím programom).

Oblasť: Prírodovedné bádanie/vykonávanie experimentov

Žiaci

- formulujú problém vo forme otázky, ktorá môže byť zodpovedaná experimentom,
- formulujú hypotézu,
- testujú hypotézu v podmienkach riadenia jednej nezávisle premennej veličiny,
- plánujú experiment,
- naznačia záver konzistentný s realizovaným experimentom, komentujú chyby merania,
- vyhodnotia celkový experiment vrátane použitých postupov,

- postupujú podľa slovných i písaných inštrukcií,
- vyberú a bezpečne použijú experimentálnu zostavu, materiál, techniku vhodnú na meranie,
- vykonajú experiment bezpečne, zaznamenajú údaje z pozorovania a merania,
- použijú vhodné nástroje a techniku na zber dát,
- spolupracujú v skupine rovesníkov zostavenej učiteľom.

Oblasť: Spracovanie dát

Žiaci

- riešia úlohy s úplne definovaným problémom, ako aj úlohy s neúplne definovaným problémom a neúplne definované úlohy,
- organizujú, prezentujú a vyhodnocujú dáta rôznymi spôsobmi,
- transformujú dáta prezentované jednou formou do inej formy vrátane matematických výpočtov, grafov, tabuliek,
- identifikujú trendy v dátach,
- vytvárajú predpovede založené na dátach,
- naznačujú závery založené na dátach,
- odhadujú dáta na základe vlastnej skúsenosti, použijú poznatky na vysvetlenie záverov.

III. Štruktúra kompetencií rozvíjaných vyučovaním fyziky

Poznávací (kognitívna)	Komunikačná	Interpersonálna	Intrapersonálna
Používať kognitívne operácie.	Tvorit', prijať a spracovať informácie.	Akceptovať skupinové rozhodnutia.	Regulovať svoje správanie.
Formulovať a riešiť problémy, používať stratégie riešenia.	Vyhľadávať informácie.	Kooperovať v skupine.	Vytvárať si vlastný hodnotový systém.
Uplatňovať kritické myslenie.	Formulovať svoj názor a argumentovať.	Tolerovať odlišnosti jednotlivcov a iných.	
Nájsť si vlastný štýl učenia a vedieť sa učiť v skupine.		Diskutovať a viesť diskusiu o odbornom probléme.	
Myslieť tvorivo a uplatniť jeho výsledky.			

IV. Obsah vzdelávania

Ročník: 4. ročník

Hodinová dotácia: 2 hodiny týždenne, 60 hodín ročne

Ročník	Prehľad tematických celkov	Orientačná hodinová dotácia
štvrtý	1. Pozorovanie, meranie, experiment	30
	2. Sila a pohyb	8
	3. Vlastnosti kvapalín a plynov	2
	4. Periodické deje	4
	5. Elektrizácia a magnetizmus	8
	6. Elektromagnetické žiarenia a častice mikrosveta	6
	7. Energia okolo nás	2

Pozorovanie, meranie, experiment (30)

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • navrhnuť cieľ, metódu a aparatúru experimentu na potvrdenie hypotézy, • vyhodnotiť priebeh a výsledky experimentu, vyvodiť záver, • používať meracie prístroje poskytnuté učiteľom obvyklým spôsobom a bezpečne, • zaznamenávať všetky relevantné merané údaje v primeranej štruktúre, zvyčajne tabuľkou alebo grafom, • zaokrúhliť vypočítanú hodnotu veličiny s ohľadom na presnosť hodnôt vstupujúcich do výpočtu, • preložiť čiaru cez namerané body na základe vopred formulovanej hypotézy, • zmerať rozmer telesa meraním posuvným meradlom s noniom a mikrometrickým meradlom, • experimentálne určiť hustotu látky pevného pravidelného telesa, • experimentálne sledovať premeny mechanických foriem energie, • overiť závislosť tretej sily od kolmej tlakovej sily, veľkosti styčných plôch a kvality styčných plôch, • určiť koeficient šmykového trenia medzi podložkou a telesom, • určiť veľkosť zrýchlenia pohybu guľôčky na naklonenej rovine, • overiť momentovú vetu, • zistiť mernú tepelnú kapacitu kalorimetra, • zistiť mernú tepelnú kapacitu neznámej látky, • zistiť merné skupenské teplo topenia ľadu, • určiť výtokovú rýchlosť kvapaliny malým otvorom v stene nádoby, • určiť približnú hodnotu priemeru molekuly kyseliny olejovej, • určiť z kapilárnej elevácie povrchové napätie kvapaliny, • demonštrovať jednoduché pokusy z elektrostatiky, • merať napätia a prúdu, • zostaviť jednoduchý elektrický obvod, merať el. odpor, • zmerať závislosti svorkového napätia od 	<ul style="list-style-type: none"> • chyba merania, jej príčiny a vyjadrenie • odhad veľkosti chyby spôsobenej meradlom • aritmetický priemer z viacerých meraní • experiment objaviteľský a overovací • lineárna závislosť dvoch veličín • priama úmernosť medzi dvomi veličinami • posuvné meradlo s noniom, mikrometrické meradlo • hustota látky • polohová a kinetická energia • trecia sila, koeficient šmykového trenia • zrýchlenie telesa • moment sily, momentová veta • merná tepelná kapacita kalorimetra • merné skupenské teplo topenia látky • povrchové napätie • kapilarita • elektrický prúd, napätie, odpor • svorkové napätie, skratový prúd • polovodičová dióda • Ampérove pravidlo pravej ruky, Flemingovo pravidlo ľavej ruky • indukčná čiara • transformátor • oscilátor, doba kmitu • rýchlosť zvuku • index lomu • optická mohutnosť šošovky • vlnová dĺžka svetla

<p>zaťaženia zdroja,</p> <ul style="list-style-type: none"> • zmerať a zakresliť Volt - ampérovú charakteristiku polovodičovej diódy, • demonštrovať jednoduché pokusy z magnetizmu, • overiť činnosť transformátora, • merať spotrebu el. energie, • overiť vzťah pre periódu kyvadla, • určiť hmotnosť telesa pomocou pružinového oscilátora, • merať rýchlosť zvuku, • merať index lomu skla, • merať ohniskovú vzdialenosť spojky, • zmerať vlnovú dĺžku svetla. 	
--	--

Sila a pohyb (8)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • riešiť úlohy s využitím vzťahov pre hybnosť a zákon zachovania hybnosti, • riešiť úlohy s využitím vzťahov kinematiky aj dynamiky pre pohyby so zrýchlením, • riešiť úlohy s využitím vzťahu pre mechanickú prácu, ak pôsobiaca sila a posunutie majú rôznu smer, • riešiť úlohy s využitím vzťahu pre kinetickú a potenciálnu energiu telesa, • riešiť úlohy s využitím zákona zachovania energie, • riešiť úlohy súvisiace s momentom sily a ťažiskom telesa. • riešiť úlohy s využitím rovnice spojitosti, Bernoulliho rovnice, Pascalovho zákona 	<ul style="list-style-type: none"> • rýchlosť, dráha, zrýchlenie • pohyb po kružnici • hybnosť • zákon zachovania hybnosti • Newtonové pohybové zákony • kinetická, polohová energia, zákon zachovania energie • moment sily a momentová veta • stabilita telesa, moment zotrvačnosti • rovnica spojitosti, Bernoulliho rovnica, Pascalov zákon

Vlastnosti kvapalín a plynov (2)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • riešiť úlohy súvisiace so vzájomnou závislosťou objemu, tlaku, teploty a množstva ideálneho plynu v uzavretej nádobe, • riešiť úlohy s využitím kalorimetrickej rovnice 	<ul style="list-style-type: none"> • tepelná kapacita • merná tepelná kapacita • normálové napätie • stavová rovnica • kalorimetrická rovnica

Periodické deje (4)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak vie/dokáže	

<ul style="list-style-type: none"> • riešiť úlohy na kmitavý pohyb • riešiť úlohy na vlnenie • riešiť jednoduché úlohy s využitím vzťahu pre rýchlosť vlny 	<ul style="list-style-type: none"> • kmitanie, perióda, frekvencia, okamžitá výchylka, amplitúda kmitania • časový rozvoj harmonického kmitania a neharmonického periodického deja • vlastnosti mechanického oscilátora • pružinové kyvadlo, matematické a fyzikálne kyvadlo • nútené kmitanie, konkrétne príklady • vlastná frekvencia a perióda kmitania • vlnenie v rade bodov • frekvencia, vlnová dĺžka, rýchlosť vlny • vlnenie na vodnej hladine
---	--

Elektrina a magnetizmus (8)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • riešiť úlohy s využitím vzťahu pre závislosť elektrického odporu kovového vodiča od jeho geometrických rozmerov, • riešiť úlohy s využitím vzťahu pre závislosť elektrického odporu kovového vodiča od jeho teploty, • riešiť úlohy súvisiace s V-A charakteristikou vláknovej žiarovky, • riešiť úlohy súvisiace s premenou elektrickej energie na iné formy energie, • riešiť úlohy s využitím vzťahu pre výpočet sily pôsobiacej na vodič s prúdom, • riešiť úlohy s využitím vzťahu pre výpočet sily pôsobiacej na časticu s nábojom, • riešiť jednoduché úlohy súvisiace so striedavým prúdom a napätím • 	<ul style="list-style-type: none"> • elektrický prúd v kovocho, elektrolytocho a v plynoch • elektrický odpor • závislosť elektrického odporu kovového vodiča od jeho geometrických rozmerov a od teploty • Ohmov zákon • sériové a paralelné zapojenie rezistorov • premena elektrickej energie na vnútornú energiu – elektrické vyhrievanie • elektrický výkon spotrebiča • Oerstedov pokus, Ampérovho pravidlo pravej ruky • pôsobenie magnetického poľa na vodič s prúdom, Flemingovo pravidlo ľavej ruky • pôsobenie magnetického poľa na pohybujúcu sa časticu s nábojom • elektromagnetická indukcia, generátor elektrickej energie • obvod so striedavým harmonickým elektrickým prúdom, frekvencia,

Elektromagnetické žiarenia a častice mikrosвета (6)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • riešiť úlohy s využitím princípov geometrickej optiky, • riešiť úlohy súvisiace s rýchlosťou svetla a indexom lomu, 	<ul style="list-style-type: none"> • vlnová dĺžka • index lomu • priečne zväčšenie • duté a vypuklé zrkadlo

<ul style="list-style-type: none"> • riešiť úlohy s využitím vzťahu medzi teplotou telesa a vlnovou dĺžkou λ_{MAX} emitovaného elektromagnetického žiarenia, • riešiť úlohy s využitím vzťahu pre výpočet energie fotónu, 	<ul style="list-style-type: none"> • zobrazovacia rovnica • fotoelektrický jav • hraničná frekvencia • väzbová energia jadra, hmotnostný úbytok
--	---

Energia okolo nás (2)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • používať pojmy a vypočítať hodnoty kinetickej energie translačného pohybu, potenciálnej energie v homogénnom gravitačnom poli Zeme, energie uvoľnenej spaľovaním (výhrevnosť), energie uvoľnenej pri prechode elektrického prúdu jednosmerného i striedavého, energie žiarenia (tepelná energia), energie fotónu, väzbovej energie jadra atómu pri riešení komplexných úloh. 	<ul style="list-style-type: none"> • príkon, výkon, účinnosť • premena energie

V. Metódy a formy práce

Metódy

- výkladovo-ilustratívna metóda
- reproduktívna metóda
- výkladovo-problémová metóda
- heuristická metóda
- výskumná metóda

Formy

- metodické (výkladové, dialogické, demonštračné, samostatná práca žiakov)
- sociálne (frontálna, individuálna a skupinová práca)
- organizačné (vyučovacia hodina, laboratórna práca, projekty ...)

VI. Učebné zdroje

- Fyzika pre 1.,2.,3.a 4. ročník gymnázia, Slovenské pedagogické nakladateľstvo Bratislava
- Zbierka úloh z fyziky 1. A 2. diel SPN
- Scholtz,Kireš-Fyzika kinematika pre gymnázia s osemročným štúdiom
- Scholtz,Kireš-Fyzika dynamika pre gymnázia s osemročným štúdiom
- Hanzelík- Zbierka riešených úloh z fyziky
- Tuľčinskij- Zbierka kvalitatívnych úloh z fyziky
- Bartuška: Sbíрка řešených úloh z fyziky 1,2,3,4, Prometheus 1997

VII. Hodnotenie predmetu

Hodnotenie a klasifikácia žiakov vychádza z Metodického pokynu č. 21/2011 na hodnotenie

a klasifikáciu žiakov stredných škôl a z Vyhlášky 318/2008 Z. z. (Vyhláška Ministerstva školstva Slovenskej republiky o ukončovaní štúdia na stredných školách).

- Predmet sa neklasifikuje
- 3 úrovne hodnotenia:
  - 0% - 39% = NEABSOLVOVAL
  - 40% - 69% = ABSOLVOVAL
  - 70% - 100% = AKTÍVNE ABSOLVOVAL
- Test – 2 x za polrok
- Obhajoba laboratórnej práce

Názov predmetu	Cvičenia z fyziky
Vzdelávacia oblasť	Človek a príroda

I. Charakteristika predmetu

Výučba fyziky sa spolu s biológiou a chémiou podieľa na rozvíjaní prírodovednej gramotnosti žiaka tak, aby využíval nadobudnuté vedomosti, bol schopný klásť otázky a na základe dôkazov vyvodzoval závery, ktoré vedú k porozumeniu obsahu výučby prírodných vied.

Obsah výučby fyziky je postavený na overenej konštruktivistickej pedagogickej teórii, ktorá kladie pri budovaní fyzikálnych poznatkov dôraz na vlastnú žiacku skúsenosť s fyzikálnymi javmi a objektmi. Umožňujú to žiacke pokusy, reálne demonštrácie, priame merania a ich spracovanie. Postupne sa žiak vedie k formalizácii poznávaného obsahu, prípadne k matematickým vzťahom a k zovšeobecneniam v podobe teoretických pojmov.

Prostredníctvom tvorby vybraných fyzikálnych (často aj prírodovedných) pojmov sa rozvíjajú žiacke bádateľské spôsobilosti, najmä pozorovať, merať, experimentovať, spracovať namerané údaje tabelárnou a grafickou formou. Súčasťou týchto spôsobilostí sú aj manuálne a technické zručnosti žiaka, schopnosť formulovať hypotézy, tvoriť závery a zovšeobecnenia, interpretovať údaje a opísať ich vzájomné vzťahy.

Proces fyzikálneho vzdelávania uprednostňuje metódy a formy, ktoré sa podobajú prirodzenému postupu vedeckého poznávania. Vzhľadom na vek žiakov je to najmä už spomenutý empirický postup, pre ktorý je charakteristické riešenie problémov experimentálnou metódou aj s využitím informačno-komunikačných prostriedkov. Aktívna účasť žiaka sa zabezpečuje najmä riešením problémov a prácou v skupinách.

Žiak prostredníctvom fyzikálneho vzdelávania získa vedomosti potrebné aj k osobným rozhodnutiam v občianskych a kultúrnych záležitostiach, ktoré súvisia s lokálnymi aj globálnymi problémami ako sú zdravie, životné prostredie, technický pokrok a podobne. Rovnako dôležité je, aby pochopil kultúrne, spoločenské a historické vplyvy na rozvoj vedy a techniky.

II. Rozvíjajúce ciele predmetu

Oblasť: Svet/prírodovedné poznatky a myšlienky

Žiaci

- opíšu spôsoby, ktorými prírodné vedy pracujú,
- vyhodnotia zisky a nedostatky aplikácií vedy,
- diskutujú na tému etických a morálnych otázok vyplývajúcich z aplikácie vedy,
- diskutujú o tom, ako je štúdium vedy podmienené kultúrnymi vplyvmi,
- chápu, ako rôzne prírodovedné disciplíny vzájomne súvisia a ako súvisia s inými predmetmi,
- považujú vedu za aktivitu spolupráce,
- demonštrujú znalosť vedeckých faktov, definícií, zákonov, teórií, modelov,
- demonštrujú schopnosť používať vhodnú terminológiu, vrátane použitia symbolov.

Oblasť: Komunikácia

Žiaci vyjadrujú myšlienky, argumenty, praktické skúsenosti z pozorovania

- použitím vhodného slovníka a jazyka,
- použitím grafov a tabuliek,
- použitím vhodného formátu laboratórneho protokolu,
- použitím digitálnych technológií (určených školským vzdelávacím programom).

Oblasť: Prírodovedné bádanie/vykonávanie experimentov

Žiaci

- formulujú problém vo forme otázky, ktorá môže byť zodpovedaná experimentom,

- formulujú hypotézu,
- testujú hypotézu v podmienkach riadenia jednej nezávisle premennej veličiny,
- plánujú experiment,
- naznačia záver konzistentný s realizovaným experimentom, komentujú chyby merania,
- vyhodnotia celkový experiment vrátane použitých postupov,
- postupujú podľa slovných i písaných inštrukcií,
- vyberú a bezpečne použijú experimentálnu zostavu, materiál, techniku vhodnú na meranie,
- vykonajú experiment bezpečne, zaznamenajú údaje z pozorovania a merania,
- použijú vhodné nástroje a techniku na zber dát,
- spolupracujú v skupine rovesníkov zostavenej učiteľom.

Oblasť: Spracovanie dát

Žiaci

- riešia úlohy s úplne definovaným problémom, ako aj úlohy s neúplne definovaným problémom a neúplne definované úlohy,
- organizujú, prezentujú a vyhodnocujú dáta rôznymi spôsobmi,
- transformujú dáta prezentované jednou formou do inej formy vrátane matematických výpočtov, grafov, tabuliek,
- identifikujú trendy v dátach,
- vytvárajú predpovede založené na dátach,
- naznačujú závery založené na dátach,
- odhadujú dáta na základe vlastnej skúsenosti, použijú poznatky na vysvetlenie záverov.

III. Štruktúra kompetencií rozvíjaných vyučovaním fyziky

Poznávacia (kognitívna)	Komunikačná	Interpersonálna	Intrapersonálna
Používať kognitívne operácie.	Tvoriť, prijať a spracovať informácie.	Akceptovať skupinové rozhodnutia.	Regulovať svoje správanie.
Formulovať a riešiť problémy, používať stratégie riešenia.	Vyhľadávať informácie.	Kooperovať v skupine.	Vytvárať si vlastný hodnotový systém.
Uplatňovať kritické myslenie.	Formulovať svoj názor a argumentovať.	Tolerovať odlišnosti jednotlivcov a iných.	
Nájsť si vlastný štýl učenia a vedieť sa učiť v skupine.		Diskutovať a viesť diskusiu o odbornom probléme.	
Myslieť tvorivo a uplatniť jeho výsledky.			

IV. Obsah vzdelávania

Ročník: 4. ročník

Hodinová dotácia: 2 hodiny týždenne, 58 hodín ročne

Ročník	Prehľad tematických celkov	Orientačná hodinová dotácia
štvrtý	Sila a pohyb	16
	Vlastnosti kvapalín a plynov	8

	Periodické deje	8
	Elektrina a magnetizmus	10
	Elektromagnetické žiarenie a častice mikrosвета	12
	Energia okolo nás	4

Sila a pohyb (16h)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • analyzovať situácie, v ktorých je trenie (užitočné) aj navrhnúť spôsoby zmenšenia trenia tam, kde prekáža • riešiť úlohy s využitím vzťahov pre hybnosť a zákon zachovania hybnosti, • zostrojiť graf závislosti rýchlosti od času a dráhy od času pre zrýchlený pohyb • riešiť úlohy s využitím vzťahov kinematiky aj dynamiky pre pohyby so zrýchlením • rozlíšiť fyzikálnu prácu od „fyziologicky“ pocítovanej práce • riešiť úlohy s využitím vzťahu pre mechanickú prácu, ak pôsobiaca sila a posunutie majú rôzny smer • riešiť úlohy s využitím vzťahu pre kinetickú a potenciálnu energiu telesa • riešiť úlohy s využitím zákona zachovania energie • vypočítať absolútne a relatívne predĺženie pevnej látky v závislosti od pôsobiacej sily 	<ul style="list-style-type: none"> • sila ako vektorová fyzikálna veličina • schéma voľného telesa rozklad sily na zložky • statické a dynamické trenie • hybnosť a zákon zachovania hybnosti • Newtonove pohybové zákony • voľný pád, pád telesa v reálnych podmienkach • vrhy • mechanická práca • kinetická energia telesa a potenciálna energia telesa • zákon zachovania energie • deformačné účinky sily • pružná a nepružná deformácia (Hookov zákon)

Vlastnosti kvapalín a plynov (8h)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • určiť hodnotu tlaku pod hladinou vody • riešiť úlohy súvisiace so vzájomnou závislosťou objemu, tlaku, teploty a množstva ideálneho plynu v uzavretej nádobe • vysvetliť výsadné postavenie teploty – 273,15 °C, • vyjadriť teplotu v Celziovej aj Kelvinovej stupnici, rozlíšiť pojmy teplo a teplota • riešiť úlohy z kalorimetrie 	<ul style="list-style-type: none"> • pohyb telesa vo vzduchu a v kvapaline aerodynamická a hydrodynamická odporová sila • prúdnic, objemový tok, ustálené prúdenie, rovnica spojitosti, Bernoulliho princíp, laminárne a turbulentné prúdenie, obtekanie telies reálnou kvapalinou vlastnosti plynov ako dôsledok ich vnútornej štruktúry • zákony ideálneho plynu stavová rovnica ideálneho plynu

<ul style="list-style-type: none"> • riešiť úlohy s využitím rovnice spojitosti pre kvapalinu, • identifikovať a vysvetliť javy potvrdzujúce platnosť Bernoulliho rovnice pre kvapaliny a plyny, 	<ul style="list-style-type: none"> • teplo, tepelná kapacita • prúdenie tekutín rovnica spojitosti Bernoulliho rovnica
--	--

Periodické deje (8h)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • určiť periódu periodického deja • vyjadriť frekvenciu deja • objaviť z výsledkov experimentu faktory ovplyvňujúce periódu matematického kyvadla, • analyzovať grafy harmonického a neharmonického periodického deja, • zistiť hodnoty z grafu závislosti okamžitej výchylky od času pre mechanický oscilátor, • riešiť jednoduché úlohy s využitím vzťahu pre rýchlosť vlny • riešiť jednoduché úlohy súvisiace so stojatým vlnením na strune 	<ul style="list-style-type: none"> • periodické deje v prírode a spoločnosti pohyby s konštantnou periódou kmitanie, • perióda, frekvencia, okamžitá výchylka, amplitúda kmitania • časový rozvoj harmonického kmitania a neharmonického periodického deja • vlastnosti mechanického oscilátora • pružinové kyvadlo, matematické kyvadlo • nútené kmitanie, konkrétne príklady • rezonancia, využitie v praxi, nežiaduce účinky rezonancie vlastná frekvencia a perióda kmitania • vlnenie v rade bodov frekvencia, vlnová dĺžka, rýchlosť vlny vlnenie na vodnej hladine vlnoplocha • Dopplerov jav, využitie v medicíne, doprave, v astronómii • stojaté vlnenie • kmitňa, uzol, vlnová dĺžka a rýchlosť stojateho vlnenia vlastnosti zvuku: hlasitosť, farba, výška tónu sluch

Elektrina a magnetizmus (10h)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • vysvetliť súvislosť medzi elektrickým napätím, elektrickým prúdom a pohybom nabitých častíc vo vodiči, • riešiť úlohy s využitím vzťahu pre závislosť elektrického odporu kovového vodiča od jeho geometrických rozmerov, • riešiť úlohy s využitím vzťahu pre závislosť elektrického odporu kovového vodiča od jeho teploty, 	<ul style="list-style-type: none"> • elektrický prúd v kovocho, elektrolytocho a v plynoch • elektrický odpor a závislosť elektrického odporu kovového vodiča od jeho geometrických rozmerov a od teploty • Ohmov zákon, sériové a paralelné zapojenie rezistorov • premena elektrickej energie na vnútornú energiu – elektrické vyhrievanie elektrický výkon spotrebiča

<ul style="list-style-type: none"> • riešiť úlohy na použitie Ohmovho zákona • riešiť úlohy súvisiace s premenou elektrickej energie na iné formy energie, • riešiť úlohy s využitím vzťahu pre výpočet sily pôsobiacej na vodič s prúdom a na časticu s nábojom, • riešiť jednoduché úlohy súvisiace so striedavým prúdom a napätím (vznik fázového posunu a RLC obvody nie sú vyžadované), 	<ul style="list-style-type: none"> • Flemingovo pravidlo ľavej ruky pôsobenie magnetického poľa na pohybujúcu sa časticu s nábojom • elektromagnetická indukcia, • obvod so striedavým harmonickým elektrickým prúdom, frekvencia, • výkon striedavého prúdu a napätia transformátor
--	--

Elektromagnetické žiarenie a častice mikrosveta (12h)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • riešiť úlohy s využitím princípov geometrickej optiky, • riešiť úlohy súvisiace s rýchlosťou svetla a indexom lomu, • identifikovať jav disperzie svetla a interferencie svetla, • riešiť úlohy s využitím vzťahu medzi teplotou telesa a vlnovou dĺžkou $\lambda_{\max}$ žiarenia, • riešiť úlohy s využitím vzťahu pre výpočet energie fotónu, • porovnať vlastnosti a podstatu žiarení RTG a alfa, beta a gama, • zaujať stanovisko v súvislosti s rádioaktivitou prostredia, zdrojmi pridanej rádioaktivity a rádioaktívnymi izotopmi používanými v medicíne (v diagnostike aj v terapii), • posúdiť klady a zápory jadrovej energetiky v porovnaní s inými možnosťami získavania elektrickej energie. 	<ul style="list-style-type: none"> • viditeľné žiarenie • disperzia svetla a interferencia svetla • emisné spektrum, čiarové spektrum, spojité spektrum • princíp rozkladu svetla na spektrum hranolom a optickou mriežkou • tepelné žiarenie a prenos energie tepelným žiarením • infračervené a ultrafialové žiarenie, ich vlastnosti a využitie • fotón žiarenia röntgenové žiarenie, využitie v medicíne a priemysle • rádioaktivita, žiarenie alfa, beta, gama • rádioaktivita prostredia • atóm väzbová energia jadra, hmotnostný úbytok • uvoľňovanie energie jadrovou syntézou a štiepením jadier

Energia okolo nás(4h)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • analyzovať premeny energie pri športových výkonoch, používať pojem bazálny metabolizmus, • analyzovať procesy z hľadiska zachovania mechanickej energie systému, • používať pojmy práca, výkon, účinnosť, používať pojmy a vypočítať hodnoty 	<ul style="list-style-type: none"> • bazálny metabolizmus • mechanická energia a jej premeny formy energie práca, • výkon, účinnosť • vykurovanie • tepelné čerpadlo • vedenie, žiarenie a prúdenie tepla

<p>kinetickej energie a potenciálnej energie v homogénnom gravitačnom poli Zeme, energie žiarenia (tepelná energia), energie fotónu, väzbovej energie jadra atómu pri riešení komplexných úloh,</p> <ul style="list-style-type: none"> • vysvetliť význačné postavenie vnútornej energie a súvislosti s premenou iných foriem energie na mechanickú energiu • zaujať stanovisko k rôznym formám energie na kvalitatívnej úrovni. 	
--	--

V. Metódy a formy práce

Metódy

- výkladovo-ilustratívna metóda
- reproduktívna metóda
- výkladovo-problémová metóda
- heuristická metóda
- výskumná metóda

Formy

- metodické (výkladové, dialogické, demonštračné, samostatná práca žiakov)
- sociálne (frontálna, individuálna a skupinová práca)
- organizačné (vyučovacia hodina, laboratórna práca, projekty ...)

VI. Učebné zdroje

- Fyzika pre 1.,2.,3.a4. ročník gymnázia, Slovenské pedagogické nakladateľstvo Bratislava
- Zbierka úloh z fyziky 1. A 2. diel SPN
- Scholtz,Kireš-Fyzika kinematika pre gymnázia s osemročným štúdiom
- Scholtz,Kireš-Fyzika dynamika pre gymnázia s osemročným štúdiom
- Hanzelík- Zbierka riešených úloh z fyziky
- Tuľčinskij- Zbierka kvalitatívnych úloh z fyziky
- Bartuška: Sbíрка řešených úloh z fyziky 1,2,3,4, Prometheus 1997

VII. Hodnotenie predmetu

Hodnotenie a klasifikácia žiakov vychádza z Metodického pokynu č. 21/2011 na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl a z Vyhlášky 318/2008 Z. z. (Vyhláška Ministerstva školstva Slovenskej republiky o ukončovaní štúdia na stredných školách).

- Predmet sa neklasifikuje
- 3 úrovne hodnotenia:
  - 0% - 39% = NEABSOLVOVAL
  - 40% - 69% = ABSOLVOVAL
  - 70% - 100% = AKTÍVNE ABSOLVOVAL
- Test – 2 x za polrok
- Obhajoba laboratórnej práce

Názov predmetu	SEMINÁR Z CHÉMIE
Vzdelávacia oblasť	Človek a príroda

I. Charakteristika predmetu

- Chémia je v zmysle vyhlášky č. 318/2008 Z. z. o ukončovaní štúdia na stredných školách zaradená do skupiny prírodovedných predmetov. V zmysle tejto vyhlášky si môžu predmet chémie zvoliť žiaci ako jeden z voliteľných predmetov maturitnej skúšky alebo absolvovať chémiu ako dobrovoľnú maturitnú skúšku, pričom maturitná skúška z chémie pozostáva iba z ústnej formy internej časti.
- Ústnu formu internej časti maturitnej skúšky z chémie v zmysle vyhlášky č. 318/2008 Z. z. tvorí ústna odpoveď žiaka pred predmetovou maturitnou komisiou, pričom žiak si žrebuje jedno zo schválených maturitných zadaní. Podrobnosti o spôsobe konania maturitnej skúšky z chémie ako aj špecifikácia otázok a hodnotenia skúšky sú uvedené v prílohe č. III spomínanej vyhlášky. Minimálny počet zadaní je 30, pričom zadanie v predmete chémie pozostáva z 3 otázok.
- Cieľové požiadavky na vedomosti a zručnosti maturantov z chémie priamo nadväzujú na platný Štátny vzdelávací program, Oblasť Človek a príroda pre stupeň ISCED 3A. Avšak požiadavky na maturantov sú v porovnaní s obsahovým a výkonovým štandardom vymedzeným Štátnym vzdelávacím programom pre predmet chémie rozšírené o vybrané pojmy, témy a zručnosti.
- Cieľové požiadavky nie sú učebnými osnovami chémie a nie sú ani metodickým materiálom pre vyučovanie jednotlivých tematických celkov. Sú súborom výstupných kompetencií, ktoré má žiak maturujúci z chémie preukázať.
- Cieľom maturitnej skúšky z chémie je overiť, do akej miery si žiaci osvojili poznatky z jednotlivých oblastí chémie a sú schopní aplikovať tieto poznatky pri riešení úloh súvisiacich s ich každodennou skúsenosťou ale aj pri praktickom realizovaní chemického experimentu.

II. Rozvíjajúce ciele predmetu:

- Zopakovať a precvičiť základné poznatky a zručnosti získané v povinnom vyučovaní
- Prehĺbiť poznatky z rozsahu učiva chémie, zvládnuť a rozšíriť základné výpočty
- Zvládnuť základné experimentálne úlohy
- Vo vyučovaní chémie majú žiaci získať predstavu o stavbe látok a základných chemických, fyzikálno-chemických a biochemických dejoch.
- Dôraz sa kladie najmä na súvislosti s ostatnými prírodovednými predmetmi a na základný vplyv chemických dejov na životné prostredie.
- Každý žiak je vedený k tomu, aby :
  - chápal vzťahy medzi štruktúrou a vlastnosťami látok,
  - rozumel základným typom chemických reakcií a poznal ich úlohu v prírode a v každodennom živote,
  - správne využíval matematické zručnosti pri základných chemických výpočtoch,
  - aplikoval teoretické vedomosti pri realizácii LC,
  - pri riešení úloh teoretického a praktického charakteru spolupracoval v skupine.

III. Predmetové kompetencie:

Z hľadiska zručností je cieľom maturitnej skúšky overiť najmä schopnosti:

- poznať názvy, údaje, vzťahy medzi veličinami, fakty, teórie,
- používať odbornú terminológiu, názvoslovie,
- definovať pojmy, veličiny, zákony,
- opísať chemické vedecké metódy / techniky,
- vymenovať, uviesť príklady, opísať znaky chemických látok, dejov a pod.,
- nachádzať súvislosti medzi zložením, štruktúrou a vlastnosťami látok,
- informovať o dejoch v širších súvislostiach,
- porovnávať, klasifikovať, priradiť, zaradiť chemické látky, vlastnosti, deje, hľadať súvislosti a analyzovať ich,
- aplikovať poznatky pri riešení chemických úloh a problémov súvisiacich s bežným životom, chemickými výrobami, ochranou a tvorbou životného prostredia,

- poznať a vysvetľovať princípy chemických dejov a javov a na základe toho usudzovať o ich dôsledkoch,
- posudzovať vzťahy medzi vlastnosťami látok a priebehom chemických dejov,
- uviesť argumenty pre chemické a fyzikálno-chemické deje,
- dokázať, ukázať, zdôvodniť zákonitosti, súvislosti, teórie, hypotézy, význam vedeckých objavov.
- pozorovať chemické látky, chemické reakcie, deje a javy, zaznamenávať priebeh a výsledky pozorovaní, spracovať ich vo forme tabuliek, grafov a schém,
- formulovať predpoklady a hypotézy a navrhnúť vhodný experiment na ich overenie,
- ukázať základné laboratórne zručnosti a uskutočniť chemický experiment,
- vyhodnotiť výsledky experimentu, formulovať závery, v ktorých sa hodnotí hypotéza na základe získaných dát a diskutovať o výsledkoch experimentu,
- napísať laboratórny protokol,
- dodržiavať pravidlá bezpečnosti pri práci v chemickom laboratóriu,
- zapájať sa do kolektívnej spolupráce pri vytváraní celkovej koncepcie a priebehu experimentu,
- vyhľadať v chemickej literatúre (napr. MFCHT) informácie, údaje, grafy, tabuľky potrebné na riešenie problému,
- porozumieť odbornému textu, súvislou formou stručne zhrnúť jeho obsah a reagovať na otázky týkajúce sa textu,
- vyhľadávať a spracovávať informácie získané z chemickej literatúry, internetu a pod., a vedieť ich využiť pri tvorbe referátov a projektov,
- pracovať s modelmi látok,
- pracovať s počítačovým softvérom určeným na modelovanie štruktúr molekúl a pod. (odporúčaná kompetencia),
- vyjadriť vlastný názor na aktuálne problémy súvisiace s chémiou (znečisťovanie a ochrana životného prostredia, získavanie energie a pod.).

IV. Obsah vzdelávania

Ročník: 4. ročník
Hodinová dotácia: 2 hodiny týždenne / 66 hodín ročne

Ročník	Prehľad tematických celkov	Orientačná hodinová dotácia
štvrtý VP	1. Všeobecná a anorganická chémia	46
	2. Organická chémia	14
	4. Laboratórne práce	6

TC	Výkonový štandard	Obsahový štandard
1	CHEMICKÉ NÁZVOSLOVIE (4 hodiny)	
	Žiak vie / dokáže <ul style="list-style-type: none"> • Vedieť napísať: <ul style="list-style-type: none"> • Názvy iónov • Názvoslovie oxidov • Názvoslovie bezkyslíkatých kyselín a ich solí • Názvoslovie oxokyselín a solí • Názvoslovie podvojných zlúčenín • Názvoslovie koordinačných zlúčenín • Názvoslovie uhľovodíkov • Názvoslovie derivátov uhľovodíkov 	<ul style="list-style-type: none"> • Anorganické názvoslovie • Organické názvoslovie
2	STAVBA ATÓMOV A IÓNOV (2 hodiny)	
	Žiak vie / dokáže <ul style="list-style-type: none"> • Vedieť riešiť príklady: • Štruktúra jadra a obalu 	<ul style="list-style-type: none"> • Atómy • Ióny

	<ul style="list-style-type: none"> Elektrónová konfigurácia Vznik katiónov a aniónov 	
3	PERIODICKÁ SÚSTAVA PRVKOV (2 hodiny)	
	Žiak vie / dokáže <ul style="list-style-type: none"> Vedieť, čo vyplýva z postavenia prvkov v periodickej tabuľke? Vedieť rozdeliť prvky na : s, p, d, f Vedieť vyčítať periodicitu fyzikálnych a chemických vlastností atómov prvkov 	<ul style="list-style-type: none"> Periodický systém
4	CHEMICKÁ VÄZBA (4 hodiny)	
	Žiak vie / dokáže <ul style="list-style-type: none"> Charakterizovať elektrónovú teóriu Charakterizovať kvantovomechanickú teóriu Charakterizovať iónovú, kovalentnú a koordinačnú väzbu Vedieť charakterizovať väzby z rozdielu elektronegativít Vedieť riešiť príklady na dipólový moment Vedieť riešiť príklady na hybridizáciu 	<ul style="list-style-type: none"> Teórie chemickej väzby Typy chemickej väzby Polarita chemickej väzby Dipólový moment Hybridizácia
5	LÁTKOVÉ MNOŽSTVO (2 hodiny)	
	Žiak vie / dokáže <ul style="list-style-type: none"> Vedieť riešiť príklady na látkové množstvo cez počet častíc a mólovú hmotnosť 	<ul style="list-style-type: none"> Látkové množstvo
6	MÓLOVÝ OBJEM. HUSTOTA (2 hodiny)	
	Žiak vie / dokáže <ul style="list-style-type: none"> Vedieť riešiť príklady na mólový objem a hustotu 	<ul style="list-style-type: none"> Mólový objem Hustota
7	VÝPOČTY Z CHEMICKÝCH VZORCOV (2 hodiny)	
	Žiak vie / dokáže <ul style="list-style-type: none"> Vedieť riešiť príklady súvisiace z chemickými vzorcami 	<ul style="list-style-type: none"> Chemické vzorce
8	ROZTOKY (4 hodiny)	
	Žiak vie / dokáže <ul style="list-style-type: none"> Vedieť riešiť príklady na hmotnostný a objemový zlomok Vedieť riešiť príklady na koncentráciu Vedieť riešiť príklady na zmiešavanie a zried'ovanie roztokov Vedieť riešiť príklady na vzájomné prepočty hmotnostného zlomku a koncentrácie roztoku 	<ul style="list-style-type: none"> Vyjadrenie zloženia roztokov Zmiešavania a zried'ovanie roztokov
9	OSMOTICKÉ JAVY (2 hodiny)	
	Žiak vie / dokáže <ul style="list-style-type: none"> Poznať rozdelenie roztokov na základe osmotickej hodnoty Vedieť riešiť príklady na vyjadrenie izotonického, hypotonického a hypertonického roztoku 	<ul style="list-style-type: none"> Osmóza Osmotická hodnota
10	OXIDAČNOREDUKČNÉ ROVNICE (4 hodiny)	
	Žiak vie / dokáže <ul style="list-style-type: none"> Rozumieť pojmom oxidácia, redukcia, oxidovadlo, redukovadlo a využiť ich pri riešení konkrétnych úloh 	<ul style="list-style-type: none"> Redoxné reakcie Oxidácia, redukcia Oxidovadlá, redukovadlá Redoxné vlastnosti prvkov a látok

	<ul style="list-style-type: none"> • Vedieť, čo vyplýva z postavenia kovov v elektrochemickom rade • Vedieť vypočítať stechiometrické koeficienty 	<ul style="list-style-type: none"> • Elektrochemický rad napätia kovov • Výpočty stechiometrických koeficientov
11	VÝPOČTY Z CHEMICKÝCH ROVNÍC (6 hodín)	
	Žiak vie / dokáže <ul style="list-style-type: none"> • Vedieť počítať príklady, ak aspoň 1 reaktant zreagoval • Vedieť počítať príklady, ak vieme koľko produktu má vzniknúť • Vedieť počítať príklady, ak poznáme určitú koncentráciu roztokov • Vedieť počítať príklady, ak poznáme hmotnostný zlomok roztoku • Vedieť počítať príklady, ak je jeden z reaktantov v nadbytku 	<ul style="list-style-type: none"> • Výpočty z rovníc
12	TERMOCHÉMIA (2 hodiny)	
	Žiak vie / dokáže <ul style="list-style-type: none"> • Vedieť vypočítať reakčné teplo z väzbových energií • Vedieť zapísať termochemické rovnice • Vedieť uplatniť prvý a druhý termochemický zákon pri riešení konkrétnych úloh • Vedieť príčinu priebehu chemických reakcií • Vedieť stechiometrické výpočty na základe termochemických rovníc 	<ul style="list-style-type: none"> • Termochémia • Reakčné teplo • Termochemické zákony
13	CHEMICKÁ KINETIKA (2 hodiny)	
	Žiak vie / dokáže <ul style="list-style-type: none"> • Vedieť počítať príklady na rýchlosť reakcií s využitím koncentrácií látok • Vedieť ako vplýva koncentrácia na rýchlosť reakcií (rýchlostná rovnica, poriadok reakcie) • Vedieť ako vplýva na rýchlosť reakcií teplota, katalyzátor a veľkosť povrchu 	<ul style="list-style-type: none"> • Rýchlosť chemických reakcií • Faktory ovplyvňujúce rýchlosť reakcií
14	CHEMICKÁ ROVNOVÁHA (4 hodiny)	
	Žiak vie / dokáže <ul style="list-style-type: none"> • Poznať matematické vyjadrenie rovnovážnej konštanty • Vedieť počítať príklady na chemickú rovnováhu v redoxných, acidobázických, zrážacích a komplexotvorných reakciách • Vedieť ako ovplyvňujú jednotlivé faktory chemickú rovnováhu 	<ul style="list-style-type: none"> • Chemická rovnováha • Rovnovážna konštanty • Faktory ovplyvňujúce chemickú rovnováhu
15	ZRÁŽACIE REAKCIE (2 hodiny)	
	Žiak vie / dokáže <ul style="list-style-type: none"> • Vedieť počítať príklady súvisiace s rovnovážnou konštantou súčin rozpustnosti 	<ul style="list-style-type: none"> • Súčin rozpustnosti
16	PROTOLYTICKÉ REAKCIE (2 hodiny)	
	Žiak vie / dokáže <ul style="list-style-type: none"> • Vedieť určiť silu kyselín a zásad na základe rovnovážnej konštanty • Vedieť počítať príklady na pH • Určiť pH roztoku pri hydrolýze soli 	<ul style="list-style-type: none"> • Sila kyselín a zásad • Disociácia vody a pH • Hydrolýza soli
17	ORGANICKÁ CHÉMIA (14 hodín)	
	Žiak vie / dokáže	<ul style="list-style-type: none"> • Uhľovodíky

	<ul style="list-style-type: none"> • Vedieť riešiť testové úlohy na charakteristiku, prípravu, fyzikálne a chemické vlastnosti a použitie organických látok 	<ul style="list-style-type: none"> • Deriváty uhlíkovodíkov
18	LABORATÓRNE PRÁCE (6 hodín)	
	<p>Žiak vie / dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uskutočniť pokusy zo všeobecnej chémie: oddeľovacie metódy, príprava roztokov o určitej koncentrácii, určenie pH • Uskutočniť pokusy z anorganickej chémie: experimentálne dokázanie niektorých vlastností s, p, d prvkov • Uskutočniť pokusy z organickej chémie a biochémie: dôkaz uhlíka a vodíka v organických látkach, dôkaz niektorých vlastností uhlíkovodíkov a derivátov uhlíkovodíkov 	<ul style="list-style-type: none"> • Všeobecná chémia • Anorganická chémia • Organická chémia

V. Formy a metódy práce

METÓDY

- výkladovo-ilustratívna metóda
- reprodukčná metóda
- výkladovo-problémová metóda
- heuristická metóda
- výskumná metóda

FORMY

- metodické (výkladové, dialogické, demonštračné, samostatná práca žiakov)
- sociálne (frontálna, individuálna a skupinová práca)
- organizačné (vyučovacia hodina, laboratórna práca, projekty ...)

VI. Učebné zdroje:

- Učebnice chémie pre 1. – 3. ročník gymnázia
- Seminár a cvičenia z chémie pre 4. ročník gymnázia, Bratislava SPN 1987
- F. Šramko a kol. : Chémia pre maturantov, Bratislava SPN 1988
- J. Kandráč – A. Sirota : Výpočty v stredoškolskej chémii, Bratislava SPN 1996
- P. Silný a kol.: Úlohy a modely usmerňovania riešenia úloh zo všeobecnej chémie, Expol pedagogika, 1999
- P. Silný – B. Brestenská : Prehľad chémie 1., Bratislava SPN 1996
- P. Záhradník – M. Kollárová : Prehľad chémie 2., Bratislava SPN 1997
- B. Kotlík, K. Růžičková: Chémia I, II v kocke,
- **Pracovný zošit z chémie, GAB Námestovo, 2015**

VII. Hodnotenie predmetu

- Predmet sa neklasifikuje
- Hodnotenie a klasifikácia žiakov vychádza z Metodického pokynu č. 21/2011 na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl a z Vyhlášky 318/2008 Z. z. (Vyhláška Ministerstva školstva Slovenskej republiky o ukončovaní štúdia na stredných školách).
- 3 úrovne hodnotenia:
  - 0% - 39% = NEABSOLVOVAL
  - 40% - 69% = ABSOLVOVAL

- 70% - 100% = AKTÍVNE ABSOLVOVAL
- Žiak musí mať minimálne 2 známky = 2x test

Názov predmetu	SEMINÁR Z BIOLÓGIE
Vzdelávacia oblasť	Človek a príroda

I. Charakteristika predmetu

- Učebný predmet biológia poskytne v rámci štátneho programu stredoškolského vzdelávania (ISCED 3) základný systém poznatkov o živej prírode, ako predpokladu formovania prírodovednej gramotnosti.
- Poznanie zákonov, ktorými sa riadi živá príroda, je základom pre pochopenie jej fungovania ako celku a je dôležité pre formovanie citlivého vzťahu k nej.
- Toto poznanie je zároveň nevyhnutným predpokladom zodpovedného prístupu k celému okolitému svetu ako aj sebe samému.
- Biológia patrí do skupiny všeobecno-vzdelávacích voliteľných maturitných predmetov.
- Cieľové požiadavky pre maturitnú skúšku z biológie vymedzujú, ktoré vedomosti a zručnosti by mali žiaci počas štúdia získať a vedieť preukázať. Nevychádzajú iba z obsahového a výkonového štandardu stanoveného Štátnym vzdelávacím programom pre 1. – 3. ročník, ktorý určuje mieru vedomosti pre všeobecný základ. Maturitná skúška z biológie sa vzťahuje na učivo celého gymnaziálneho štúdia. Predpokladom pre získanie požadovaných vedomostí a zručností na jej absolvovanie je štúdium biológie aj v rámci povinne voliteľných predmetov v 3. a 4. ročníku v odporúčanom rozsahu minimálne 6 hodín týždenne (spolu za oba ročníky).
- Po obsahovej aj formálnej stránke vychádzajú cieľové požiadavky na maturitu z biológie z vedeckého systému poznatkov.
- Základným zdrojom pre štúdium v rámci voliteľných predmetov ako aj samostatnú prípravu na maturitu z biológie sú učebnice zo sady Biológia pre gymnáziá 1 – 8, Ušáková a kolektív.
- Predmet Seminár z biológie vo 4. ročníku umožňuje prípravu na maturitnú skúšku a na prijímacie pohovory na vysokú školu.

II. Rozvíjajúce ciele predmetu:

- Upevniť, systematizovať, aplikovať poznatky o živej prírode a v nadväznosti na základné učivo rozšíriť a prehĺbiť vedomosti a zručnosti z biológie.
- Cieľom maturitnej skúšky z biológie je overiť úroveň vedomostí a zručností, ktoré študenti nadobudli postupne počas celého stredoškolského štúdia a majú byť východiskom pre ďalšie štúdium odborov, kde je biológia profilovým predmetom.
- Z hľadiska vedomostí je cieľom maturity z biológie overiť mieru zvládnutia poznatkov o živej prírode ako hierarchicky usporiadanom, neustále sa meniacom, dynamickom systéme ako aj o zákonitostiach, ktorými sa riadia všetky žive organizmy vrátane človeka.
- Obsah maturitnej skúšky je členený a konkretizovaný v 11 tematických okruhoch, ktoré korešpondujú so základnými biologickými disciplínami.
- Cieľom tohto voliteľného predmetu je prehĺbiť a rozšíriť poznatky o živej prírode v nadväznosti na základné učivo biológie získané v povinnom vyučovaní. Podporiť samostatné a tvorivé rozvíjanie poznania a vedieť aplikovať poznatky a zručnosti.

III. Predmetové kompetencie:

Formovať ucelenú predstavu o rozmanitosti a jednote živej prírody, o javoch a procesoch, ktoré v nej prebiehajú, o zákonitostiach, ktorými sa riadia všetky živé organizmy.

Kompetencie:

Cieľové požiadavky spresňujú obsah ako aj požiadavky na vedomosti a zručnosti študentov v rámci každého tematického celku.

Z hľadiska zručností je cieľom maturitnej skúšky overiť najmä schopnosti:

- interpretovať fakty, porovnávať a analyzovať javy, odlišovať príčiny a prejavy biologických procesov;
- aplikovať naučené poznatky pri riešení úloh, poukazovať na príčiny problémov, vyvodzovať závery, navrhovať ich riešenia;
- pracovať s informáciami, prezentovať, diskutovať, argumentovať, obhajovať vlastné stanovisko;
- prakticky riešiť úlohy, poznať základné experimentálne techniky pri práci s prírodným materiálom vo voľnej prírode a laboratóriu;

IV. Obsah vzdelávania

Ročník: 4. ročník

Hodinová dotácia: 2 hodiny týždenne / 66 hodín ročne

Ročník	Prehľad tematických celkov	Orientačná hodinová dotácia
štvrtý – seminár z biológie	1. Biológia ako veda	6
	2. Biológia bunky	6
	3. Nebunkové a prokaryotické organizmy	4
	4. Biológia rastlín	6
	5. Systém a fylogénéza rastlín	6
	6. Huby a lišajníky	4
	7. Biológia živočíchov	6
	8. Systém a fylogénéza živočíchov	6
	9. Biológia človeka	10
	10. Genetika	6
	11. Ekológia	6

TC	Výkonový štandard	Obsahový štandard
1	VŠEOBECNÁ BIOLÓGIA (6 hodín)	
	<p>Žiak vie / dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poznať základné metódy a prostriedky poznávania živej prírody. • Poznať najdôležitejšie vedecké objavy v biológii a ich predstaviteľov. • Poznať význam biologických poznatkov pre život a praktické využitie. • Vedieť vymenovať a charakterizovať znaky a vlastnosti organizmu ako živého systému. • Vysvetliť postupnú organizovanosť živých sústav. • Poznať názory na vznik a vývoj života. • Stručne charakterizovať fylogénézu rastlín a živočíchov. 	<ul style="list-style-type: none"> • Prehľad základných biologických disciplín. • Stručný prehľad dejín biológie. • Metódy vedeckej práce v biológii. • Pozorovanie a experiment. • Význam biologických poznatkov pre život a ich praktické využitie. • Základné vlastnosti živých systémov. Základné úrovne organizácie živých systémov.
2	BIOLÓGIA BUNKY (6 hodín)	
	<p>Žiak vie / dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poznať význam vody, cukrov, tukov, bielkovín a nukleových kyselín pre bunku. • Poznať stavbu a funkcie základných bunkových štruktúr. • Vedieť pripraviť mikroskopický preparát 	<ul style="list-style-type: none"> • Všeobecné vlastnosti bunky. • Chemické zloženie bunky. • Štruktúra bunky. • Typy buniek. • Rozmnožovanie bunky a bunkový cyklus. • Prijem a vydaj látok bunkou.

	<p>rastlinnej a živočíšnej bunky a porovnať ich.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pomocou preparátov a animácií porovnať mitózu a meiózu. • Porovnať jednotlivé fázy bunkového cyklu. • Porovnať mechanizmy príjmu a vydaja látok bunkou. • Pripraviť jednoduchý experiment osmózy. • Porovnať anabolizmus a katabolizmus 	<ul style="list-style-type: none"> • Prenos energie v bunke. • Metabolizmus bunky
3	NEBUNKOVÉ A PROKARYOTICKÉ ORGANIZMY (4 hodiny)	
	<p>Žiak vie / dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • Porovnať vírusy a baktérie. • Charakterizovať najdôležitejšie ochorenia spôsobené vírusmi. • Vymenovať najrozšírenejšie typy baktérií, ich význam v prírode a pre človeka a základne ochorenia, ktoré spôsobujú. • Vedieť odlíšiť špecifickú stavbu a postavenie cyanobaktérií - siníc v skupine prokaryotov a poznať ich význam z ekologického a evolučného hľadiska. 	<ul style="list-style-type: none"> • Základná charakteristika, miesto vo fylogénéze, stavba, spôsob života a význam vírusov, baktérií, archeónov a siníc.
4	BIOLÓGIA RASTLÍN (6 hodín)	
	<p>Žiak vie / dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pomocou mikroskopických preparátov porovnať krycie, vodivé a základné pletivá. • Pomocou mikroskopických preparátov opísať vnútornú stavbu vegetatívnych rastlinných orgánov. • Pomocou preparátov opísať morfológiu rastlinných orgánov. • Porovnať typické metamorfózy koreňa, stonky a listov. • Pomocou obrazovej prílohy rozlíšiť základné typy súkvetí semenných rastlín. • Charakterizovať princíp kvetných vzorcov a kvetných diagramov. • Pomocou preparátov rozlíšiť základné typy plodov semenných rastlín. 	<p>4.1 Stavba rastlinného tela</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stavba a funkcia jednotlivých pletív. Stavba a funkcie jednotlivých orgánov.
	<p>Žiak vie / dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • Porovnať autotrofnú a heterotrofnú výživu rastlín. • Porovnať chemosyntézu a fotosyntézu. • Vedieť porovnať procesy fotosyntézy a dýchania rastlín. • Charakterizovať procesy príjmu, vedenia a vydaja vody rastlinou. • Vysvetliť princíp rodozmeny v ontogenéze rastlín na príklade machu ploníka. • Vysvetliť procesy opelenia a oplodnenia semenných rastlín, vznik semena a plodu. • Charakterizovať vonkajšie a vnútorné činitele ontogenézy. • Uskutočniť jednoduchý pokus na vedenie vody v rastline. • Na príklade vysvetliť význam minerálnej výživy rastlín. 	<p>4.2 Základy fyziológie rastlín</p> <ul style="list-style-type: none"> • Spôsoby výživy rastlín. • Chemosyntéza, fotosyntéza. • Vodný režim rastlín. • Rozmnožovanie rastlín. • Rodozmena - striedanie pohlavnej a nepohlavnej generácie v ontogenéze rastlín. Rast a vývin rastlín.

	<ul style="list-style-type: none"> • Pripraviť extrakt asimilačných farbív. • Na jednoduchom pokuse vysvetliť vplyv svetla n priebeh fotosyntézy. 	
5	SYSTEM A FYLOGENÉZA RASTLÍN (6 hodín)	
	<p>Žiak vie / dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • Porovnať jednotlivé oddelenia rias. • Porovnať najvýznamnejšie oddelenia výtrusných cievnatých rastlín - rýniorasty, machorasty, plavúňorasty, prasličkorasty a sladičorasty z hľadiska stavby, fylogenézy, rozšírenia a významu pre človeka. • Porovnať najvýznamnejšie oddelenia nahosemenných rastlín - borovicorasty a cyklorasty z hľadiska stavby, rozšírenia a fylogenézy. Poznať hlavných zástupcov a ich význam pre človeka. • Porovnať oddelenia krytosemenných rastlín – magnóliorastov z hľadiska habitusu, stavby a vývojových vzťahov. • Pomocou kľúča zatriediť jednotlivé druhy rastlín do systému. 	<ul style="list-style-type: none"> • Stručný prehľad prirodzeného systému rastlín. • Zákonitosti fylogenézy. • Nižšie rastliny. • Vyššie rastliny. Dvojkličnolistové a jednokličnolistové rastliny.
6	HUBY A LIŠAJNÍKY (4 hodiny)	
	<p>Žiak vie / dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • Charakterizovať huby ako samostatnú ríšu organizmov. • Porovnať plesne, vreckaté a bázidiové huby. • Poznať najdôležitejších predstaviteľov húb. • Poznať významných zástupcov lišajníkov. • Vedieť porovnať morfológiu muchotrávky zelenej a pečiarke ovčej. • Poznať prejavy otravy hubami a prvú pomoc pri otrave. • Poznať základné zásady zberu húb. 	<ul style="list-style-type: none"> • Všeobecná charakteristika, spôsob výživy, symbióza, základné triedy oddelenia vlastných húb a ich typickí predstavitelia, význam.
7	BIOLÓGIA ŽIVOČÍCHOV (6 hodín)	
	<p>Žiak vie / dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • Porovnať organizáciu a stavbu tela jednobunkovcov a mnohobunkovcov. • Opísať stavbu, fylogézu, typy orgánov - krycej, opornej, pohybovej, tráviacej, dýchacej, obehovej sústavy, telových tekutín, vylučovacej, riadiacej a zmyslovej sústavy. 	<p>7.1 Sústavy orgánov a ich funkcie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Organové sústavy - ich základná charakteristika, fylogenéza, stavba, funkcia a význam
	<p>Žiak vie / dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • Na základe videoprojekcie porovnať jednotlivé funkčné druhy správania živočíchov - potravné, ochranné, sexuálne, materské správanie, orientácia, komunikácia, teritorialita, sociálne správanie – skupinové, hra. 	<p>7.2 Správanie živočíchov – etológia</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vrodené správanie - inštinkt, pud, kľúčový podnet, biorytmy. • Získané správanie - obligatórne a fakultatívne učenie. Funkčné druhy správania.
8	SYSTEM A FYLOGENÉZA ŽIVOČÍCHOV (6 hodín)	
	<p>Žiak vie / dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pomocou obrazovej prílohy, preparátov, modelov a prezentácií porovnať základné kmene jednobunkovcov (meňavkobičkovce, výtrusovce, nálevníky), kmene dvojlístovcov (hubky, pŕhlivce, rebrovky), kmene 	<ul style="list-style-type: none"> • Všeobecná charakteristika živočíšnej ríše. Systematické znaky, systematické jednotky. • Systém živočíchov - základná charakteristika živočíšnych kmeňov, ich postavenie v živočíšnej ríši, stavba tela, spôsob života, rozdelenie, význam.

	<p>prvoústovcov (ploskavce, hlístovce, mäkkýše, obrúčkavce, článkonožce) a kmene druhoústovcov (ostnatokožce, chordáty).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poznať typických zástupcov týchto kmeňov, ich zaradenie do základných systematických skupín a význam pre prírodu a človeka. 	<ul style="list-style-type: none"> • Jednobunkové organizmy - meňavkobičkovce, výtrusovce, nálevníky. • Mnohobunkové organizmy. • Dvojlistovce - hubky, prhlivce, rebrovky. Vznik dvojstrannej súmernosti. • Prvoústovce - ploskavce, hlístovce, mäkkýše, obrúčkavce, článkonožce. • Druhoústovce - ostnatokožce, chordáty. <p>Prehľad historického vývoja živočíchov.</p>
9	BIOLÓGIA ČLOVEKA (10 hodín)	
	<p>Žiak vie / dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • Porovnať tkanivá a pletivá. • Vedieť popísať mikroskopický preparát živočíšneho tkaniva. • Pomocou modelov, obrazovej prílohy, prezentácií, pracovných listov a videoprojekcií charakterizovať jednotlivé orgánové sústavy. • Definovať zdravie. Charakterizovať zdravý životný štýl a jeho význam pre fyzické a psychické zdravie. • Poznať dôsledky nesprávneho životného štýlu a toxikománie na zdravie človeka a možnosti prevencie závislosti. • Vedieť základné zásady poskytovania prvej pomoci pri život ohrozujúcich stavoch, pri zlomeninách, pri poškodení chrbtice, dusení sa, pneumotoraxe, popáleninách, krvácaní ... • Demonštrovať jednoduchý experiment na dôkaz slinnej amylázy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ľudský organizmus ako celok z hľadiska stavby a funkcie. • Tkanivá a orgány. • Oporná a pohybová sústava. • Tráviaca sústava a výživa. • Dýchacia sústava.. • Telové tekutiny. • Srdce a sústava krvného obehu. • Vylučovacia a kožná sústava. • Riadiace a regulačné sústavy - hormonálna, nervová. • Zmyslove orgány. • Obranné mechanizmy, imunitný systém. Reprodukcia a ontogenetický vývin ľudského jedinca. • Človek a zdravý životný štýl
10	GENETIKA (6 hodín)	
	<p>Žiak vie / dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pomocou prezentácií a videoprojekcií vysvetliť mechanizmus prenosu a realizácie genetickej informácie v procesoch syntézy nukleových kyselín a bielkovín. • Vysvetliť princíp dedičnosti kvalitatívnych znakov a vedieť aplikovať Mendelové pravidlá v praktických úlohách z genetiky. • Vysvetliť princíp dedičnosti viazanej na pohlavné chromozómy, možnosti prenosu ochorenia viazaných na chromozóm X . • Vedieť aplikovať tieto zákonitosti pri riešení praktických úloh. • Vedieť charakterizovať premenlivosť a poznať jej príčiny. • Vymenovať druhy mutácií, poznať príčiny ich vzniku a vysvetliť dôsledky pôsobenia mutagénov v životnom prostredí. • Vymenovať a opísať základné dedičné choroby človeka, ich patogenézu, dispozície a možnosti prevencie. • Na príkladoch demonštrovať význam genetiky pre život a človeka. 	<ul style="list-style-type: none"> • Molekulové základy dedičnosti - genetická informácia, genetický kód, expresia génu. • Dedičnosť mnohobunkového organizmu. Mendelové pravidlá dedičnosti. • Dedičnosť s dominanciou. • Intermediárna dedičnosť. • Dedičnosť s väzbou na pohlavie. • Genetická premenlivosť. • Mutagény. Mutácie a ich význam. • Genetika človeka. • Dedičnosť znakov. • Dedičné dispozície. • Dedičné vývinové chyby. • Dedičné choroby. • Genetické poradenstvo. Základy populačnej genetiky.

11	EKOLÓGIA (6 hodín)	
Žiak vie / dokáže	<ul style="list-style-type: none"> • Na konkrétnych príkladoch vysvetliť neutrálne, pozitívne a negatívne vzťahy v populácii a medzi populáciami. • Poznať význam skupín organizmov v ekosystéme. • Vysvetliť fungovanie ekosystému z hľadiska prenosu energie, obehu látok a tvorby biomasy (trofická štruktúra ekosystému). • Vysvetliť mechanizmy dynamiky ekosystému - tok látok, tok energie, potravné reťazce. • Vysvetliť zmeny ekosystému, ekologickú sukcesiu, klimax, ekologickú niku. • Poznať negatívne dôsledky narušenia prirodzenej rovnováhy ekosystému najmä v súvislosti s ohrozením živých organizmov. • Vymenovať formy ochrany prírody, typy chránených území, národné parky Slovenska, ich lokalizáciu a význam. 	<ul style="list-style-type: none"> • Populácie. • Spoločenstvá. • Hlavné typy rastlinných spoločenstiev na území SR. • Ekosystém. • Postavenie a význam rastlinných a živočíšnych organizmov v prírodných systémoch. • Vzťahy medzi organizmami. • Dynamika ekosystému - tok energie, obeh látok, potravné reťazce (producenty, konzumenty, reducenty), produktivita ekosystému. • Vývoj ekosystému - rovnováha, sukcesia, biodiverzita. • Ochrana prírody - príčiny, prejavy a dôsledky porušenia prirodzenej rovnováhy ekosystému. • Spôsoby ochrany prírody. • Pasívna a aktívna ochrana prírody. • Územná ochrana prírody. • Preventívne opatrenia - Právne, etické aspekty ochrany prírody. • Ohrozené a chránené druhy živočíchov.

V. Formy a metódy práce

METÓDY

- výkladovo-ilustratívna metóda
- reprodukčná metóda
- výkladovo-problémová metóda
- heuristická metóda
- výskumná metóda

FORMY

- metodické (výkladové, dialogické, demonštračné, samostatná práca žiakov)
- sociálne (frontálna, individuálna a skupinová práca)
- organizačné (vyučovacia hodina, laboratórna práca, projekty ...)

VI. Učebné zdroje:

- **Biológia pre gymnázia 1-8**
- Vilček, F.: a kol.: Prehľad biológie 1, 2, SPN, 1997
- Kol. aut.: Učebnica biológie pre 1., 2., 3.ročník, SPN Bratislava
- Kol. aut.: Seminár a cvičenia z biológie, SPN Bratislava, 1987
- Hančová, Vlková: Biológia v kocke I,II, Art area, Bratislava
- Križan, J.: Biológia pre maturantov, Enigma, Nitra, 1998
- Benešová, M.: Zmaturuj z biológie, Didaktis, Bratislava, 2006
- **Pracovný zošit z biológie, GAB Námestovo, 2016**

VII. Hodnotenie predmetu

- Predmet sa neklasifikuje
- Hodnotenie a klasifikácia žiakov vychádza z Metodického pokynu č. 21/2011 na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl a z Vyhlášky 318/2008 Z. z. (Vyhláška Ministerstva školstva Slovenskej republiky o ukončovaní štúdia na stredných školách).
- Test – 2x / polrok
- 3 úrovne hodnotenia:
  - 0% - 39% = NEABSOLVOVAL
  - 40% - 69% = ABSOLVOVAL
  - 70% - 100% = AKTÍVNE ABSOLVOVAL

Názov predmetu	Seminár z Geografie
Vzdelávacia oblasť	Človek a spoločnosť

I. Charakteristika predmetu

Predmet Seminár z geografie je koncipovaný tak, aby umožnil rozšíriť a najmä prehĺbiť vedomosti faktografického a metodologického charakteru pre tých žiakov, ktorí majú o geografiu záujem a budú ju využívať v ďalšom štúdiu, resp. v praxi.

Seminár je zameraný na prehĺbovanie vedomostí z komplexnej geografii – fyzickej, socio-ekonomickej ako aj regionálnej geografii. Okrem rozvoja kognitívnych cieľov, výrazný rozvoj je aj v psychomotorickej oblasti, pretože v procese vzdelávania majú žiaci možnosť samostatného získavania informácií, ich spracovávaní, interpretácií a prezentovaní.

Takisto ako predmet geografia aj seminár geografia má spoločenský význam. Prostredníctvom neho si žiaci uvedomujú problémy, ktoré hrozia prírode a ľuďstvu na Zemi a geografiu spoznávajú ako vedu, ktorá je schopná pomôcť riešiť tieto problémy v globálnom ale aj lokálnom význame.

Predmet okrem získavania vedomostí o fyzickogeografickej sfére a jej ochrane, veľkou mierou umožňuje žiakom uvedomiť si význam štúdia rôznych kultúr, integrácií obyvateľstva v rôznych častiach sveta a tým prispieť k upevneniu spolupatričnosti ľudí na celom svete, ale aj k pocitu hrdosti z príslušnosti k určitému národu.

II. Rozvíjajúce ciele predmetu

Ciele predmetu sa odvíjajú od hlavného cieľa – zvládnuť a správne využívať nadobudnuté geografické poznatky v praxi.

Žiakovi pomáhajú:

- aplikovať a hodnotiť geografické informácie
- rozšíriť a aktualizovať vedomosti a poznatky zo všeobecnej fyziky, humánnej geografie, z regionálnej geografie
- všímať si priestor, v ktorom žijeme a jeho zmeny
- riešiť modelové situácie, prípadové štúdie
- diskutovať o návrhoch
- hľadať riešenia na otázky, hľadať informácie, svoje riešenia problémov interpretovať prostredníctvom prezentácie
- prejavovať záujem o spôsob života ľudí v rôznych častiach sveta
- poznať problémy životného prostredia vo svete
- pripraviť sa na maturitné skúšky a skúšky na vysoké školy

Príkladov uplatnenia poznatkov a najmä zručností geografického rázu po ukončení štúdia geografie na gymnáziu je v bežnom živote mnoho. A práve to je „globálnym“ cieľom výučby geografie – v čo najširšej miere uplatniť nadobudnuté poznatky a kompetencie.

III. Predmetové kompetencie

Kompetenčný profil absolventa/maturanta:

Jednotlivé kompetencie zahŕňajú :

- Rozvíjanie kompetencie pracovať s informáciami sa deje prostredníctvom analýzy a interpretácie rozsiahleho súboru vstupných faktografických informácií, ktoré žiak dokáže sám získať a pretransformovať do hodnotiacich, sumarizujúcich a syntetických výstupov.

Schopnosť pracovať s týmito výstupmi v podobe tematických máp, tabuliek, schém, diagramov a blok diagramov. Zároveň sa tým rozvíja aj čitateľská gramotnosť a to čítanie nesúvislých textov.

- Vnímanie odlišností medzi národmi, náboženstvami a kultúrami a taktiež odmietanie intolerancie, xenofóbie, násilia a akýchkoľvek prejavov diskriminácie.
- Spoznávanie kultúr, zvyklostí a tradičného života obyvateľov rôznych štátov sveta vedúce k akceptácii ich spôsobu života.
- Riešenie súčasných problémov (problémových situácií) v praktickej a teoretickej rovine pomocou analýzy kartografického materiálu najrôznejšej povahy (aj v digitálnej forme, vrátane práce s GPS), čím dôjde aj k rozvoju digitálnej kompetencie (počítačovej gramotnosti) spolu s tvorbou prezentácií napr. pri problémoch regionálnej geografie sveta.
- Aplikovať poznatky o zákonitostiach premien krajiny a spoločnosti pri posudzovaní perspektív rozvoja vybraných regiónov, čo smeruje k navrhovaniu a hodnoteniu alternatívne postupy pri scenároch ich rozvoja a pri vytváraní (teoretických) modelov (napríklad pracovných možností – modelová cestovná kancelária, rozvoj regiónu, prezentácia vlastného regiónu).
- Racionálne zhodnotenie dôsledkov činnosti človeka na životné prostredie a budovanie postojov, ktoré sú v súlade s optimalizáciou využitia krajiny pri minimálnych zásahoch do prírody (trvalo udržateľný rozvoj).
- Pochopenie globálnych trendov vývoja spoločnosti na Zemi a uplatnenie zručnosti na využitie týchto vedomostí pri ďalšom osobnom a profesijnom raste.
- Využívanie samostatných prejavov žiakov používaním správnej geografickej terminológie.

Výsledkom rozvíjania spomenutých kompetencií vedie ku geografickej gramotnosti, ktorá predstavuje systém poznatkov prírodných, sociálnych a ekonomických podmienok a faktorov života spoločnosti od globálnej, cez regionálnu až po lokálnu úroveň.

IV. Obsah vzdelávania

Ročník: štvrtý

Hodinová dotácia: 2 hodiny týždenne, 60 hodín ročne

Metodológia súčasnej geografie (7)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opísať vývoj geografie • Uviesť hlavné úlohy súčasnej geografie • Popísať postavenie geografie v systéme vied • Charakterizovať predmet a objekt geografie 	<ul style="list-style-type: none"> • Postavenie geografie v systéme vied, • metódy získavania, spracovania a vyhodnocovania geografických informácií, • význam geografie v praxi pri riešení problémov.

Fyzická geografia (12)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opísať metódy výskumu FG. • Zdôvodniť rozdiely v počasí a klíme v atmosfére. Na základe tabuliek a mapy vedieť ich charakterizovať. • Opísať všeobecnú cirkuláciu atmosféry a jej príčiny. • Na tematických mapách odlišiť klimatické pásma a oblasti. • Opísať dynamiku pohybov oceánskej a morskej vody a príčiny vzniku slapových javov. • Opísať vodou podmienené procesy a formy reliéfu a ich význam pre formovanie tvárnosti krajiny. • Porovnať mechanizmy pôsobenia endogénnych a exogénnych procesov a ich vplyv na tvorbu zemského povrchu. • Charakterizovať typy riečnych sietí. 	<ul style="list-style-type: none"> • Fyzickogeografická krajina, systém zložiek fyzickogeografickej krajiny a vzťahy v ňom, • Fyzickogeografické disciplíny a ich význam v praxi. • Metódy štúdia vo fyzickej geografii.

Socioekonomická geografia (9)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • Charakterizovať základné pojmy socio-ekonomickej geografie • Opísať praktické využitie kartogramu a kartodiagramu • Uviesť príklady na nodálny a homogénny región • Poznať príklady náboženskej a národnostnej neznášanlivosti, ktoré sú zdrojom konfliktov, • Vysvetliť problémy utečencov – príčiny a dôsledky tohto javu • Uviesť znaky globálneho otepľovania a aktualizovať poznatky o nich. • Uviesť ďalšie globálne problémy ľudstva – znečisťovanie ovzdušia, narúšanie ozónovej vrstvy, kyslé dažde, smog, dezertifikácia, .. • Zdôvodniť miesta výskytu zemetrasení, cunami a sopečných erupcií a možnosti ochrany človeka pred nimi. 	<ul style="list-style-type: none"> • Socio-ekonomická sféra, jej vývoj, • priestorová diferenciácia socio-ekonomickej sféry, • štruktúra a organizácia kultúrnej krajiny, • metódy štúdia humánnej geografie, • význam socio-ekonomických disciplín v praxi. • Vzťah socio-ekonomickej fyzickogeografickej sféry, • využitie fyzickogeografickej sféry. • Kartogram a kartodiagram • Nodálny, homogénny región • Hospodárske problémy, spoločenské a ekologické problémy, možnosti účasti geografie pri ich riešení.

Regionálna geografia (32)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pomocou mapy charakterizovať FG Slovenska • Porovnať Slovensko a štáty Európy a sveta podľa tabuliek v ukazovateľoch: pôrodnosť, úmrtnosť, prirodzený prírastok, priemerná dĺžka života • Porovnať jazykovú, religióznu štruktúru obyvateľstva jednotlivých regiónov Zeme a Slovenska • Charakterizovať priemysel a poľnohospodárstvo SR • Uviesť aktuálne problémy SR • Zhodnotiť význam hospodárskych integrácií, medzinárodného obchodu • Určiť odlišnosti v poľnohospodárstve rozvinutých a rozvojových krajín • Poznať hlavné migračné prúdy v Európe a vo svete • Podľa mapy charakterizovať prírodné pomery jednotlivých regiónov sveta, využívať poznatky z fyzickej geografie. • Zaradiť jednotlivé regióny sveta do podnebných pásiem, opísať hlavné podnebné činitele, ktoré pôsobia na charakter podnebia . • Zaradiť jednotlivé regióny sveta do bioklimatických pásiem , porovnať ich poľa množstva zrážok, prevládajúcej vegetácie a živočíšstva. • Opísať vybrané pamiatky UNESCO – zameranie na prírodné lokality . 	<ul style="list-style-type: none"> • Komplexná geografická charakteristika Slovenskej republiky. • Európa, Ázia, Afrika • Komplexná geografická charakteristika je založená na charakterizovaní krajinného geosystému s aplikáciou vedomostí z fyzickej, humánnej geografie a geoekológie na jednotlivé oblasti sveta.

V. Metódy a formy práce

V rámci usporiadania učiva, činnosti učiteľa a žiaka, ktoré sú zamerané na dosiahnutie cieľov vyučovacieho procesu uplatníme tieto metódy vyučovania a formy práce:

Prehľad tematických celkov	Metódy práce	Formy práce
Metodológia súčasnej geografie	<ul style="list-style-type: none"> informačno – receptívna reproduktívna diskusia	<ul style="list-style-type: none"> frontálna výučba individuálna práca žiakov skupinová práca
Fyzická geografia FG	<ul style="list-style-type: none"> informačno – receptívna reproduktívna problémový výklad práca s mapami	<ul style="list-style-type: none"> frontálna výučba individuálna práca žiakov skupinová práca práca vo dvojiciach
Socio-ekonomická geografia SEG	<ul style="list-style-type: none"> informačno – receptívna reproduktívna problémový výklad práca s mapami	<ul style="list-style-type: none"> frontálna výučba individuálna práca žiakov skupinová práca práca vo dvojiciach
Regionálna geografia RG	<ul style="list-style-type: none"> práca s mapami informačno – receptívna práca s odbornou literatúrou	<ul style="list-style-type: none"> frontálna výučba individuálna práca žiakov skupinová práca práca vo dvojiciach

VI. Učebné zdroje

Odborná literatúra:

- KOL. AUTOROV. 2005.** *Lexikón krajín sveta*. 2.vyd. Harmanec : VKÚ, 2005. 168 s. ISBN 8080424306
- LIKAVSKÝ, P., ZAŤKOVÁ, M. 2001.** *Geografia (SŠ) v otázkach a úlohách*. 1.vyd. Bratislava : Enigma, 2001. 277 s. ISBN: 80-85471-79-5
- DUBCOVÁ A KOL. 2010.** *GEOGRAFIA pomôcka pre maturantov a uchádzačov o štúdium na vysokých školách*. 1.vyd. Enigma, Nitra. ISBN 9788089132348

Didaktická technika:

- notebook
- dataprojektor
- videotechnika
- interaktívna tabuľa

Materiálne vyučovacie prostriedky:

- KOL. AUTOROV. 2005.** *Školský atlas sveta*. 1.vyd. Harmanec : VKÚ, 2005. 150 s. ISBN 6003321385
- KOL. AUTOROV. 2001.** *Školský atlas – Zem, krajina, človek, mapa*. 1.vyd. Harmanec : VKÚ, 2001. 16 s. ISBN 8080421536
- KOL. AUTOROV. 2001.** *Školský atlas – Európa*. 1.vyd. Harmanec : VKÚ, 2001.
- KOL. AUTOROV. 2002.** *Školský atlas – Geografia pre stredné školy*. 1.vyd. Harmanec : VKÚ, 2002. 48 s. ISBN 9788080422295
- autoatlasy
- nástenné mapy jednotlivých kontinentov
- Interaktívny zemepisný atlas pre ZŠ a SŠ

Ďalšie zdroje:

- internet
- časopisy - National Geographic, Geografia, GEO, ...
- populárno-náučná literatúra
- DVD – Ľadové kráľovstvo, P. Barabáš: Pururambo, Amazonia vertical, Omo - cesta do praveku, 118 dní v zajatí ľadu, Neznáma Antarktída, Poklady Karibského mora, Grand Canyon, Divoká Aljaška: NP Denali, Tajomné Mamberamo, ...

VII. Hodnotenie predmetu

Hodnotenie a klasifikácia žiakov vychádza z Metodického pokynu č. 21/2011 na hodnotenie a klasifikáciu žiakov stredných škôl a z Vyhlášky 318/2008 Z. z. (Vyhláška Ministerstva školstva Slovenskej republiky o ukončovaní štúdia na stredných školách).

Stupnica hodnotenia písomných odpovedí:	100% - 90%	⇒ výborný
	89% - 75%	⇒ chváľitebný
	74% - 50%	⇒ dobrý
	49% - 30%	⇒ dostatočný
	29% - 0%	⇒ nedostatočný

- Predmet sa neklasifikuje
- 3 úrovne hodnotenia:
  - 0% - 39% = NEABSOLVOVAL
  - 40% - 69% = ABSOLVOVAL
  - 70% - 100% = AKTÍVNE ABSOLVOVAL
- Test – 2 x za polrok

V prípade neúčasti žiaka na niektorej dôležitej kontrolnej činnosti (ústnej alebo písomnej) učiteľ určí náhradný termín. V prípade, že žiak sa nezúčastní ani na náhradnom termíne skúšania (zo subjektívnych dôvodov), za nepreukázanie vedomostí na riadnom alebo náhradnom skúšaní, žiak nesplnil podmienky seminára a bude hodnotený ako neabsolvoval.

Názov predmetu	Seminár z umenia a kultúry
Vzdelávacia oblasť	Umenie a kultúra

I. Charakteristika predmetu

V predmete Seminár umenie a kultúra sa žiaci oboznamujú s priestorom kultúry a umenia prostredníctvom tematických celkov, ktoré sú zamerané na komplexné vnímanie kultúry a umenia v súvislostiach súčasných kultúrnych, spoločenských, ekonomických a politických procesov. Žiak sa učí využívať základné kultúrne nástroje, rozlišovať rôzne súčasti kultúry a umenia, rozumieť ich úlohu vo svojom živote a v živote spoločnosti. Učí sa rozlišovať hlavné umelecké a kultúrne smery, prúdy a druhy, opisovať a verbalizovať svoje zážitky z vnímania umeleckých diel, pochopiť význam a hodnotu umenia v živote jednotlivca a spoločnosti. Rozvíja sa záujem žiaka o kultúrne dedičstvo svojho regiónu, národa a štátu, zoznamuje sa s kultúrou iných národov, učí sa chápať význam kultúrnych a umeleckých pamiatok. Získava vedomosti a rozvíja sa porozumenie k súčasnej umeleckej a kultúrnej tvorbe. Získava informácie o miestnom, národnom, európskom a svetovom dedičstve. Podieľa sa na rozvíjaní zodpovedného postoja k hodnotám národnej kultúry a iných kultúr, a v neposlednom rade rozvíja kultivovanú umeleckú, vizuálnu, akustickú, jazykovú a pohybovú gramotnosť. Učiteľ vedie žiakov tak, aby vytvoril dostatočný priestor na diskusiu o aktuálnom poznaní žiakov, aby vytváral situácie, v ktorých žiaci aktívne reflektujú súčasné umenie a kultúru, tvoria, diskutujú, argumentujú a interpretujú, čím sa rozvíja myslenie, zručnosti, názory a postoje žiaka. Predmet seminár umenie a kultúra obsahuje aj prvky, ktoré predmet prepájajú s inými vyučovacími predmetmi, napr. dejepis, geografia, etická výchova a podobne. Niektoré témy je možné, podľa uváženia učiteľa prepájať s témami týchto predmetov.

II. Rozvíjajúce ciele predmetu

Žiaci

- si kultivujú umeleckú, estetickú, vizuálnu, akustickú, jazykovú a pohybovú gramotnosť,
- si rozširujú skúsenosti s aktívnou tvorbou v rámci projektov v oblasti rôznych druhov umení a médií,
- rozlišujú hlavné umelecké a kultúrne smery, prúdy a druhy,
- kriticky reflektujú na súčasnú ponuku vizuálnej kultúry a médií,
- rozvíjajú si porozumenie k súčasnej umeleckej a kultúrnej tvorbe,
- verbálne alebo umelecké interpretujú vlastné umelecké zážitky,
- vyjadrujú vlastné myšlienky, skúsenosti a emócie prostredníctvom rôznych médií,
- zaujímajú zodpovedný postoj k hodnotám národnej kultúry,
- rešpektujú hodnoty a rozdiely kultúr iných národov,
- si rozvíjajú povedomie o vlastnej kultúrnej identite.

III. Predmetové kompetencie

Súhrn kompetencií, ktoré rozvíja Rozširujúci predmet umenie a kultúra pomáha formovať občiansku zodpovednosť žiaka. Predmet rozvíja nasledovné kompetencie:

- Osobnostné kompetencie
- Kognitívne kompetencie
- Komunikačné kompetencie
- Občianske kompetencie

IV. Obsah vzdelávania

Ročník: štvrtý v štvorročnej forme štúdia, ôsmy v osemročnej forme štúdia

Hodinová dotácia: 2 hodiny týždenne, 56 hodín ročne

Ročník	Prehľad tematických celkov	Orientačná hodinová dotácia
Štvrtý	1. Kultúra	20
	2. Umenie	10
	3. Prejavy kultúry v umení	10
	4. Súčasné umenie	8
	5. Dejiny umenia - opakovanie	8

Kultúra (20)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> identifikovať prejavy kultúry. vymedziť hlavné pojmy potrebné pre analýzu kultúry. vysvetliť základné funkcie kultúry/subkultúry. zaradiť určitý predmet do určitej súčasti kultúry. samostatne vnímať a chápať prejavy kultúry. vytvárať vzťahy medzi jednotlivými zložkami kultúry. ohodnotiť svoju kultúrnu identitu vlastného regiónu. rozpoznať prostredie internetu a dokáže vyhodnotiť jeho podiel na formovaní kultúrnej tradície v súčasnosti. identifikovať, charakterizovať a zaradiť kultúrne pamätihodnosti svojho regiónu, prípadne pamätihodnosti Slovenska. definovať slovo pamiatka, národné, kultúrne dedičstvo – dokáže argumentovať ich podiel na formovaní kultúry a identity národa. charakterizovať a pomenovať svoj životný štýl, prípadne ho porovnať so životným štýlom spoločnosti, kultúry v ktorej žije. adekvátne vyhodnotiť a použiť komunikačné kompetencie v konkrétnej komunikačnej situácií. 	<ul style="list-style-type: none"> Kultúra Význam, funkcie, vývoj kultúry Ludová kultúra Význam, funkcie, vývoj L.K Ludová kultúra Hornej Oravy Kultúrna tradícia a identita Archetyp v kultúrnej tradícii Diferencovanie kultúry Kultúrne vrstvy Komunikácia Druhy, formy komunikácie Životný štýl Životný štýl a kultúra v spoločnosti Prevádzka v kultúre Pamiatky SR.

Umenie (10)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • klasifikovať základné druhy umenia, dokáže ich charakterizovať. • charakterizovať formy, žánre umenia. • nájsť a pomenovať v jednotlivých druhoch umenia vyjadrovacie prostriedky. • definovať funkcie umenia, vie ich aplikovať v praxi. • charakterizovať umenie, umelecké dielo, post umelca, vie rozlíšiť umenie od ostatných prejavov spoločnosti. • charakterizovať a opísať obsah a formu umeleckého diela. • vytvoriť vlastnú interpretáciu umeleckého diela. • vymenovať najznámejších umelcov a vedcov, vie vymenovať spoločné a rozdielne faktory v ich profesii. • argumentovať potrebu vedeckej a umeleckej profesie v spoločnosti. 	<ul style="list-style-type: none"> • Umenie • Funkcie umenia • Vyjadrovacie prostriedky umenia • Umelecké dielo v chronologickom vývine dejín • Umelecké dielo • Hodnotenie um. diela • Vkus – nevkus, estetický zážitok • Interpretácia, analýza um. diela • Obsah a forma um. diela • Umelec • Umelec v chronologickom vývine dejín • Vedec a umelec.

Prejavy kultúry v umení (10)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • Charakterizovať tvorivé postupy umenia, vie ich vyhľadať v ukázkach a pomenovať. • vytvoriť vlastnú umeleckú informáciu na základe určeného postupu. • samostatne uvažovať pri analýze jednotlivých výtvarných ukázkach a vie ich formálne pretvoriť na iný zvolený umelecký postup. • Charakterizovať základné symboly, vie ich vyhľadať v ukázkach. • aplikovať jednotlivé symboly vo vlastnej analýze umeleckých diel. • Charakterizovať a identifikovať základné náboženstvá jednotlivých kultúr, vie rozpoznať znaky 	<ul style="list-style-type: none"> • Tvorivé postupy umenia • Citácia, apropriácia, mágia, irónia, koláž, parafráza, humor... • Symbol • Symbol ako forma vyjadrenia • Náboženstvo • Vplyv náboženstva na umenie a kultúru • Zobrazovanie viery v umení.

<p>jednotlivých náboženstiev v umeleckých prejavoch.</p> <ul style="list-style-type: none"> • charakterizovať pozíciu náboženstva vo svojej kultúre, spoločnosti a v iných kultúrach. 	

Súčasnú umenie (8)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • identifikovať úžitkové umenie, úžitkový predmet a dokáže ho porovnať s umením • rozlišovať druhy úžitkového umenia. • rozpoznať druhy a formy súčasného umenia. Dokáže tieto prejavy odpozorovať vo svojej spoločnosti a adekvátne ich ohodnotiť. • samostatne uvažovať a vytvoriť si názor na súčasné umenie a jeho finančné, morálne, duchovné hodnoty. • Žiak dokáže rozlíšiť druhy, formy reklamy, vie samostatne posúdiť na akom presvedčovacom prostriedku je reklama založená. Žiak dokáže asertívne a kriticky interpretovať konkrétny reklamný produkt – dokáže vyjadriť vlastný názor, postoj a argumentovať ho. • identifikovať prierezové vyjadrovacie prostriedky, vie ich aplikovať v konkrétnych problémových úlohách. 	<ul style="list-style-type: none"> • Súčasnú umenie • Moderné umenie • Úžitkové umenie • Reklama – súčasné formy umenie • Prierezové vyjadrovacie prostriedky v umení.

Dejiny umenia - opakovanie (8)	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> • Orientovať sa v dejinách umenia. • charakterizovať jednotlivé obdobia, smery, umelecké hnutia, znaky týchto období dokáže nájsť na vybraných diela, svoje tvrdenie vie argumentovať. 	<ul style="list-style-type: none"> • Praveké umenie • Staroveké umenie • Stredoveké umenie • Novovek / Renesancia - Baroko • Klasicizmus/ Romantizmus/

<ul style="list-style-type: none"> • chápe súvislosti medzi jednotlivými umeleckými smermi a obdobiami, dokáže nachádzať vzťahy, súvislosti, podobnosti, odlišnosti... • priradiť náhodné umelecké dielo na základe identifikačných znakov do paralely časovo – historického vývinu umenia a kultúry. 	<p>Realizmus</p> <ul style="list-style-type: none"> • Moderné umenie • Umenie 20.storočia.
---	--

V. Metódy a formy práce

Voľba metód závisí od obsahu učiva, cieľov vyučovacej hodiny, vekových a iných osobitostí žiakov a materiálneho vybavenia. (Práca s umeleckým dielom – výtvarným, hudobným, elektronickým..., práca s literárnymi ukážkami, skupinová práca /drafting/, tvorba skupinových „projektov“, interpretácia diel, analýzy, komunikácia, debata, diskusia IKT – PowerPoint, dramatisácia, tvorba vlastných prejavov, kooperatívne cvičenia, tvorivé hry a úlohy, referátová a argumentačná metóda.

Metódy a formy všeobecne:

- Motivačné metódy ako je *motivačné rozprávanie* (približovanie obsahu), *motivačný rozhovor* (aktivizovanie poznatkov a skúseností žiakov), *motivačný problém* (upútanie pozornosti prostredníctvom nastoleného problému), *motivačnú demonštráciu* (vzbudenie záujmu pomocou umeleckého diela alebo inej pomôcky).

- Expozičné metódy - *rozprávanie* (vyjadrovanie skúseností), *aktívne počúvanie*, *vysvetľovanie* (logické systematické sprostredkovanie učiva), *rozhovor* (verbálna komunikácia formou otázok a odpovedí na vyjadrenie faktov, konvergentných a divergentných otázok, otázok na pozorovanie, posúdenie situácie, hodnotenie javov, rozhodovanie), *demonštračná metóda* (názorná ukážka), *pozorovanie* (cielené vnímanie objektov a procesov).

- Problémové metódy - (učenie sa riešením problémov založenom na vymedzení a rozbere problému, tvorbe a výbere možných riešení a vlastnom riešení), *projektová metóda* (riešenie projektu, komplexná praktická úloha, problém, téma, ktorej riešenie teoretickou aj praktickou činnosťou vedie k vytvoreniu požadovaného textu a jeho vizuálnej stránky).

- Aktivizujúce metódy - *diskusia* (vzájomná výmena názorov, uvádzanie argumentov, zdôvodňovanie za účelom riešenia danej problematiky), *situačná metóda* (riešenie problémového prípadu reálnej situácie), *didaktické hry* (seberealizačné aktivity na uplatnenie záujmov, a spontánnosti), *kooperatívne vyučovanie* (forma skupinového vyučovania založená na vzájomnej závislosti členov heterogénnej skupiny), *dramatisácia* (plánovaný dramatisovaný prednes hry, príbehu a pod.) *kompozícia* (vypracovanie slohových prác).

- Fixačné metódy - *metódy opakovania a precvičovania* (ústne a písomné opakovanie, domáce úlohy a pod.).

Pozn.: Uvedené edukatívne metódy sa uplatňujú priebežne na jednotlivých hodinách RPUK. Vyučujúci zaraďujú uvedené metódy do vyučovacieho procesu podľa možnosti a postavenia samotnej vyučovacej hodiny.

VI. Učebné zdroje

- ČARNÝ, L., FRIDMAN, L., LAPITKA, M., ŠMECKOVÁ, J.: Základy kultúry. Pokusný učebný text pre 1.a 2. ročník stredných škôl (dostupné na edukačnom DVD na adrese: ftp:// ypsarion.afad.sk)
- PIJOAN, J.: Dejiny umenia I-XII. Ikar, 1999
- GERŽOVÁ, J. a kol.: Slovník svetového a slovenského výtvarného umenia 2. polovice 20. storočia. Bratislava, Profil, 1988
- KULKA, J.: Umění a kýtč. Praha: Torst, 2000

VII. Hodnotenie predmetu

V rámci predmetu Rozširujúci predmet umenie a kultúra sa hodnotia tieto oblasti žiakovho správania:

a) obsah

- Vnímanie: jazykové (alebo literárne), vizuálne, pohybové (alebo dramatické), zvukové (alebo hudobné) vyjadrenie spôsobu, akým žiak vníma kultúrne artefakty.
- Tvorba: tvorba jazykových, vizuálnych, pohybových a zvukových artefaktov.
- Reflexia: reflexia kultúrnych artefaktov; žiacka reflexia ich vlastných postojov.
- Postoje: rôznorodé prejavy názorov a postojov.
- Poznanie: prejavy zložitejších poznávacích procesov.
- Informácie: práca s informáciami.
- Média: práca s médiami.

b) proces

- Komunikácia: spôsoby komunikácie pri riešení úloh.
- Spolupráca: prejavy spolupráce pri riešení úloh.
- Motivácia: prejavy motivácie k činnosti.
- Myslenie: prejavy rôznych kognitívnych procesov.
- Emocionalita: prejavy emocionálnych procesov

Predmet seminár z umenia a kultúry sa neklasifikuje. Hodnotí sa absolvoval aktívne (ai) – absolvoval (a) - neabsolvoval(n).

- 0% - 39% = neabsolvoval
- 40% - 69% = absolvoval
- 70% - 100% = aktívne absolvoval

• **Požiadavky pre absolvovanie SUK:**

• **I. polrok:**

- Pravidelná aktívna účasť na hodinách seminára, test zo všeobecného prehľadu kultúry /30%/, prezentácia na vopred zvolený problém a zároveň jej prezentovanie na seminári.

-
- **2. polrok:**
- Pravidelná aktívna účasť na hodinách seminára, test zo všeobecného prehľadu kultúry /30%/, prezentácia na vopred zvolený problém a zároveň jej prezentovanie na seminári.